T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ'NDEKİ 0203 NUMARALI "TEVÂRİH-İ TÂLİB" MECMUASI (METİN-İNCELEME)

Ömer KARADENİZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. İbrahim AKYOL

Çankırı - 2022

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ'NDEKİ 0203 NUMARALI "TEVÂRİH-İ TÂLİB" MECMUASI (METİN-İNCELEME)

Ömer KARADENİZ
ORCID: 0000-0003-3149-5790

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. İbrahim AKYOL

Çankırı - 2022

İÇİNDEKİLER

Sayfa
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ ii
TEZ KABUL VE ONAY iii
ÖNSÖZ iv
ÖZET……..…….....vi
ABSTRACT……..…….…...vii
KISALTMALAR……..…….....xiii
TABLO LİSTESİ ……....ix

1. GİRİŞ.....**1**

2. EBCED HESABI VE TARİH DÜŞÜRME 2
2.1. Ebced Hesabı..... 2
2.2. Tarih Düşürme 3
2.2.1. Tarih Düşürülen Konular 4
2.2.2. Türk Edebiyatında Tarih Düşürme..... 4
2.2.3. Tarih Düşürme Çeşitleri..... 7
2.2.3.1 Ma'nen Tarihler 8
2.2.3.1.1 Kelime Tarihler..... 8
2.2.3.1.2. Tam Tarih..... 8
2.2.3.1.2.1. Asıl Tam Tarih 8
2.2.3.1.2.2. Katmalı Tam Tarih..... 9
2.2.3.1.2.3 Dolaylı Tam Tarih..... 9
2.2.3.1.3 Taʿmiyeli Tarih 9
2.2.3.1.3.1. Eksik Taʿmiye 9
2.2.3.1.3.2. Fazla Taʿmiye..... 10
2.2.3.1.4. Noktalı Harflerle Tarih..... 10
2.2.3.1.4.1. Asıl Noktalı Harflerle Tarihler..... 10
2.2.3.1.4.2. Taʿmiyeli-Noktalı Tarihler..... 11
2.2.3.1.5. Noktasız Harflerle Tarih 11
2.2.3.1.5.1 Noktasız Harflerin Hesaplanmasıyla Tarih..... 11

3. TÂLİB'İN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ..... 16
3.1. Hayatı..... 16
3.2. Edebi Kişiliği 17
3.3. Eserleri 19

4. TEVÂRİH-İ TÂLİB MECMUASI'NDAKİ TARİH MANZUMELERİNİN İNCELENMESİ 21
4.1. Tarih Manzumelerinin Muhteva Açısından İncelenmesi 21
4.1.1. Tarih Manzumelerinin Yazılış Sebepleri 21
4.1.2. Tarih Manzumelerinin Gün, Ay, Yıl Olarak Verilmesi 24
4.2. Tarih Manzumelerinin Şekil Açısından İncelenmesi 25
4.2.1. Tarih Manzumelerinin Beyit Sayılarına Göre Tasnifi 25
4.2.2. Tarih Manzumelerinde Kullanılan Aruz Vezinleri 26
4.2.3 Manzumelerde Tarih Düşürülen Yıllar 27
4.2.4. Tarih Manzumelerinin Türlerine Göre Değerlendirilmesi 28
4.2.5. Tarih Manzumelerinde Dil ve Üslup 28
4.2.6. Tarih Manzumelerinde Edebi Sanatlar 29
4.2.7. Tarih Manzumelerinde Mahlasın Kullanıldığı Tarihler 31
4.2.8 Tarih Manzumelerinde Nazım Biçimleri 31
4.2.9 Tarih Manzumelerinde Redif ve Kafiye 32
4.2.9.1. Redif 32
4.2.9.2. Kafiye 33

5. TÂLİB'İN TARİH MANZUMELERİ VE HAZIRLANMASI 34
5.1. Yazma Nüshanın Özellikleri 34
5.2. Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yol 35
5.3. Tâlib'in Tarih Manzumeleri (Transkripsiyonlu Metin) 37

6. TÂLİB'İN SÜRÛRÎ'NİN TARİH MECMUASI'NDA GEÇEN TARİH MISRALARI 140
5.1. Tevârih-i Tâlib ile Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda Geçen Aynı Tarih Mısraları 140
5.2. Tâlib'in Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda Geçen Tarih Mısraları 143
6.3. Tâlib'in Diğer Müverrihler ile Düşürdüğü Müşterek Tarih Mısraları 168

7. SONUÇ 170

KAYNAKÇA 174
EKLER 179
ÖZGEÇMİŞ 199

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *"Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'ndeki 0203 Numaralı "Tevârih-i Tâlib" Mecmuası (Metin-İnceleme)"* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

22/04/2022

İmza

Ömer KARADENİZ

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ömer KARADENİZ tarafından hazırlanan *"Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'ndeki 0203 Numaralı "Tevârih-i Tâlib" Mecmuası (Metin-İnceleme)"* başlıklı bu çalışma, 00/00/2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman : Doç. Dr. İbrahim AKYOL	İmza: ……..
Üye : Doç. Dr. Fatih SONA	İmza: ……..
Üye : Prof. Dr. Abdullah AYDIN	İmza:……

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ...../ 00 / 2022 tarih ve ..... sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Coşkun POLAT
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Milletlerin kültürünü en iyi gösteren ve bu kültürü gelecek nesillere taşıyacak olan önemli malzemelerden biri edebi eserlerdir. Türk edebiyatında ilk dönemlerden günümüze kadarki dönemde kültürü yansıtan, anlatan ve değerini gözler önüne seren binlerce eser verilmiştir. Bu eserlerin verildiği önemli dönemlerden biri divan edebiyatıdır. Altı asır boyunca varlığını sürdürmüş divan edebiyatı, Türk kültürü açısından oldukça önemlidir. Bu kültürü aktaran divan şairlerinden birisi 19. yüzyılda yaşamış, tarih düşürmede usta bir şair olan Tâlib'dir. Tâlib'in tarih manzumelerini incelememizdeki bir amacımız da kültürün aktarılmasına katkı sağlamaktır.

Divan edebiyatında ebced hesabıyla tarih düşürmek sanat olarak kabul edilmiştir. Ebced hesabında Arap alfabesindeki her harfin sayısal bir karşılığı vardır. Şairler mısrayla, beyitle, kelimeyle veya kelime gruplarıyla ebced hesabındaki sayısal değerleri kullanarak tarih düşürmüşlerdir. Türk edebiyatında tarih düşürmenin ilk örnekleri 13. ve 14. yüzyıllarda verilmiştir. 15, 16 ve 17. yüzyıllarda daha çok rağbet görmüş tarih düşürme sanatı, 18. yüzyılda Sürûrî ile altın çağını yaşamıştır. Tâlib, 19. yüzyılda tarih düşürme sanatını başarıyla kullanan müverrihlerden biri olmuştur. Bir divan teşkil edecek kadar şiiri olduğu söylenen Tâlib'in asıl hüneri tarih düşürme sanatındadır. Ele aldığımız bu mecmuada Tâlib'e ait 139 tane tarih manzumesi bulunmaktadır. Tâlib'in bu tarih manzumelerinin, diğer tarih manzumelerinden ayıran ve değerli kılan yönü bütün manzumelerde sadece ölüm konusunun işlenmesidir. Şu ana kadar hazırlanmış diğer tarih manzumeleri çalışmalarına bakıldığı zaman sadece ölüm konusunu işlemiş başka bir metin tespit edilmemiştir. Tâlib'in bu manzumesi sadece ölüm konusunda tarih düşürülmesi açısından ilk ve önemli olacaktır.

Bu çalışmanın amacı, 19. yüzyıl şairi olan Tâlib'in kaynaklardan ve manzumelerinden hareketle hayatına dair tespitlerde bulunmak, tarih düşürme sanatında usta olduğunu ortaya koymak, tarih düşürme sanatını kullanırken divan şiirinin kaynaklarından yararlandığını göstermek ve tarih manzumelerinden oluşan bu şiir mecmuasının transkripsiyonlu metnini hazırlamaktır.

Bu çalışma yedi bölüm halinde oluşturulmuştur. Birinci bölüm giriş bölümüdür. İkinci bölümde ebced hesabı ve tarih düşürmenin ne olduğu, çeşitleri ve Türk edebiyatında

tarih düşürme geleneği hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde Tâlib'in hayatı, edebi kişiliği ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde tarih manzumeleri muhteva ve şekil açısından incelenmiş ve bu başlıklar kendi içinde alt başlıklara ayrılarak ele alınmıştır. Beşinci bölümde metin ve transkripsiyonlu hali verilmiştir. Altıncı bölümde Tâlib'in Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda geçen tarih mısralarına yer verilmiştir. Yedinci bölüm ise sonuç bölümüdür.

Bu çalışma esnasında tavsiyelerde bulunan ve düzeltmeler yapan kıymetli hocalarım Doç. Dr. Fatih SONA ile Prof. Dr. Abdullah AYDIN'a; tez yazımı boyunca yardımlarını esirgemeyen ve bana bu metin üzerinde çalışma imkânı tanıdığı için danışman hocam Doç. Dr. İbrahim AKYOL'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez yazım süresince desteklerini hiç esirgemeyen kıymetli eşim Semanur KARADENİZ'e ve aileme teşekkürlerimi sunuyorum.

22/04/2022

Ömer KARADENİZ

ÖZET

Tezin Başlığı : Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'ndeki 0203 Numaralı "Tevârih-i Tâlib" Mecmuası (Metin-İnceleme)
Tezin Yazarı : Ömer KARADENİZ
Danışman : Doç. Dr. İbrahim AKYOL
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Tezin Türü : Yüksek Lisans
Kabul Tarihi :

Ebced hesabıyla tarih düşürmek, divan şiirinde sanat olarak kabul edilmiştir. Tarih düşürme geleneği Fars edebiyatında ortaya çıkmış olsa da en güzel örnekleri Türk edebiyatında verilmiştir. Türk edebiyatında tarih düşürme sanatının ilk örnekleri 13. yüzyılda verilmiş ve 18. yüzyılda altın çağını yaşamıştır. Bu altın çağda veya sonrasında tarih düşürme sanatını kullanıp da isimleri çok bilinmeyen onlarca müverrihimiz vardır. Bu müverrihlerden birisi 19. yüzyılda yaşamış olan Tâlib'dir. Tâlib 1203/1788 yılında İstanbul'da doğmuş ve uzun bir süre Dîvân-ı Hümâyûn kâtipliği yapmıştır.

Bu şiir mecmuasında 139 tane tarih manzumesine yer verilmiştir. Tam tarih ve muʿcem tarih daha çok kullanılmakla beraber diğer tarih çeşitlerine de yer verilmiştir. Tarih manzumelerinde doğum, ölüm, düğün, tayin, mimari yapıların yapımı gibi birçok konuda tarih düşürülür. Bu mecmuayı değerli kılan, manzumelerin hepsinde ölüm konusunun işlenmesidir. Tâlib değerli gördüğü ve sevdiği kişilerin vefat tarihlerini ebced hesabıyla tarih düşürmüştür. Yanlızca tarih düşürmekle kalmayıp bu kişilerin hayatı hakkında da bilgiler vermiştir. Böylelikle tarih düşürme sanatını başarılı ve edebi bir şekilde kullanmıştır.

Bu çalışmada, tarih mecmuasının transkibe edilerek günümüze aktarılması, Tâlib'in usta bir müverrih olduğu, Divan şiiri geleneğini sürdürdüğünü göstermek amaçlanmış ve tarih manzumeleri muhteva ile şekil açısından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Divan şiiri**,** 19. Yüzyıl, Tâlib, ebced hesabıyla tarih düşürme, tarih manzumeleri

ABSTRACT

Thesis Title : 0203 Numbered "Tevârih-i Tâlib" Collection in the Library of Turkish Historical Society (Text-Review)
Author : Ömer KARADENİZ
Supervisor : Assist. Prof. Dr. İbrahim AKYOL
Department : Turkish Language and Literature
Thesis Type : Master's Thesis
Date :

Chronogram based on ebced account is accepted as art in Divan poetry. Although the tradition of chronogram emerged in Persian literature, its best examples have been given in Turkish literature. The first examples of the art of chronogram in Turkish literature were given in the 13th century, and it lived its golden age in the 18th century. In this golden age or after, there were dozens of historians whose names are unknown although they used the art of chronogram. Talib who lived in the 19th century is one of these historians. Tâlib was born in Istanbul in 1203/1788, and he worked as the clerk of Divan-ı Humayun for a long time.

139 historical poems are included in this poetry collection. Although exact date and muʿcem date are used more, other types of dates are also included. In historical poems, many issues such as birth, death, wedding, appointment, construction of architectural structures are dealt with. What makes this collection valuable is that the subject of death is discussed in all poems. Talib composed chronograms based on ebced account about the date of death of the people he cared about and loved. He not only composed chronograms but also gave information about the lives of these people. Therefore, he used the art of chronogram successfully, and in a literate way.

In this article, it is aimed to show that historical collections reach the present day by being transcribed, Talib was a successful historian who continued the tradition of Divan poetry, and the historical poems were examined in terms of content and form.

Keywords: Divan poetry**,** 19th century, Tâlib, chronogram based on ebced account, historical poems

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
a.g.t.	Adı geçen tez
a.g.ma.	Adı geçen madde
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
haz.	Hazırlayan
s.	Sayfa
ss.	Sayfa sayısı
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
TDVİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
vb.	Ve benzeri
Yay.	Yayınları

TABLO LİSTESİ

Tablo No Sayfa

Tablo 1.1: Tarih Manzumelerinin Yazılış Sebepleri …….. ….21

Tablo 2.1: Tarih Manzumelerinin Beyit Sayılarına Göre Tasnifi ……... …25

Tablo 2.2: Tarih Manzumelerinde Kullanılan Aruz Vezinleri …… 26

Tablo 2.3: Manzumelerde Tarih Düşürülen Yıllar ……...27

Tablo 2.4: Tarih Manzumelerinin Türlerine Göre Değerlendirilmesi ……. 28

Tablo 2.5: Tarih Manzumelerinde Edebi Sanatlar……29

Tablo 2.6: Tarih Manzumelerinde Nazım Biçimleri ……... 31

Tablo 2.7: Tarih Manzumelerinde Redif ……..... 32

Tablo 2.8: Tarih Manzumelerinde Kafiye ……... 33

Tablo 3.1: Transkripsiyon Alfabesi ….…….....36

1. GİRİŞ

Klasik Türk Edebiyatı, geniş bir coğrafyada meydana gelip altı asır boyunca varlığını sürdürmüştür. Diğer edebiyatlardan da etkilenerek canlılığını korumuş, çeşitlenmiş ve zengin bir kültür birikimi oluşmuştur. Bu birikim içinde düzyazı alanında eserler verilmiş ancak bu edebiyat şiir ağırlıklı bir edebiyat olmuş ve böylelikle yüzlerce şair yetişmiştir. Şairler açısından zenginlik olduğu gibi nazım türü, nazım şekli, edebi sanatlar, aruz vezninin farklı kalıplarının kullanılması gibi birçok konuda büyük bir zenginlik göze çarpmaktadır (Pala, 2010, s. 132).

Şairlerin kullandığı sanatlardan birisi ebced hesabıyla tarih düşürmektir. Ebced, Arap alfabesindeki her bir harfe sayısal bir değer verip, harflerin yeniden düzenlenmesiyle meydana gelmiş kelimelerin ilkidir. "Ebced, hevvez, hutti, kelemen, saʿfas, karaşet, sehaz, zazağ" olmak üzere sekiz kelimeden oluşur (Yakıt, 2017, s. 27). Bu kelimelerin ne anlama geldikleri hakkında birçok yorum yapılmıştır. Ancak ne bu kelimelerin anlamını ne de bu sistemin ilk olarak nerede ortaya çıktığını tespit etmek mümkün olmamıştır (İspirli, 2000, s. 79).

Geçmişi çok eski olan ebced hesabının İslam âleminde değişik ve çok sanatlı şekilleri vardır. Bizde daha çok ebced-i sagîr şekli kullanılmıştır. Ölüm, düğün, doğum, savaş, tayin, yangın, salgın, savaş, mimari yapıların yapımı veya tamiratı, telif veya tercüme eserlerin yazılış tarihleri gibi birçok farklı konuda tarih düşürmek için ebced hesabından faydalanılmıştır. (Çelebioğlu, 1998, s. 603). Zaman zaman miladi tarih örnekleri verilse de tarih manzumelerinde genellikle hicri tarih kullanılmıştır.

Yaptığımız bu çalışmada ebced hesabı, tarih düşürme, Türk edebiyatında tarih düşürme, Tâlib'in 139 tarih manzumesinden oluşan "Tevârih-i Tâlib" mecmuası ve Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda Tâlib'e ait tarih mısraları ele alınarak incelemeler yapılmıştır.

2. EBCED HESABI VE TARİH DÜŞÜRME

2.1. Ebced Hesabı

"Ebced" (ابجد) kelimesi, Arap alfabesindeki harflerin kolaylıkla ezberlenmesi için, harflerin birleştirilmesiyle meydana getirilmiş sekiz manasız kelimenin ilkidir. Ebced, ilk kelimenin adı olduğu gibi, aynı zamanda diğer kelimelerin tümünün adıdır (Yakıt, 2017, s. 27). Alfabedeki her harfin rakamsal olarak bir karşılığı vardır. Bu rakamlarla birtakım hesapların yapılması işlemine "Ebced Hesabı" denir. Ebced hesabını oluşturan sekiz anlamsız kelime şöyledir:

Ebced	ابجد	Saʿfas	سعفص
Hevvez	هوز	Karaşet	قرشت
Hutti	حطی	Sehaz	ثخذ
Kelemen	کلمن	Zazağ	ضظغ

Ebced hesabı insanın ölümü, doğumu, günlük hayatı, mimari eserlerin yapımı ve tamiri, devlet erkânının tayinleri ve tarih düşürmelerde kullanılmıştır. Özellikle bugün ebced hesabı denildiği vakit akla tarih düşürme gelmektedir.

İslam dünyasında ebced hesabı sadece edebiyat alanında değil tasavvuf, astronomi, astroloji, sihir, büyücülük ve cifr (cefr) ile vefke ait konuları geniş anlamda içine alan havas ilmi gibi birçok alanda kullanılmıştır (Uzun, 1994, s.68).

Cifr (cefr), farklı metotlar kullanarak gelecekten haber verdiği iddia edilen veya bu ilmi kapsayan eserleri ifade eder.

> *"Bir rivayete göre Cafer es-Sâdık, Hz. Muhammed'in soyundan gelenlerin geçmiş ve gelecekle ilgili olarak muhtaç bulundukları bütün gizli bilgileri bir kuzu veya oğlak (cefr) derisinin üzerine yazmış, muhtemelen bundan dolayı bu çeşit bilgilere ve eser türüne cefr denilmiştir. Cefr ile uğraşanlara cefrî veya ceffâr denilir"* (Yurdagür, 1993, s. 215).

Tarih boyunca ebced harflerinin değişik sistemlere göre farklı şekillerde sayı değerleri ortaya çıkmış (Oğraş, 2007, s. 648) ve bunların birbirleriyle mukayesesi neticesinde de izah edilmesi güç, şaşırtıcı eşitlikler ve benzerlikler bulunarak konu ile uğraşanlarla

halk tarafından bu kelime ve rakamların bazı sırlara ve fevkalade özelliklere sahip oldukları inancı benimsenmiştir (Uzun, 1994, s.68). Ebced hesabının menşeine dair birçok rivayet ve yorum vardır (Yakıt, 2017, s. 28).

Ebced hesabında sayılar birden ona, ondan sonra sayılar onar onar artarak yüze, yüzden sonra yüzer yüzer arttırma şeklinde bine kadar gelmektedir. Ebced hesabındaki harflerin sayısal karşılıkları şöyledir:

elif (ا) : 1	ye (ي) : 10	kaf (ق) : 100
be (ب) : 2	kef (ك) : 20	rı (ر) : 200
cim (ج) : 3	lam (ل) : 30	şın (ش) : 300
dal (د) : 4	mim (م) : 40	te (ت) : 400
he (هـ) : 5	nun (ن) : 50	se (ث) : 500
vav (و) : 6	sin (س) : 60	hı (خ) : 600
ze (ز) : 7	ayn (ع) : 70	zel (ذ) : 700
ha (ح) : 8	fe (ف) : 80	dad (ض) : 800
tı (ط) : 9	sad (ص) : 90	zı (ظ) : 900
		ğayn (غ) : 1000

2.2. Tarih Düşürme

Ebced alfabesindeki her harfin bir sayıya karşılık olması özelliğinden istifade edilerek herhangi bir hadiseye, hesaplandığında o hadisenin meydana geldiği yılı verecek şekilde bir kelime, bir cümle, bir mısra veya bir beyit söylemeye "tarih düşürme" denir (Yakıt, 2017, s. 86). Divan edebiyatında tarih düşürmeye "tarih düşürmek, tarih koymak, tarih çekmek veya tarihlemek" gibi isimler verilmiştir. Tarih düşüren kişiye "müverrih" ismi verilir.

> *"Tarih düşürme belâgat kitaplarında bedî' sanatları arasında sayılmıştır. Bir tarih manzumesinde ebced hesabı yanında vezin, kafiye ve anlam da önemlidir; bunların hepsinin bir arada bulunması oldukça büyük bir zihnî mesaiyi gerektirir. Buna göre dair önce ebced sistemini kullanarak hadisenin olup yılını gösterecek şekilde bir mısra yazar, genellikle bunun önüne koyduğu mısrada mahlasını, söylediği tarihin çeşidini veya ta'miyesini belirtir. Ardından tarihini düşürdüğü olay (doğum, ölüm, tahta çıkıp, sünnet, evlenme, mimari yapı, sefer, barı, zafer vb.) ve bu olayla ilgili kişi adları yanında gerekli remiz ve mazmunları anarak şiirini tamamlar"* (Karabey, 2011, s. 80).

Tarih düşürme sanatının ilk defa kimin tarafından icat edildiği kesin olarak belli değildir. 12. yüzyılda Fars edebiyatında çıktığı, oradan Türk edebiyatına ve buradan da Arap edebiyatına geçtiği bilinir. Ancak Arap ve Fars edebiyatlarında tarih düşürme sanatı çok kullanılmamıştır. Türk edebiyatında ise özellikle divan edebiyatı devrinde

daha çok kullanılmış ve olgun örnekler verilmiştir (İspirli, 2000, s. 79). Tarih düşürme sanatı bu devirde çok kullanıldığı için tarih düşürülen konular da çoğalmıştır.

Tarih manzumeleri bir beyitten meydana geldiği gibi birden çok beyitten de meydana gelebilir. Tarihler genelde son beytin ikinci mısraında verilir. Bazı durumlarda tarih tam çıkmayabilir. Bu durumlarda son beytin ilk mısraı ve üstteki beyitlerde tarihin doğru çıkması için bilgiler yer almaktadır.

Tarihler eğer manzum şekilde düşürülmüşse, o zaman divan edebiyatının nazım şekillerinden biri kullanılmıştır. Daha çok kıt‘a ve kıt‘a-ı kebire kullanılmakla beraber bütün nazım şekilleriyle yazıldığı görülür. Klasik şiirimizin kafiye, söz sanatları vb. özelliklerini barındırdığı gibi tarih mısraındaki kelimelerin harflerinin karşılıklarıyla da bahsedilen konu ile ilgili tarihi vermektedir. Tarih mısraında harflerin sayısal değerinin önemi kadar kelimelerin anlamı, birbirleriyle uyumu, konuyu en iyi şekilde yansıtabilmesi gibi özelliklerinin de önemi büyüktür (Kuşçu, 2020, s. 8).

2.2.1. Tarih Düşürülen Konular

Padişahların tahta çıkması, şeyhülislam ile sadrazam tayinleri, doğumlar, ölümler, şehit olanlar, evlenme, düğün, sakal bırakma gibi şahsi olayların yanında zafer, fetih, hastalıklar, salgınlar gibi olaylara tarih düşürülmüştür. Bunların yanında çeşme, köprü, cami, medrese, han gibi sosyal ve kültürel bakımdan önemli yapıların da yapımına dair tarih düşürülmüştür. Görüldüğü gibi hemen hemen her konuya önemli veya önemsiz ayrımı yapılmaksızın tarih düşürülmüştür (Yakıt, 2017, s. 92-149).

Tâlib’in bu tarih mecmuasında düşürülen tarihlerin hepsi ölüm konusu üzerine düşürülmüştür.

2.2.2. Türk Edebiyatında Tarih Düşürme

İlk olarak ne zaman tarih düşürüldüğü konusunda kesin olmamakla beraber farklı görüşler vardır. Tarih düşürmenin ilk örnekleri Fars edebiyatında lafzen tarih olarak verilmiştir. Türk edebiyatında da ilk tarihler lafzen verilmiştir. 14. yüzyıldan başlayarak tarih düşürmede ebced ile örnekler verilmeye başlanmıştır (Karabey, 2011, s. 80).

> *"İran tesirine rağmen özellikle XIV. yüzyıldan itibaren ayrı bir Osmânlı Türk üslubu teşekkül etmeye başlamıştı. Bu yüzyılda İran edebiyatında görülmeyen, Anadolu'da ilk defa, bütün bir mısra halinde tarihlerin düşürüldüğüne şahit oluyoruz"* (Karabey, 2015, s. 269).

> *"Türk edebiyatında Ahmed Paşa, Hızır Bey, Hayâlî Bey, Tâcî Bey, Molla Lutfi, Necâtî Bey, Taşlıcalı Yahyâ, Edirneli Nazmî, Lâmiî Çelebi, Zâtî, Âşık Çelebi, Rûhî-yi Bağdâdî, Kafzâde Fâizî, Hâletî, Nev'îzâde Atâî, Zekeriyyâzâde Yahyâ Efendi, Fehîm-i Kadîm, Cevrî, Nâilî-i Kadîm, Evliya Çelebi, Nâbî, Nedîm, Seyyid Vehbî, Nahîfî, Abdürrezzâk Nevres, Sünbülzâde Vehbî, Şeyh Galib, Enderunlu Fâzıl, Enderunlu Vâsıf, İzzet Molla, Pertev Paşa, Fatîn Efendi, Leylâ Hanım, Şeref Hanım, Zîver Paşa, Eşref Paşa, Osman Nevres, Sahaflar Şeyhizâde Esad Efendi, Senîh, Ahmed Lutfî Efendi, Şinâsi, Nâmık Kemal, Muallim Nâci, Recâizâde Mahmud Ekrem, Muallim Cûdî, Ali Emîrî Efendi, Üsküdarlı Talat gibi birçok şair tarih manzumeleri kaleme almıştır. Latin harflerinin kabulünden sonraki dönemde Ali Ekrem Bolayır, Tâhirülmevlevî, Halil Nihat Boztepe, Hamâmîzâde Mehmed İhsan, Kemal Edip Kürkçüoğlu, Ali Nihad Tarlan, Abdülbaki Gölpınarlı, Mehmed Çavuşoğlu ve özellikle Arif Nihat Asya tarih manzumeleri yazmıştır"* (Karabey, 2011, s. 80).

14. yüzyılda tarih düşürmede Ahmedî, 15. yüzyılda divanında 27 tane tarih manzumesi bulunan Ahmed Paşa önemlidir (Özergin, 1960, s. 168). 15. yüzyılın tarih düşürmede bir başka önemli ismi Hızır Bey'dir. Hızır Bey'in Fatih Sultan Mehmed devrinde yapılan bir camiye manzum tarih düşürmesi manzum tarihin ilk örnekleri arasındadır (İspirli, 2000, s. 79). Hızır Bey tarih ibarelerini mısralarının içine koyarak, daha sonra tarih ibarelerinin divan şiirine koyulmasına öncülük etmiştir.

15. ve 16. yüzyıllarda şairler arasında tarih düşürme sanatı daha çok kullanılmıştır. Şairlerimizin çoğu divanlarında az veya çok tarih manzumelerine yer vermiştir. Necâtî, Cafer Çelebi, Emrî, Zâtî, Bursalı Cinânî, Âşık Çelebi, Kemâl Paşazâde, Gelibolulu Âlî, Edirneli Nazmî, Bağdatlı Rûhî ve Taşlıcalı Yahya bu şairlere örnek gösterilebilir. Taşlıcalı Yahya'nın Süleymaniye Cami'si için on farklı şekilde tarih düşürmesi onun tarih düşürmedeki maharetini gösterir (Kuşçu, 2020, s. 12). Edirneli Nazmî, divanında 364 tane tarih manzumesine yer vermiştir. Böylelikle tarih düşürme alanında devrin önde gelen isimlerinden biri olmuştur. Bağdatlı Rûhî tarih düşürme sanatına başvurarak çeşitli konular hakkında 94 tarih düşürmüştür. Böylelikle tarih düşürme sanatında yüzyılın önemli müverrihleri arasına kendisini de yazdırmıştır (Kuşçu, 2020, s. 3).

Tarih düşürme sanatı 17. yüzyılda yükseliş çağına geçer. Önceki asırlara kıyasla bu asırda tarih manzumeleri hem nicelik sayısından fazladır hem de nitelik açısından daha başarılıdır (Karabey, 2015, s. 290). Bu yüzyılda düşürülmesi zor olan tarih çeşitleriyle tarih düşürülmüştür. Bu devirde 16 tarih manzumesiyle Şeyhülislam Yahyâ (İnal Öztürk, 2019)., Fehîm-i Kadîm, Evliya Çelebi, Nevizâde Atâyî, Fâizî, Ülfetî, Hâletî, Hâşimî ve Nâbî gibi şairlerin tarih manzumeleri vardır. Divanında 127 kadar tarih manzumesi ve 700'den fazla tarih mısraı bulunan Hâşimî, dönemin önde gelen müverrihlerindendir. Dönemin tarih düşürmede bir başka önemli ismi Nâbî'dir. Divanında 155 adet tarih manzumesi bulunan Nâbî, tarih düşürme geleneğinin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır (Temel, 2019, s. 3).

18. yüzyıl tarih düşürme sanatı için altın çağıdır (Yakıt, 2017, s. 251). Bu dönemde tarih düşürmek için şairler birbirleriyle rekabet içine girmiş ve adeta yarışmışlardır. 100 tarih manzumesiyle Şeyh Gâlib (Macit, 1989, s. IV)., 89 tarih manzumesiyle Enderûnlu Fâzıl, 56 tarih manzumesiyle Nedîm, Seyyid Vehbî, Sünbülzâde Vehbî, Koca Ragıp Paşa, 522 tarih manzumesiyle Antepli Aynî (Demirel, 2008, s. 372)., 51 tarih manzumesiyle Bursalı İbrahim Râzî (Elaldı, 2019, s. 385-401)., 154 tarih manzumesiyle Dürrî (Bağrıaçık, 1996, s. 1)., 75 tarih manzumesiyle Hâkim Efendi (Şahin Kayalık, 2020, s. 126)., 164 tarih manzumesiyle Silahşor İbrahim Yâver (Üstüner, 2014, s. 194)., 56 tarih manzumesiyle Râşid Efendi (Günay, 2020, s. 151)., 47 tarih manzumesiyle Şeyhülislam İshak (Öztürk, 2019, s. 157)., 41 tarih manzumesiyle Şeyhülislam Esʿad (Öztürk, 2019, s. 157)., 276 tarih manzumesiyle Hanyalı Nûrî Osmân (Aydın, 2009, s. 65)., 41 tarih manzumesiyle Hanyalı Kâmî (Akyol, 2020, s. 7). gibi daha birçok şairin tarih manzumeleri vardır.

Sadece 18. yüzyıl değil bütün Türk edebiyatı içinde tarih düşürme sanatında en önemli şair Sürûrî'dir. Divanında 2000'e yakın tarih manzumesi, 2500 kadar tarih mısraı bulunmaktadır (Karabey, 2015, s. 290). Tarih düşürme sanatındaki ustalığı, onun asıl edebî kimliğini oluşturur. Sürûrî, hemen hemen her konuda, birbirinden farklı tarih çeşitlerini kullanarak tarih düşürme sanatında mahirliğini göstermiştir. Binlerce tarih düşüren müverrih Sürûrî, sadece kendi dönemine dair olaylara değil, kendinden önceki olaylara bile tarih düşürmüştür (Yakıt, 2017, s. 251-260).

> *"Denilebilir ki, Osmanlı edebiyatı çağlarında bu alanda sayıca onun kadar çok ve konu itibariyle farklı alanlarda eser meydana getiren şâir çıkmamıştır. Kendisinden önce bu vâdide en fazla şiir vermiş olan Edirneli*

> *Nazmî, Bursalı Hâşimî ve yine Bursalı Cinânî gibi üstadlar ondaki zenginlik ve farklılığı gösterememişlerdir. Başka şâirlerin bir veya birkaç tarih düşürebildiği bir hâdise hakkında üst-üste birçok tarih manzûmesi söylemek sadece Sûrûrî'de görülür"* (Canım, 2009, s. 110).

Sürûrî, bir beytinde 22 farklı hesaplama yapılarak aynı tarihi çıkaracak kadar ustadır. Bu beyit bile tek başına onun tarih düşürme sanatındaki zekâsını ve kabiliyetini gösterir. Aruz ölçüsü, kafiye ve redife bağlı kalınarak her konu hakkında tarih düşürmek kolay değildir. Sürûrî, çok sayıda tarih manzumesi kaleme almasına rağmen her bir tarih manzumesi ayrı bir güzelliğe sahiptir. Güzel bir üslupla beraber aruz veznini, kafiyeyi ve redifi ustalıkla kullanmıştır (Yakıt, 2017, s. 260).

19. yüzyıla gelindiğinde tarih düşüren şairler arasında sadece divanlarında 358 tarih manzumesi bulunan Keçecizâde İzzet Molla (Şahin, 2011, s. 151)., 114 tarih manzumesiyle Ispartalı Nurî (Erişen, 2016, s. iii)., 55 tarih manzumesiyle Leyla Hanım, 122 tarih manzumesiyle Şeref Hanım (Dede Temizaltın, 2019, s. 116)., 294 tarih manzumesiyle Şefîk (Çapan, 2012, s. 72)., 19 tarih manzumesiyle Mustafa Sâmil Bey (Yıldız, 2019, s. 218)., 33 tarih manzumesiyle Edirne Valisi Ahmed İzzet Paşa (Yörür, 2019, s. 294)., 70 tarih manzumesiyle Nâfi (Çavuşoğlu, 2014, s. 85)., 19 tarih manzumesiyle Remzî gibi daha birçok şairin tarih manzumeleri vardır (Aydın, 2014, s. 114).

20. yüzyılda tarih düşürme sanatının kullanımı yavaş yavaş azalmış ama tamamen yok olmamıştır. Cumhuriyet dönemi şair ve yazarlardan olup da tarih düşürme sanatına ilgi duyan Arif Nihat Asya, Yusuf Ziya Ortaç, Abdülbaki Gölpınarlı, Tahir Olgun, Mehmet Çavuşoğlu ve İsmail Yakıt gibi isimler bu sanatı icra ederek günümüze kadar taşımışlardır (Elaldı, 2019, s. 387). Günümüzde sayısı az da olsa tarih düşürme sanatı varlığını hala sürdürmektedir.

2.2.3. Tarih Düşürme Çeşitleri

Farklı farklı şekillerle düşürülen tarihler her zaman aynı yolla hesaplanmaz. Müverrihler düşürdükleri tarihlerin çeşidine dair bize çoğu zaman açık veya kapalı olarak bilgiler vermişlerdir. Her tarih manzumesinin nasıl bir tarih olduğunu ve nasıl

hesaplamamız gerektiğini öğrenebilmemiz için böyle bir tasnife gerek duyulmuştur (Yakıt, 2017, s. 415). Tarih düşürme çeşitleri incelenirken İsmail Yakıt'ın "Türk-İslam Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme" adlı kitabından yararlanılmıştır.

2.2.3.1 Ma'nen Tarihler

Ebced alfabesinin sayısal değerleri kullanılarak birtakım işlemler yapmak ve ayrı bir tür ve formül içeren tarihlerin her birine denir. Düşürülen tarihlerin çoğu bu tarih türündendir. Ma'nen tarih ise kendi içinde on dörde ayrılır:

2.2.3.1.1 Kelime Tarihler

Manzumelerde düşürülen tarihler bir veya birden çok kelimeden meydana gelirse "kelime" veya "kelimeyle tarih" denir. Kelime tarihler bazen özel bir isim, bazen olayı veya kişinin vasıflarını içeren anlamlı bir kelimedir. Tâlib'in bu manzumesinde kelime tarih örneği yoktur.

2.2.3.1.2. Tam Tarih

Bir mısradaki bütün harfler ebced alfabesine göre toplandığında ortaya çıkan sayı, vuku bulan olayın yılını veriyorsa buna "tam tarih" denir. Şairler bir önceki mısrada tam tarih olduğunu söylerler. Eğer önceki mısrada hangi tarih çeşidi olduğunu söylemiyor ve ima etmiyorsa o zaman bu tam tarih kabul edilir. Ona göre hesaplanır. Tam tarih üçe ayrılır:

2.2.3.1.2.1. Asıl Tam Tarih

Tarih mısraında anlam düzgün, imla ise doğru olarak verilmişse, tarih düşürülen kişinin ismi açıkça söylenmişse, tarih düşürülen olay ve hesap sonucu ortaya çıkan tarih tam olarak doğru tarihi veriyorsa bu tarih türüne "asıl tam tarih" denir. Tâlib'in bu mecmuasında bu tarih türünün 71 tane örneği vardır:

Ṭâlib ehl-i ʿilm oḳur dersi gibi târîḫini

Eyledi Yasinci-zâde rıḥlet-i dâru'n-naʿîm (1.Tarih)

Lisânen ehl-i dîvâna didim Ṭâlib bu târîḫi

Naʿîmi tercemân Yaḥyâ Efendi eyledi menzil (17. Tarih)

2.2.3.1.2.2. Katmalı Tam Tarih

Tam tarih diye verilen mısrada sayıların toplamı eksik çıktığında, bu eksiği gidermek ve tarihin tam çıkmasını sağlamak için kelimeler ilave edilir. Buna "katmalı tam tarih" denir. Tâlib'in bu mecmuasında katmalı tam tarih örneği yoktur.

2.2.3.1.2.3 Dolaylı Tam Tarih

Olaylar bazen asıl tam tarihteki gibi açık açık anlatılmayıp dolaylı olarak anlatılır. Şairler dolaylı tam tarihlerde bazen mecaz, kinaye, telmih gibi edebi sanatlara da yer verirler.

2.2.3.1.3 Taʿmiyeli Tarih

Tarih mısraının harfleri toplandığında olayın tarihi tam çıkmıyorsa, o zaman bir önceki mısrada verilen ipuculardan yola çıkılarak, yekûn tarihe sayı ilave edilir veya çıkarılır. Bu tarih türüne taʿmiyeli tarih denir. İlk mısradaki taʿmiye kelimesinden ya fazlalılığın çıkarılması ya da eksikliğin tamamlanması anlaşılır. Taʿmiyeli tarih ikiye ayrılır:

2.2.3.1.3.1. Eksik Taʿmiye

Ebced alfabesine göre hesap yapıldığında tarih eksik çıkmışsa, bu tarihe kaç ilave edileceği üstteki mısrada belirtilir. Buna göre yekûna ekleme yapılarak tarih tam

çıkmış olur. Bu tür tarihlere "eksik taʿmiye" denir. Tâlib eksik taʿmiye örneği vermiştir:

Didi târîḫini geldi bañâ bir cân yâ-hû
İtdi Keşfî Dede dergâh-ı beḳâyı meʾvâ (114. Tarih)

İkinci mısradaki bütün harfler hesaplandığında 1258 tarihi çıkmaktadır. Tâlib'in manzumenin altında yazdığı tarih ise 1259 tarihidir. 1258 tarihine ilk mısrada geçen "bir" sayısını da ekleyince 1259 tarihi çıkmaktadır. Bu bir eksik taʿmiyeli tarih örneğidir.

2.2.3.1.3.2. Fazla Taʿmiye

Ebced alfabesine göre hesap yapıldığında tarih fazla çıkmışsa, bu tarihten kaç çıkarılacağı üstteki mısrada belirtilir. Buna göre yekûndan sayı çıkarılarak tarih tam olarak bulunmuş olur. Bu tür tarihlere "fazla taʿmiye" denir.

2.2.3.1.4. Noktalı Harflerle Tarih

Tarih mısraındaki harflerin sadece noktalı olanlarının hesaplanmasıyla elde edilen tarihlere denir. Şairler, tarih mısraından önceki mısrada "Muʿcem, cevher, cevherdar, gevher, menkut, nukat…" gibi kelimeleri kullanarak düşürdükleri tarihin noktalı harflerle tarih türü olduğunu belirtirler. Tâlib bu türe birçok örnek vermiştir.

2.2.3.1.4.1. Asıl Noktalı Harflerle Tarihler

Sadece noktalı harflerin hesaba katılmasıyla bulunan tarihlere denir. Birkaç tane örnek verecek olursak:

Yazıldı Ṭâlibâ muʿcemle târîḫ
Ḥasan Aġa naʿîmi ḳıldı meʾvâ (4.Tarih)

Didim târîḫini cevherle böyle
ʿÖmer Aġa naʿîmi ḳıldı mesken (15.Tarih)

2.2.3.1.4.2. Taʿmiyeli-Noktalı Tarihler

Noktalı harfler hesaplandığında tarih eksik veya fazla çıkmışsa, müverrihler ne kadar eklenilmesi veya çıkarılması gerektiğini üstteki mısrada belirtirler. Buna göre ekleme veya çıkarma işlemi yapılarak tarih bulunur.

2.2.3.1.5. Noktasız Harflerle Tarih

Tarih mısraındaki harflerin yalnızca noktasız olanlarının hesaplanmasıyla elde edilen tarihlere denir. Müverrihlerin tarih mısraından önceki mısrada "Mühmel, bî-nukat, bî-nukut…" gibi kelimeleri kullanması, bize bu türün noktasız harflerle tarih olduğunu haber verir.

2.2.3.1.5.1 Noktasız Harflerin Hesaplanmasıyla Tarih
Sadece noktasız harflerin hesap edildiği tarih türüdür.

2.2.3.1.5.2. Hiç Noktalı Harf Kullanılmadan Düşürülen Tarihler

Tarih mısralarında bazen hiç noktalı harf kullanılmayıp, sadece noktasız harflerin kullanıldığı türdür. Tâlib'de bu türün örneği yoktur. Sürûrî bu türe örnek vermiştir (Yakıt, 2017, s. 449).

2.2.3.1.6 Noktalı ve Noktasız Harflerle Tarih

Bir tarih mısraında noktalı ve noktasız harfler hesaplandığında, toplamlarının birbirlerine eşit olduğu tarih türlerine denir. Bu tarih türünde örnek vermek bir hayli

zordur. Tâlib'de bu türün örneği yoktur. Başka müverrihlerin örnekleri için bakılabilir (Yakıt, 2017, s. 450).

2.2.3.1.7. Katmerli Tarihler

Tarih mısraında harfler hesaplandığında bazen istenilen tarihinin iki katı çıkmaktadır. Bu tarih türüne katmerli tarih denir. Şairler, tarihin hangi tarih türüyle düşürüldüğünü önceki mısrada belirtir. Ona göre hesap yapılır.

2.2.3.1.7.1 Asıl Katmerli Tarih

"Duta, dübalâ, muzaʿaf" gibi farklı isimlerle de anılan bu türde, bir mısrada iki tarih vardır. Ya noktalı ve noktasız birer tarih verilir ya da bir mısranın bir yarısı bir tarih, diğer yarısı da bir tarih verir. Bu mecmuada bu tarih türünün örneği yoktur.

2.2.3.1.7.2. Beyitle Katmerli Tarih

Tarih mısraı hesaplandığında elde edilen tarih ikiye bölünür ve istenilen tarih bulunur. Bu mecmuada bu tarih türünün örneği yoktur.

2.2.3.1.7.3. Noktalı-Noktasız Katmerli

Tarih mısraındaki noktalı ve noktasız harfler hesaplandığında ikisi de aynı tarihi verir. Bu türü kullanarak tarih düşürmek zor olduğu için ustalık gerekmektedir. Şairin bir önceki beyitte "muʿcem ü mühmel" ifadesini kullanması bize bunun katmerli tarih olduğunu haber verir. Bu tarih türüne örnek veren Tâlib, bir önceki mısrada "mühmel ü muʿcem" ifadesini kullanarak bize bu tarihin çeşidi hakkında bilgi veriyor:

Melekler mühmel ü muʿcemle Ṭâlib söyledi târîḫ
Behişt içre girüpde gördi Fârûḳı ʿÖmer şimdi (27.Tarih)

2.2.3.1.7.4. Katmerlinin Katmerlisi Tarih

Tarih mısraı hesaplandığında bazen istenilen tarihin üç, dört ve beş misli çıkabilir. Üç katı olursa "Setâ", dört katı olursa "Ratâ" veya "Râbi" denir. Musanna tarih türleri arasında bu tür ile tarih düşürmek diğer türlere göre tarih düşürmekten daha zordur. Tâlib'in bu mecmuasında bu tarih türünün örneği yoktur (Diğer müverrihlerin örnekleri için bakınız: Yakıt, 2017, s. 456).

2.2.3.1.8 Beyitle Tarih

Bir beytin iki mısraında da tarih verilir. Bazen de beytin tamamında bir tarih verilir. Şairler beyitle tarih düşüreceğini önceki beyitlerde belirtir. Tâlib'in bu mecmuasında bu tarih türüne örnekler verilmiştir:

Şu iki mıṣraʿ-ı târîḫi muʿcemle dedim Ṭâlib
O kim teslîm-i rûḥ Ḥażret-i Ḥayy enâm itdi

Ḳoyup devrânı gitdi şaḥn-ı Firdevse Ṭarîḳatcı
Ṭarîḳatcı Dede ʿuḳbâda Firdevsi maḳâm itdi (30. Tarih)

Tâlib bir önceki beyitte muʿcem tarihle iki mısra söyleyeceğini belirtir. Her iki mısra da muʿcem tarihe göre hesaplanınca aynı tarih çıkmaktadır.

Vefâtın gûş idince vaḳt-i ḫıdmetde baña Ṭâlib
Melekler şu iki târîḫ-i menḳûṭı beyân itdi

Mekân itdi behişti rûḥ-ı İsmaʿîl Ḥüsnî Beg
Beḳâda Ḫuldı İsmaʿîl Ḥüsnî Beg mekân itdi (91.Tarih)

Tâlib yine önceki beyitte muʿcem tarihle iki mısra söyleyeceğini belirtir. Her iki mısra da muʿcem tarihe göre hesaplanınca aynı tarih çıkmaktadır.

2.2.3.1.9 Diğer Manen Tarih Düşürme Çeşitleri

Tâlib'in bu mecmuasında örnekleri bulunmayan diğer manen tarih düşürme çeşitlerini sadece isim olarak ele almayı uygun gördük: *"Katıp- Atma Yoluyla Tarih, Muvassal Harflerle Tarih, Mukattaʿa Harflerle Tarih, Mükerrer Harflerle Tarih, Gayr-i Mükerrre Harflerle Tarih, Müveşşah Harflerle Tarih".*

2.2.3.2 Lafzen Tarihler

Bazı tarih manzumelerinde ve kitabelerde herhangi bir işlem yapmadan, sözle söylenmiş tarih örnekleri de vardır. Tâlib'in mecmuasında bu tarih türüne örnek yoktur.

2.2.3.3 Lafzen ve Maʿnen Tarihler

Hem ebced alfabesine göre hesaplanınca tarih ortaya çıkar hem de sözlü olarak tarih söylenir. İki tarih türü de aynı beyitte bir araya gelir. Tâlib'in manzumesinde bu tarih türüne örnek bulunmamaktadır. "*Fazla Taʿmiyeli Lafzen ve Maʿnen Tarihler"* ve "*Eksik Taʿmiyeli Lafzen ve Maʿnen Tarihler"* diye ayrılır. Tâlib'in mecmuasında bu türlerin örnekleri olmadığı için sadece isimlerinin verilmesini uygun gördük.

2.2.3.4. Tâlib'in Manzumesinde Kullanılmayan Diğer Tarih Türleri

"*Karışık Tarihler, Satranç Usûlü, Muʿamma Tarihler, Bilmeceli Tarihler"* gibi birçok tarih türü vardır. Örnekleri bu mecmuada olmadığı için sadece isim olarak zikredilmiştir.

3. TÂLİB'İN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

3.1. Hayatı

Hakkında çok bilgi sahibi olamadığımız Tâlib, 1203/1788 yılında İstanbul'da doğdu (Sami, 1894, s. 2988).[1] Asıl adının Seyyid Mustafa Tâlib Efendi olduğu söylenir. Divan-ı Hümayûn kâtipliği yapmış ve müfettiş olarak Şumnu'ya gönderilmiş (Fatîn Dâvud, 2017, s. 309).[2] Ayrıca şair olduğu söylenir (Süreyya, 1996, s. 1623). II. Mahmud Şumnu ziyaretinde kendisine hâceganlık rütbesi vermiştir. Sonraki yıllarda İstanbul'a gelmiş ve burada beş altı ay hastalık çektikten sonra 1270/1853 yılının Şevval ayında vefat etmiştir (Arslan, 2021a).

Tâlib, 57. Tarihi hanımının ölümü üzerine düşürmüştür. Bu tarih manzumesinden yola çıkarak müverrihimizin evli olduğu anlaşılmaktadır. Hanımı 1252/1836-37 yılında vefat etmiştir.

"Sürûrî'nin Tarih Mecmûası" adlı bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Bu tez incelendiği zaman 8 tanesi Sürûrî ile müşterek olmak üzere Tâlib'e ait 222 tarih mısraı bulunmaktadır (Vatansever, 2014, s. 60). Bu Tâlib'in bizim hazırladığımız mecmuanın müellifi Tâlib olup olmadığı etraflıca incelenmiştir. Öncelikle Sürûrî ile çağdaş olan Tâlib isimli şairlerin listesi çıkartıldı. Tâlib isimli şairler tek tek ele alınarak doğum tarihleri, ölüm tarihleri, meslekleri ve nerelerde yaşadıkları gibi bilgiler incelendi. Sürûrî ile müşterek tarih düşürdüğü için aynı çağda yaşamış olmaları gerekiyordu. Bu incelemeler sonucunda aynı Tâlib olma ihtimali daha da kuvvetlendi. Her iki şairin

[1] Şemsettin Sami bu eserinde Tâlib hakkında şunları yazmıştır: "Tâlib Mustafa Efendi 1203'de (1788/89) doğup divan kalemine girdi. 1248'de (1853/54) Şumnu'ya gitmişti. 1270'de (1853/54) vefat eylemiştir. Şairdir."

[2] Fatîn Dâvud bu eserinde Tâlib hakkında şunları yazmıştır: "Nâzım-ı mûmâ-ileyh Seyyid Mustafa Tâlib Elefendi Dersaâdet'de bin iki yüz üç senesi kadem-nihâde-i sâha-i vücûd olup dîvân-ı hümâyûn kalemine müddet-i medîde müdâvemetle kalem-i mezbûra mahsûs olan zeâmetlerden birine nâil ve iki yüz kırk sekiz senesi kitâbet hizmetiyle medîne-i Şumnu'ya azîmet ve ikâmeti esnâda ki iki yüz elli üç sâlinde hudâvendigâr-ı sâbik Cennet-mekân Sultân Mahmûd Hân-ı Sâni hazretlerinin medînei mezkûreyi teşrîf-i hümâyûnları hengâmda uhdesine hâcelik rütbe-i refîası bi't-tevcîh mümtâz-ı emâsil olduktan sonra Dersaâdet'e bi'l-muvâsala hânesinde peygûle-güzîn-i ikâmet olduğu hâlde beş-altı mâh müddet gûşe-nişîn-i illet olmuş ve işbu tezkire-i âcizânemizin esnâyı tab'ında yani iki yüz yetmiş senesi şehr-i Şevvâlinde irtihâl-ı dâr-ı âhiret eylemiştir. Mûmâ-ileyh târîh-gulukta yektâ bir şâir-i suhan-pîrâ olup eş'âr-ı gevher-iyârına suhansencân-ı maârif müşteri vü tâlip ve tevârih-i âlem-bahâsına sevda-girân-ı maâni hahişger u râğibdir. Dîvân olacak mikdâr eş'ârı vardır."

hayatlarına kaynaklardan baktığımız zaman aynı tarihler içinde İstanbul'da oldukları görülmektedir. İstanbul'da oldukları süre içinde müşterek tarih düşürdükleri düşünülmektedir.

Sürûrî'nin Tarih Mecmûası'nda Tâlib'e ait 222 tarih mısraı incelendiği zaman 28 tane tarih mısraı bizim ele aldığımız mecmuada da geçmektedir. Sürûrî'nin mecmuasında sadece mısra olarak verilmişken hazırladığımız mecmuada ise tarih mısraları kıtʿa, kıtʿa-i kebire, gazel ve murabba nazım şekilleriyle birlikte verilmiştir. Ortak olan 28 tarih mısraının dışında Tâlib'e ait diğer tarih mısraları da incelenmiş ve birçok mısraında mecmuamızın müellifi Tâlib'in müfettiş olarak gönderildiği Şumnu'nun adı geçmektedir.

Bu incelemelerden yola çıkarak Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda geçen Tâlib'in mecmuamızın müellifi olan Tâlib olduğu düşünülmektedir. Tâlib'in Sürûrî mecmuasında geçen tarih mısralarını hazırladığımız çalışmaya ekleyerek 6. bölümde ele aldık.

3.2. Edebi Kişiliği

Tâlib'in şu an elimizde sadece bu tarih manzumesi bulunsa da kaynaklar onun birçok eserinin olduğunu ve tarih düşürmede usta olduğunu söyler. Avnî'nin yazdığı tarih naziresinde 92 tarih bulup bir risale hazırlamıştır (İpekten ve diğerleri, 1988, s. 501).

Fatîn Dâvud'un "Hâtimetü'l- Eşʿar" adlı tezkiresinin tamamlanmasına tarih düşürmüştür. Fatîn, "Hâtimetü'l- Eşʿar" adlı tezkiresinde Tâlib'in divan oluşturacak kadar şiirinin olduğunu söyler. Ona ait bir gazele tezkiresinde yer verir (Fatîn Dâvud, 2017, s. 309).

Sürûrî gibi bir müverrih ile müşterek tarih düşürmek Tâlib'in de tarih düşürmede yetenekli olduğunu göstermektedir. Sürûrî'nin mecmuasında kendisinden sonra en çok tarih mısraı örneği verdiği müverrih Tâlib'dir. Onca müverrih arasından Tâlib'in tarih mısralarına bu kadar çok yer vermesi bizce tesadüf değildir. Sürûrî'nin Tâlib'i tarih düşürmede başarılı gördüğü için bu kadar çok yer verdiği düşünülmektedir. Ayrıca Sürûrî'nin Tarih Mecmûası'nda Tâlib, sadece Sürûrî ile değil Ḫayrî, 'İzzet, Es'ad,

Re’fet ve Kemâl gibi şairlerle de müşterek tarih düşürmüştür. Müşterek düşürülen tarihler 6. bölümde ele alınmıştır.

İncelediğimiz bu mecmuada 139 tane tarih manzumesi vardır. Bu mecmuadaki tarih manzumeleri ile Sürûrî mecmuasındaki Tâlib’e ait tarih mısralarının sayısına baktığımızda Tâlib yüzlerce tarih mısraı düşürmüştür. Tarih düşürmenin kolay olmadığı göz önüne alınırsa, Tâlib’in bu kadar tarih düşürmesi onun bu işte yeteneğini göstermektedir.

Bütün manzumelerde kafiyeye yer vermesi, 41 manzumede redifi kullanması, manzumelerin çoğunda mahlas kullanma geleneğine uyması, dil ve üslup olarak divan şiiri geleneğini takip etmesi, manzumelerde edebi sanatlara geniş yer vermesi gibi ölçütler göz önünde bulundurulduğunda Tâlib’in geleneği sürdüren bir şair ve başarılı bir müverrih olduğu görülmektedir.

Tevârih-i Tâlib mecmuasında geçen tarih manzumelerinde Tâlib, edebi sanatları çokça kullanmıştır. Tarih manzumelerinde; nida, teşbih-i beliğ, tezad, teşbih, istifham, tenasüp, irsal-i mesel, mübalağa, kinaye, iştikak, mecaz-ı mürsel, teşhis, telmih ve hüsn-i talil gibi sanatlara örnekler vermiştir. En fazla örneğini verdiği sanatlardan biri teşbih-i beliğ sanatıdır. Bu sanatı gayet başarılı kullanmış ve birçok güzel örneğini vermiştir. Bu örneklerden bazıları şunlardır:

İder peymâne-yi ‘ömri şikest encâm-ı mevt elbet
Bu keyfiyyetden âdem bezm-i ‘âlemde degil âgâh (8. Tarih)

Gelüp bâd-ı ecel ṣoldurdı gül ruḫsârını âḫir
Cihân mânend-i bülbül başladı efġân u feryâda (20.Tarih)

Gelmemiş ẓannım bu bâġ-ı dehre böyle bir güzel
Vechine gül zülfüne sünbül dinür ise sezâ (51.Tarih)

Tâlib, murabba nazım biçimiyle dört tane tarih manzumesi yazmıştır. Bu tarih manzumeleri iç kafiyeye örnek olarak gösterilebilir:

‘*Afv ide Ḥaḳ ḫaṭâsın müzdâd ide ṣafâsın*
Mu‘tâd olan du‘âsın ḫalḳ u cihân begendi (81.Tarih)

‘*İlm ü hünerde deryâ menşe-i nükte pîrâ*
Fenn-i süḫânda yektâ şâ‘ir Velî Efendi (105. Tarih)

Ḫoşnûd idi ser-â-pâ ẕâtından ehl-i dünyâ
Meftûn itdi zîrâ aḫlâḳ-ı dil-pesendi (134. Tarih)

3.3. Eserleri

Kaynaklarımız bize Tâlib’in birçok tarih manzumesinin olduğunu söylemektedir. Ancak Tâlib’e ait olarak sadece bu mecmuadan bahsedebiliriz. Sürûrî mecmuasında Tâlib’e ait tarih 222 tarih mısraı yer almaktadır. Sürûrî’nin mecmuasında tarih mısraı olarak verilmiş, bu mecmuada ise tarih mısraları kıtʿa, kıtʿa-i kebire, gazel ve murabba nazım şekilleriyle beraber verilmiştir. Bu mecmuada olmayan tarih mısralarının başka mecmualarda kıtʿa veya kıtʿa-i kebire gibi nazım şekillerinin içinde geçme ihtimali yüksektir. Transkribe ettiğimiz bu tarih manzumeleri, Sürûrî mecmuasında yer alan mısralar ve Tâlib’in bu sanatı başarılı bir şekilde kullanmasından yola çıkarak; Tâlib’in daha birçok tarih mısraının ve mecmuasının olduğu düşünülmektedir. Araştırmalar yapıldıkça ve yeni metinler bulundukça bu görüşümüz desteklenecektir.

Tarih manzumelerinin haricinde Fatîn, “Hâtimetü’l- Eşʿar” adlı tezkiresinde Tâlib’in divan oluşturacak kadar şiir yazdığını belirtir (Fatîn Dâvud, 2017, s. 309). Ancak elimizde sadece bu gazeli bulunmaktadır:

Gazel

Nâz itme o şîve-kâra maḫṣûṣ
Âh itme bu dil-figâra maḫṣûṣ

ʿUşşâḳı bütün ḳul etmek ancaḳ
Yârim gibi şehriyâra maḫṣûṣ

Ben ḫâhiş-i perçemiyle geldim
Yek başıma bu diyâra maḫṣûṣ

Cây eylemek âsitân-ı ʿaşḳı
Şâm u seḥer âh u zâra maḫṣûṣ

Gönderdi ḳabûl ider mi bilmem
Ṭâlib bu selâmı yâre maḫṣûṣ

Tâlib'in bu gazeli beş beyitten oluşmaktadır. "Mef'ûlü mefâ'ilün fe'ûlün" vezniyle yazılmıştır. Her mısraın sonunda mahsûs kelimesi redif olarak tekrar edilmiştir. Sevgilinin naz etmesi, âşıkları kul etmesi, âşığın ah etmesi gibi âşık ile maşuk arasında geçen ilişki şiirde konu olarak işlenmiştir. Gazelde aşk duygusu hakimdir.

4. TEVÂRİH-İ TÂLİB MECMUASI'NDAKİ TARİH MANZUMELERİNİN İNCELENMESİ

4.1. Tarih Manzumelerinin Muhteva Açısından İncelenmesi

4.1.1. Tarih Manzumelerinin Yazılış Sebepleri

Tarih düşürme sanatıyla doğum, ölüm, sünnet, düğün, tahta çıkış, tayin, mimari eserlerin yapılışı ve kitap tamamlanması gibi daha birçok konuda tarih düşürülmüştür. Tâlib'in bu mecmuası incelendiği zaman düşürülen tarihlerin hepsi ölüm konuludur. Padişah, şeyhülislâm, hekimbaşı, kadı, âlim, şair, molla, memur gibi çeşitli görevlerde bulunan insanların ölümüne tarih düşürmüştür. Bazı tarihlerinde kişilerin hayatları hakkında bilgiler vermiş bazılarında ise sadece ismini söyleyip hayatı hakkında bir bilgi vermemiştir. Ölümlerine dair tarih düşürdüğü kişiler tablo halinde aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 1.1: Tarih Manzumelerinin Yazılış Sebepleri

Sıra No	Tarih Manzumelerinin Yazılış Sebepleri	Düşürülen Tarih
1	Şeyhülislâm Yasîncizâde'nin Vefatı	1249/1833-34
2	Hekimbaşı Behcet Efendi'nin Vefatı	1249/1833-34
3	Atâullah Efendi'nin Vefatı	1249/1833-34
4	Hasan Ağa'nın Vefatı	1250/1834-35
5	Nûrî Bey'in Vefatı	1250/1834-35
6	Hâfız Saîd'in Vefatı	1250/1834-35
7	Mîr İbrâhîm'in Vefatı	1234/1818-19
8	Selîme Hanım'ın Vefatı	1244/1828-29
9	Şâkir Ahmed'in Vefatı	1246/1830-31
10	Mustafâ Ağa'nın Vefatı	1241/1825-26
11	Ballı Hanım'ın Vefatı	1242/1826-27
12	Osmân Bey'in Maderinin Vefatı	1242/1826-27
13	Hüseyn Ağa'nın Vefatı	1240/1824-25
14	Hüseyn Ağa'nın Vefatı	1240/1824-25
15	Ömer Ağa'nın Vefatı	1240/1824-25
16	Tercüman Yahyâ Efendi'nin Vefatı	1239/1823-24
17	Sürûr Ağa'nın Vefatı	1239/1823-24
18	İsmini Belirtmediği Bir Kişinin Vefatı	1242/1826-27
19	Mikdâd Ağa'nın Vefatı	1239/1823-24
20	Mehmed Bey'in Vefatı	1246/1830-31
21	Fâtıma Hanım'ın Vefatı	1246/1830-31

22	Emîn Bey'in Vefatı	1232/1816-17
23	Mîr Saîd'in Vefatı	1241/1825-26
24	Lebîbe Hanım'ın Vefatı	1247/1831-32
25	İbrâhîm Ağa'nın Vefatı	1248/1832-33
26	Vâlide Sultân'ın Vefatı	1233/1817-18
27	Ömer Ağa'nın Vefatı	1237/1821-22
28	Tarîkatçı Dede'nin Vefatı	1235/1819-20
29	Tarîkatçı Dede'nin Vefatı	1235/1819-20
30	Tarîkatçı Dede'nin Vefatı	1235/1819-20
31	Tarîkatçı Dede'nin Vefatı	1235/1819-20
32	Seyyid Mehmed'in Vefatı	1232/1816-17
33	Huldî Efendi'nin Vefatı	1236/1820-21
34	Çelebi Paşa'nın Vefatı	1236/1820-21
35	Nâşid İbrâhîm'in Vefatı	1233/1817-18
36	Mustafâ'nın Vefatı	1227/1812-13
37	Hâlid'in Vefatı	1236/1820-21
38	Bâhir Efendi'nin Vefatı	1237/1821-22
39	İbrâhîm Bey'in Vefatı	1233/1817-18
40	Yûsuf Ziyâ'nın Vefatı	1236/1820-21
41	Âişe Hanım'ın Vefatı	1225/1810-11
42	Tâhire Hanım'ın Vefatı	1238/1822-23
43	Behcet Kadın'ın Vefatı	1234/1818-19
44	Ümmü Gülsüm'ün Vefatı	1234/1818-19
45	Fâtıma Hanım'ın Vefatı	1225/1810-11
46	Şeyh Ahmed Efendi'nin Vefatı	1240/1824-25
47	Ahmed Bey'in Zevcesinin Vefatı	1237/1821-22
48	Âişe Hanım'ın Vefatı	1251/1835-36
49	Zeynep Eşref Hanım'ın Vefatı	1250/1834-35
50	Hasan Ağa'nın Vefatı	1250/1834-35
51	Tarzıfen'in Vefatı	1251/1835-36
52	Tayyîb Efendi'nin Vefatı	1252/1836-37
53	Hasan Baba'nın Vefatı	1252/1836-37
54	Senâyi'nin Vefatı	1252/1836-37
55	Hacerzâde Hasan Ağa'nın Vefatı	1252/1836-37
56	Böcekzâde Ömer Ağa'nın Vefatı	1252/1836-37
57	Tâlib'in Zevcesinin Vefatı	1252/1836-37
58	Hacı Hüseyin Ağa'nın Vefatı	1252/1836-37
59	Seyyid Ahmed'in Vefatı	1252/1836-37
60	Mîr Hüseyin'in Vefatı	1252/1836-37
61	Âlî Rızâ Bey'in Vefatı	1252/1836-37
62	Fâtıma Hanım'ın Vefatı	1252/1836-37
63	Canân İsimli Kölenin Vefatı	1253/1837-38
64	Rukiyye Hanım'ın Vefatı	1253/1837-38
65	Muhammed'in Vefatı	1253/1837-38
66	Hüseyin'in Vefatı	1253/1837-38
67	Amîş'in Vefatı	1253/1837-38
68	Tâhir'in Vefatı	1253/1837-38

69	Tâhire Hanım'ın Vefatı	1253/1837-38
70	Nefîse Hanım'ın Vefatı	1253/1837-38
71	Hüseyin Ağa'nın Vefatı	1253/1837-38
72	Ahmed Efendi'nin Vefatı	1253/1837-38
73	Mustafâ Ağa'nın Vefatı	1230/1814-15
74	Şâir'in Vefatı	1253/1837-38
75	Fâik Efendi'nin Vefatı	1245/1829-30
76	Dâniş Bey'in Vefatı	1254/1838-39
77	Bilâl Ağa'nın Vefatı	1254/1838-39
78	Zübeyde Hanım'ın Vefatı	1254/1838-39
79	Sâbire Kadın'ın Vefatı	1254/1838-39
80	Sâbire Kadın'ın Vefatı	1254/1838-39
81	Şerîf Efendi'nin Vefatı	1253/1837-38
82	Pertev Paşa'nın Vefatı	1236/1820-21
83	Mu'în Efendi'nin Vefatı	1254/1838-39
84	Kadı Efendizâde'nin Vefatı	1254/1838-39
85	Muhammed Emîn'in Vefatı	1253/1837-38
86	Havvâ Hanım'ın Vefatı	1253/1837-38
87	Âişe Sıdıka Hanım'ın Vefatı	1245/1829-30
88	Mîr Hudâdâd'ın Vefatı	1253/1837-38
89	Fâtıma Hanım'ın Vefatı	1255/1839-40
90	Muhammed'in Vefatı	1254/1838-39
91	İsmaîl Hüsnî Bey'in Vefatı	1254/1838-39
92	Ahmed Efendi'nin Vefatı	1255/1839-40
93	Hân Mahmûd'un Vefatı	1255/1839-40
94	Şefîka Hanım'ın Vefatı	1255/1839-40
95	Nâşid Bey'in Vefatı	1255/1839-40
96	Seyyid Celâleddîn'in Vefatı	1256/1840-41
97	Emîne Hatun'un Vefatı	1256/1840-41
98	Çerkeşli Âlim'in Vefatı	1256/1840-41
99	Hâcı Muhammed Ağa'nın Vefatı	1256/1840-41
100	Âişe Hanım'ın Vefatı	1256/1840-41
101	Tûbâ Hanım'ın Vefatı	1257/1841-42
102	Liposnâlı'nın Vefatı	1257/1841
103	Şâir Velî Efendi'nin Vefatı	1257/1841-42
104	Hasan Remzî Efendi'nin Vefatı	1257/1841-42
105	Şair Velî Efendi'nin Vefatı	1257/1841-42
106	Hadice Bey'in Vefatı	1257/1841-42
107	Yahyâ Bey'in Vefatı	1257/1841-42
108	Yahyâ Bey'in Vefatı	1257/1841-42
109	Raûfe Hanım'ın Vefatı	1258/1842-43
110	Âsaf Bey'in Vefatı	1258/1842-43
111	Fâtıma Hanım'ın Vefatı	1258/1842-43
112	Şeyh Ahmed Râşid'in Vefatı	1244/1828-29
113	İsmaîl Hakkı'nın Vefatı	1259/1843-44
114	Keşfi Dede'nin Vefatı	1259/1843-44
115	Eksik bırakılmış.	

116	İbrâhîm Paşa'nın Vefatı	1259/1843-44
117	Mîr Saîd'in Vefatı	1259/1843-44
118	Ahmed İzzet'in Vefatı	1260/1844-45
119	Seyyid Hüseyin'in Vefatı	1258/1842-43
120	Âişe Hanım'ın Vefatı	1256/1840-41
121	Hayrullah Bey'in Vefatı	1261/1844-45
122	Fehîm-i Sânî'nin Vefatı	1262/1847
123	Mesûd Efendi'nin Vefatı	1265/1848-49
124	Ârif Efendi'nin Vefatı	1265/1848-49
125	Meveddet Hanım'ın Vefatı	1265/1848-49
126	Şeyh Muhammed Emîn'in Vefatı	1261/1845-46
127	Nesîbe Hanım'ın Vefatı	1262/1845-46
128	Fâtıma Hanım'ın Vefatı	1262/1845-46
129	Âlî Râ'ik Bey'in Vefatı	1262/1845-46
130	Âlî Paşa'nın Vefatı	1262/1845-46
131	İhsan Bey'in Vefatı	1265/1848-49
132	Ormanoğlu'nun Vefatı	1262/1845-46
133	Nefîse Hanım'ın Vefatı	1262/1845-46
134	Halîm Efendi'nin Vefatı	1261/1845-46
135	Şeyh Murâd'ın Vefatı	1264/1847-48
136	Fatıma Hanım'ın Vefatı	1259/1843-44
137	Fatıma Hanım'ın Vefatı	1259/1843-44
138	Nâşid Muhammed Bey'in Vefatı	1265/1848-49
139	Hâcı Feyzullah Efendi'nin Vefatı	1266/1849-50

4.1.2. Tarih Manzumelerinin Gün, Ay, Yıl Olarak Verilmesi

Müverrihler bazen tarih düşürürken sadece yıl hakkında değil gün veya ay hakkında da bilgi verirler. Bu mecmuadaki manzumelerin altında düşürülen tarihler rakamla belirtilmiştir. Sadece bir manzumede gün, ay ve yıl net olarak verilmiştir. Bu manzumenin tarihi 1 Muharrem 1257 (23 Şubat 1841) çıkmaktadır.

Gitdi 'uḳbâya Sitanbulda Lipoşnâlı meded
Gurre-i şehr-i Muḥarremde idüp terk-i fenâ (102. Tarih)

Birkaç manzumede ise gün belirtilmeden ay hakkında bilgi verilmiştir.

Eyledi şehr-i Muḥarremde vefât ol nüktedân
Mâtem-i fevti ḳodı ḥayretde çoḳ dâniş-veri (75. Tarih)

Rûḥına mah-ı Muḥarremde anıñ
Eyledi cennetle Mevlâ iltifât (119. Tarih)

Yazıldı mıṣra‘-ı târîḫi Ṭâlib şehr-i Ṣa‘bânda
‘Aṭâullah Efendiniñ mekânın Ḫuld ide Yezdân (3.Tarih)

4.2. Tarih Manzumelerinin Şekil Açısından İncelenmesi

4.2.1. Tarih Manzumelerinin Beyit Sayılarına Göre Tasnifi

Genellikle tarih manzumeleri mısra veya beyit üzerine kurulmuştur. Bazen bir mısra bazen bir beyit ve bazen de iki beyitten oluşur. Beyitlerde ilk mısrada giriş yapılır. İkinci mısrada ise tarih söylenir. Aşağıdaki tablo incelendiği zaman bütün tarihlerin beyitlerle düşürüldüğü görülmektedir. En çok iki beyitten oluşan tarih manzumelerine yer verilmiştir.

Tablo 2.1: Tarih Manzumelerinin Beyit Sayılarına Göre Tasnifi

Tarih Manzumelerinin Beyit Sayıları	**Tarih Manzumesinin Sayısı (Sırası)**	**Kullanım Sıklıkları**
2 beyitten oluşan tarih manzumeleri	2, 9, 11, 15, 16, 17, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 52, 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 76, 80, 84, 85, 90, 97, 98, 103, 110, 120, 121,133, 135	47
3 beyitten oluşan tarih manzumeleri	10, 13, 14, 29, 30, 33, 47, 53, 55, 56, 58, 59, 60, 62, 63, 71, 72, 73, 77, 78, 86, 89, 94, 102, 111, 138	26
4 beyitten oluşan tarih manzumeleri	19, 22, 79, 96, 99, 109, 119, 139	8
5 beyitten oluşan tarih manzumeleri	1, 3, 12, 20, 23, 24, 49, 51, 54, 64, 81, 83, 87, 88, 91, 92, 95, 100, 101, 104, 105, 106, 107, 114, 116, 117, 118, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 136, 137	40
6 beyitten oluşan tarih manzumeleri	5, 6, 8, 21, 75, 113	6
7 beyitten oluşan tarih manzumeleri	4, 18, 74, 82, 93, 107, 112, 123	8
9 beyitten oluşan tarih manzumeleri	7, 46	2

4.2.2. Tarih Manzumelerinde Kullanılan Aruz Vezinleri

Divan şiirinin temel unsurlarından biri olan aruz vezni, şiirde ahengi sağlamak açısından önemli bir unsurdur. Tâlib de aruz veznine önem vermiş ve bütün tarih manzumelerinde aruz veznini kullanmıştır. Tâlib, aruzun 14 farklı vezniyle tarih düşürmüştür. En çok (44) defa "Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün" aruz veznini kullanmıştır. Bu vezni 41 kez kullandığı "Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün" aruz vezni takip eder. Bu aruz vezninden sonra sırayı 20 kez kullanılan "Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün" vezni alır. Tarih düşürme sanatıyla alakalı diğer müverrihlerin manzumelerine bakıldığı zaman onların da en çok bu üç aruz veznini kullandığı görülür.

Tablo 2.2: Tarih Manzumelerinde Kullanılan Aruz Vezinleri

	Aruz Vezni	**Tarih Manzumesinin Sayısı**	**Kullanım Sıklıkları**
	Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün	2, 3, 5, 6, 7, 8, 12, 16, 17, 18, 20, 24, 27, 29, 30, 35, 39, 47, 48, 49, 53, 55, 56, 59, 62, 63, 66, 72, 73, 77, 87, 91, 94, 98, 101, 104, 109, 112, 122, 125, 127, 129, 133, 139	44
	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	1, 9, 10, 22, 23, 26, 31, 32, 36, 38, 44, 51, 52, 54, 57, 58, 64, 67, 69, 70, 71, 75, 78, 80, 86, 88, 90, 95, 96, 106, 107, 113, 116, 118, 120, 121, 124, 128, 131, 132, 138	41
	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	11, 19, 21, 34, 42, 43, 46, 60, 68, 79, 82, 89, 92, 100, 102, 111, 114, 117, 136, 137	20
	Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün	4, 13, 14, 15, 25, 28, 83, 130	8
	Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün	61, 81, 97, 99, 104, 105, 134	7
	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	33, 41, 45, 76, 106	5
	Mef'ûlü mefâ'îlü Mef'ûlü mefâ'îlü	74, 110	2
	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	37, 65	2
	Mef'ûlü mefâ'ilün fe'ûlün	93	1
	Müfte'ilün fâ'ilün müfte'ilün fâ'ilün	85, 126, 135	3

	Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün	50, 84, 123	3
	Müstef'ilâtün müstef'ilâtün	40	1
13	Müfte'ilün müfte'ilün fe'ilün	119	1
14	Müfte'ilün müfte'ilün	117	1

4.2.3 Manzumelerde Tarih Düşürülen Yıllar

Tâlib'in tarih düşürdüğü ilk yıl 1225(1810-11), son düşürdüğü yıl ise 1266(1849-50)'dır. Toplamda 36 farklı yıla tarih düşürmüştür. En çok tarih düşürdüğü yıl 1253(1837-38)'dür. 1253(1837-38) yılına ait 15 tane tarih düşürmüştür. Bunu 9 tarihle 1254(1838-39) yılı takip etmektedir.

Tablo 2.3: Manzumelerde Tarih Düşürülen Yıllar

Sıra No	Yazılış Tarihi	Tarih Manzumesi Sayısı	Sıra No	Yazılış Tarihi	Tarih Manzumesi Sayısı
1	1225/1810-11	2	19	1248/1832-33	1
2	1227/1812-13	1	20	1249/1833-34	3
3	1230/1814-15	1	21	1250/1834-35	4
4	1232/1816-17	1	22	1251/1835-36	2
5	1233/1817-18	3	23	1252/1836-37	9
6	1234/1818-19	4	24	1253/1837-38	15
7	1235/1819-20	4	25	1254/1838-39	9
8	1236/1820-21	5	26	1255/1839-40	5
9	1237/1821-22	3	27	1256/1840-41	6
10	1238/1822-23	1	28	1257/1841-42	7
11	1239/1823-24	3	29	1258/1842-43	4
12	1240/1824-25	4	30	1259/1843-44	6
13	1241/1825-26	2	31	1260/1844-45	2
14	1242/1826-27	3	32	1261/1845	3
15	1244/1828-29	2	33	1262/1845-46	7
16	1245/1829-30	2	34	1264/1847-48	1
17	1246/1830-31	3	35	1265/1848-49	4
18	1247/1831-32	1	36	1266/1849-50	1

4.2.4. Tarih Manzumelerinin Türlerine Göre Değerlendirilmesi

Tarih düşürme işleminin farklı farklı çeşitleri vardır. Bu çeşitlerin neler olduğunu 1. bölümde teferruatlı bir şekilde ele aldık. Müverrihler bu tarih çeşitlerini kullanarak tarih düşürmüşlerdir. Bu mecmuadaki tarih manzumeleri incelendiğinde tarihlerin hepsinin manen tarih örneği olduğu görülmektedir. Tâlib en çok tarihi manen tarihin içinde yer alan tam tarih çeşidiyle düşürmüştür. 71 tane tarih manzumesinde tam tarih çeşidini kullanmıştır. 59 tarih manzumesinde muʿcem tarih çeşidini, 5 tarih manzumesinde beyitle tarih çeşidini, 1 tarih manzumesinde taʿmiyeli tarih çeşidini ve 1 tane tarih manzumesinde de yazılması oldukça güç olan noktalı-noktasız katmerli tarih çeşidini kullandığı görülmektedir.

Tablo 2.4: Tarih Manzumelerinin Türlerine Göre Değerlendirilmesi

Tarih Çeşidi	**Tarih Manzumesinin Sayısı**	**Kullanım Sıklıkları**
Tam Tarih	1, 2, 3, 5, 8, 16, 18, 22, 26, 28, 32, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 54, 62, 63, 65, 66, 68, 72, 74, 75, 79, 81, 83, 85, 89, 90, 92, 93, 95, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 113, 116, 117, 118, 119, 121, 123, 124, 126, 127, 129, 130, 131, 133, 134, 136, 137, 139	71
Muʿcem Tarih	4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 31, 33, 36, 37, 38, 43, 48, 49, 50, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 64, 67, 69, 70, 71, 73, 76, 77, 78, 80, 82, 84, 86, 87, 88, 94, 96, 97, 98, 99, 112, 120, 125, 128, 132, 135, 138	59
Beyitle Tarih	29, 30, 91, 108, 122	5
Katmerli Tarih	27	1
Taʿmiyeli Tarih	114	1

4.2.5. Tarih Manzumelerinde Dil ve Üslup

Belâgat kitaplarında tarih düşürme bedîʿ sanatlar içinde sayılır. Tarih manzumelerinde ebced hesabıyla tarih düşürmenin yanında, kafiye ve anlam da önemlidir (Karabey,

2011, s. 80). Müverrihler ebced hesabını kullanarak tarih düşürürlerken aruz veznine, kafiyeye, redife ve edebi sanatlara yer vermeyi ihmal etmezler. Tâlib'in bu tarih manzumelerinde aruz veznine, kafiyeye, redife ve edebi sanatlara ne kadar yer verdiğini ayrı ayrı ele alarak tablolar halinde gösterdik. Bir yandan doğru tarihi düşürmek, bir yandan divan şiirinin has dilini, aruz veznini, kafiyeyi, redifi ve edebi sanatları kullanmak kolay bir iş değildir. Bu tarih manzumeleri incelendiği zaman Tâlib'in bu kolay olmayan işi gayet başarılı bir şekilde yaptığı görülür. Şiir vadisi içinde onun da bir şair olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Tarih manzumeleri incelendiği zaman Tâlib'in manzumelerin çoğunda anlaşılır bir dil kullandığı görülür. Manzumelerde Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalara yer vermiştir. Ancak bu dillerle kurulu manzume örneği yok denilecek kadar azdır. Şu beyitler ne kadar açık ve anlaşılır bir dil kullanıldığına örnek gösterilebilir:

Her gelen bu menzile bir kere uġrar şüphesiz
Gelmez ammâ neyleyim ḫalḳ-ı cihâna intibâh (88. Tarih)

Cihândan gitti necl-i pâk 'Oṣmân Beg İlâhî sen
Aña gösterme evlâd acısı bir daḫı dünyâda (20.Tarih)

4.2.6. Tarih Manzumelerinde Edebi Sanatlar

Divan şiirinde sanata önem verildiği için hemen hemen her beyitte edebi sanatlardan izler bulmak mümkündür. Edebi sanatlarla söz daha güzel ve etkili bir hal alır. Bunun yanında beyitler farklı anlamlar da kazanır. Az sözle çok şey anlatılmaya çalışılır. Şiiri daha iyi anlamak ve ondan zevk alabilmek için edebi sanatların bilinmesi kaçınılmazdır. Bazı beyitlerde birden çok edebi sanatın kullanılması divan edebiyatının ihtişamını göstermektedir (Pala, 2013, s. 135).

Tâlib sadece tarih düşürmekle kalmayıp, geleneğe de uyarak edebi sanatlara geniş yer vermiştir. Bu mecmuadaki tarih manzumelerinde; 78 tane nida, 54 teşbih-i beliğ, 53 tezad, 46 teşbih, 26 istifham, 18 tenasüp, 14 irsal-i mesel, 11 mübalağa, 7 kinaye, 4 iştikak, 3 mecaz-ı mürsel, 1 teşhis, 1 telmih ve 1 tane de hüsn-i talil sanatı tespit edilmiştir.

Tablo 2.5: Tarih Manzumelerinde Edebi Sanatlar

Edebi Sanat	**Edebi Sanatın Geçtiği Beyit**	**Kullanım Sıklıkları**
Nida	4/7, 6/4, 6/6, 10/3, 22/4, 23/5, 23/5, 24/3, 25/2, 29/3, 31/2, 32/2, 33/3, 34/2, 36/2, 38/2, 41/2, 42/1, 43/2, 44/2, 46/4, 48/2, 49/1, 49/2, 49/3, 49/4, 49/5, 51/5, 51/5, 52/1, 55/2, 55/3, 58/3, 58/3, 60/3, 63/3, 68/2, 69/2, 70/2, 71/3, 75/5, 75/6, 76/2, 77/3, 79/4, 82/7, 84/1, 85/1, 86/3, 87/5, 88/5, 89/3, 92/4, 94/3, 94/3, 96/4, 100/5, 101/1, 104/1, 104/2, 104/3, 104/4, 104/5, 108/6, 113/5, 118/5, 119/4, 120/2, 121/2, 122/3, 122/4, 123/6, 124/2, 127/2, 135/2, 136/5, 137/5, 139/2	78
Teşbih-i Beliğ	3/2, 5/4, 6/5, 6/5, 6/5, 7/4, 7/5, 8/4, 8/5, 18/3, 20/2, 20/2, 20/3, 22/1, 22/1, 22/1, 22/2, 24/2, 51/2, 51/2, 51/2, 54/4, 62/2, 63/2, 63/2, 70/1, 75/1, 77/1, 82/1, 82/1, 87/3, 91/1, 96/2, 96/2, 100/2, 103/1, 105/2, 106/2, 109/1, 113/3, 114/1, 118/3, 118/3, 118/3, 125/2, 128/1, 130/2, 130/2, 132/2, 135/1, 138/2, 138/2, 138/2, 139/2	54
Tezad	1/4, 3/4, 4/2, 6/1, 12/1, 14/1, 18/5, 18/6, 23/2, 24/1, 24/2, 29/3, 40/1, 47/1, 47/2, 49/1, 53/3, 56/2, 57/1, 59/1, 60/2, 60/2, 62/2, 73/1, 74/1, 86/1, 86/2, 89/1, 90/1, 101/1, 102/1, 104/1, 104/4, 107/2, 108/3, 108/4, 110/1, 112/5, 113/1, 117/1, 117/2, 123/1, 125/1, 125/3, 127/2, 127/3, 128/2, 129/1, 129/3, 131/1, 131/3, 131/4, 132/1	53
Teşbih	1/5, 5/2, 5/3, 5/4, 5/5, 6/3, 7/2, 7/5, 8/4, 12/3, 15/1, 18/3, 20/2, 22/2, 22/2, 27/1, 34/2, 42/2, 43/1, 49/3, 50/2, 54/5, 62/2, 63/2, 64/2, 66/2, 74/3, 74/7, 79/1, 82/2, 82/4, 82/5, 86/2, 87/2, 90/2, 91/1, 101/5, 103/2, 106/2, 109/1, 116/5, 117/5, 119/3, 122/2, 122/4, 134/2	46
İstifham	5/3, 6/4, 6/5, 12/1, 13/1, 18/6, 21/3, 21/4, 27/1, 38/1, 41/1, 43/1, 43/2, 43/2, 114/4, 49/4, 54/3, 71/1, 73/2,	26

	88/3, 108/3, 118/1, 118/3, 124/1, 126/3, 136/3	
Tenasüp	18/1, 18/3, 20/2, 24/1, 51/3, 70/1, 74/2, 81/3, 87/2, 91/1, 94/1, 108/2, 109/1, 112/4, 118/3, 128/1, 131/2, 134/2	18
İrsal-i Mesel	1/2, 3/4, 7/1, 7/3, 8/6, 44/1, 54/2, 56/2, 74/1, 89/1, 100/1, 101/2, 106/3, 131/2	14
Mübalağa	6/2, 8/3, 8/6, 40/1, 51/2, 74/2, 82/4, 99/2, 110/1, 112/3, 131/2	11
Kinaye	6/4, 8/3, 18/7, 38/1, 43/1, 54/3, 113/6	7
İştikak	3/2, 31/2, 112/4, 117/1	4
Mecaz-ı Mürsel	64/3, 114/5, 123/2	3
Teşhis	75/1	1
Hüsn-i Talil	112/3	1
Telmih	49/2	1

4.2.7. Tarih Manzumelerinde Mahlasın Kullanıldığı Tarihler

Tâlib bu mecmuadaki 115 tarih manzumesinde mahlasına yer vermiştir. Mahlasını kullandığı tarihler şu şekildedir: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 82 , 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 134, 135, 136, 137, 139.

4.2.8 Tarih Manzumelerinde Nazım Biçimleri

Türk edebiyatında müverrihler tarih düşürme sanatını kullanırken genellikle kıtʿa nazım şeklini kullanırlar. Kıtʿa, iki veya daha çok beyitten meydana gelip, beyitlerin ikinci mısraları kendi arasında kafiyeli olup, matlaları olmayan nazım şeklidir (Aksoy, 2002, s. 505). İki beyitten fazla olarak meydana gelen kıtʿalara kıtʿa-i kebîre denir (Dilçin, 2013, s. 203). Tâlib'in tarih manzumelerinde en çok kullandığı nazım şekli kıtʿa-i kebiredir. 81 tane tarih manzumesinde kıtʿa-i kebîre kullanılmıştır. 47 tarih

manzumesinde kıtʿa, 7 tarih manzumesinde gazel ve 4 tarih manzumesinde murabba nazım şekli kullanılmıştır.

Tablo 2.6: Tarih Manzumelerinde Nazım Biçimleri

Nazım Biçimi	**Tarih Manzumesinin Sayısı**	**Kullanım Sıklıkları**
Kıtʿa	2, 9, 11, 15, 16, 17, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 52, 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 76, 80, 84, 85, 90, 97, 98, 103, 110, 120, 121, 133, 135	47
Kıtʿa-i Kebîre	3, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 30, 33, 46, 47, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 83, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 94, 95, 96, 99, 100, 101, 102, 104, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 116, 117, 119, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 136, 137, 138, 139	81
Gazel	1, 4, 24, 82, 93, 118	6
Murabba	81, 105, 123, 134	4

4.2.9 Tarih Manzumelerinde Redif ve Kafiye

Divan şiirinde redif ve kafiye ahengi sağlayan önemli unsurlardandır. Hem ahengi sağlamak için hem de şairlerin kabiliyetlerini göstermesi açısından şiirlerde redif ve kafiyeye yer verilir (Akün, 1994, 71). Aşağıdaki tablolar incelendiğinde Tâlib, 41 tane tarih manzumesinde redife, 139 tarih manzumesinin hepsinde kafiyeye yer vermiştir.

4.2.9.1. Redif

Tablo 2.7: Tarih Manzumelerinde Redif

Redif Çeşidi	**Tarih Manzumesinin Sayısı**	**Kullanım Sıklıkları**
Ek ile Yapılan Redifler	13, 14, 29, 33, 40, 48, 52, 53, 61, 69, 70, 72, 77, 85, 97,103, 118, 137	18

Sözcük ile Yapılan Redifler	9, 12, 17, 18, 27, 30, 37, 43, 49, 50, 54, 56, 64, 91, 98, 113, 124, 130	18
Sözcük Grubu ile Yapılan Redifler	7, 34, 104	3
Hem Ek Hem Söz ile Yapılan Redifler	28, 79	2

4.2.9.2. Kafiye

Tablo 2.8: Tarih Manzumelerinde Kafiye

Kafiye Çeşidi	**Tarih Manzumesinin Sayısı**	**Kullanım Sıklıkları**
Mücerred	4, 15, 16, 17, 19, 21, 24, 27, 28, 29, 33, 34, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 48, 49, 51, 52, 53, 55, 59, 60, 61, 64, 65, 67, 69, 72, 73, 75, 77, 79, 81, 82, 83, 85, 87, 89, 92, 94, 95, 97, 99, 101, 102, 104, 105, 112, 113, 114, 118, 120, 124, 125, 127, 130, 133, 134, 137, 139	65
Mürdef	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 18, 23, 25, 26, 30, 31, 32, 35, 38, 44, 45, 46, 47, 50, 56, 57, 58, 63, 66, 68, 71, 74, 76, 78, 80, 84, 86, 88, 90, 91, 93, 96, 98, 100, 103, 106, 107, 108, 110, 115, 116, 117, 119, 121, 122, 123, 126, 128, 129, 131, 133, 135, 136, 138	64
Müesses	11, 13, 14, 20, 54, 62, 70, 109, 111	9
Mukayyed	22	1

5. TÂLİB'İN TARİH MANZUMELERİ VE HAZIRLANMASI

5.1. Yazma Nüshanın Özellikleri

Bu yazma eser Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Katalogda ismi "Tevârih-i Tâlib" olarak kaydedilmiş, yer numarası ise 0203'tür. 18 varaktan oluşmaktadır. Yazı çeşidi rik'adır. Tarih manzumeleri siyah renkle, tarihler ise kırmızı renkle belirtilmiştir. Kâğıt türü ebrulu mukavvadır. Sayfaları kopuk halde ve cildi ayrılmış durumdadır. Dili Osmanlı Türkçesi'dir.

Müstensihi ve istinsah tarihi belli değildir. Ancak manzumelerin sonunda Tâlib ismi geçtiği için müellifinin Tâlib isminde biri olduğu anlaşılmaktadır.

Eserin içinde 139 tane tarih manzumesi bulunmaktadır. Hepsinde ölüm konusu işlenmiştir. Bu eseri istinsah eden kişi, Tâlib'in yalnızca ölüm hakkında düşürdüğü tarihleri bir araya getirmiştir.

Her varaktaki tarih düşürme sayısı aynı değildir. Bazı varaklarda 2 veya 3 tarih bulunurken bazı varaklarda ise 5 veya 6 tane tarih bulunmaktadır. Bu konuda bir tutarlılık görülmemektedir.

İstinsah eden kişi tarafından sayfa sayıları belirtilmemiştir. Ancak B sayfalarında en alt tarafta bir sonraki varağın başındaki tarihin ilk kelimesi yazılmıştır.

5.2. Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yol

1 Metin okunduktan sonra beyitler günümüz Türkçesine aktarılmış, tarihler tek tek çözülmüş ve tarih düşürülen kişiler hakkında mecmuada yer alan beyitlerden ve kaynaklardan yola çıkarak bilgiler verilmiştir.

2 Günümüz Türkçesine aktarımlar hemen beyitlerin altına, tarihlerin çözümü ve kişiler hakkında verilen bilgiler dipnot kısmına yazılmıştır. Ayrıca her sayfada dipnot yeniden başlatılmıştır.

3 Metinde sadece 61. tarihin 1. beytinin 2. mısraındaki bir kelime okunamamıştır. Bu kelimenin yerine "…" üç nokta koyulmuştur.

4 Gereken yerlerde metin tamiri yapılmıştır. Tarafımızca ilave edilen kısımlar [ ] köşeli parantez içinde gösterilmiştir.

5 Tarih hesaplamaları sonucunda uyuşmayan tarihlerle ilgili dipnotta "Hesaplanınca çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmamaktadır." şeklinde not düşürülmüştür.

6 Tarihler mecmuadaki sıralarına göre verilmiş, tarihlere tarafımızca numaralandırma yapılmıştır.

7 Manzumelerin üzerine vezinleri yazılmıştır. Vezin aksaması bulunan mısralar dipnotta belirtilmiştir.

8 Özel isimlerin ilk harfleri büyük harfle yazılmış ve özel isimlere getirilen ekler kesme işareti ile ayrılmamıştır.

9 Farsça'da tekrarlanan kelimeler arasına getirilen ekler kısa çizgi ile ayrılmıştır.

10 Farsça ön ekler kısa çizgi ile ayrılmıştır.

11 Şeddeli kelimelerin yazımında vezin göz önünde bulundurulmuştur.

12 -veş, -âsâ gibi benzetme edatları eklendikleri kelimelerden kısa çizgi ile ayrılmıştır.

13 -Ip zarf fiil eki günümüz Türkçesine aktarılırken -Ip şeklinde aktarılmıştır.

14 Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun ünlüler â, î, û şeklinde gösterilmiştir.

15 Çalışmada kullanılan transkripsiyon alfabesi aşağıda tablo halinde verilmiştir:

Tablo 3.1: Transkripsiyon Alfabesi

ا أ	**a e**	ح	**ḥ**	ش	**ş**	ق	**ḳ**
آ	**â a**	خ	**ḫ**	ص	**ṣ**	ك	**k, g, ñ**
ب	**b**	د	**d**	ض	**ż, ḍ**	ل	**l**
پ	**p**	ذ	**z̲**	ط	**ṭ**	م	**m**
ت	**t**	ر	**r**	ظ	**ẓ**	ن	**n**
ث	**s̲**	ز	**z**	ع	**ʿ**	و	**v, o, ö, u, ü, û**
ج	**c**	ژ	**j**	غ	**ġ**	ه	**h, e, a**
چ	**ç**	س	**s**	ف	**f**	ى	**y, î, ı, i**

5.3. Tâlib'in Tarih Manzumeleri (Transkripsiyonlu Metin)

[1b]

1. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 İki def'a Şeyḫü'l-islâmlıḳla ḳılmışdı be-nâm

Ẕât-ı Yasinci Efendi-zâdeye Ḥayy [u] Kerîm

Hayy ve Kerim olan Allah, Yasincizâde Efendinin zatını iki defa şeyhülislamlık makamıyla namlı kılmıştı.

2 Mesned-i fetvâda olmaġla mizâcı münḥarif
'Azl olup oldı maḳâmında du'â ile muḳîm

Fetva makamında mizacı sağlam olmadığı için azledildi. Dua ile makamında kaldı.

3 Ẕâtına şâyeste Sa'de'd-dîn-i Ṣânî dinmege
Ol ḳadar 'ilm ü hüner virmiş aña Rabb-ı 'Alîm

Zatına yakışır şekilde Sa'ddeddîn-i Sânî denir. Alîm olan Allah, ona çok ilim ve hüner vermiş.

4 Pîr-i fânîyken beḳâya gitdi cennetde Ḫudâ

Rûḥını rûḥ-ı Cenâb-ı Aḥmede ḳılsun nedîm

Pirifâni iken ahirete gitti. Hüda, ruhunu cennette Cenab-ı Ahmed'in ruhuna arkadaş eylesin.

5 Ṭâlib ehl-i 'ilm oḳur dersi gibi târîḫini
Eyledi Yasinci-zâde rıḥlet-i dâru'n-na'îm

Tâlib, ilim ehlinin okuduğu ders gibi tarihini yazdı. Yasincizâde Naim cennetine göç etti. [1]

[1] **ایلدی یسنجي زاده رحلت دار النعیم**
201 + 205 + 638 + 17 + 133 + 55 = 1249
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1249/1833-34 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Şeyhülislam Yasincizâde Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

2. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ḥekîmbaşı iken Behcet Efendi eyledi rıḥlet
‘İlâcın ‘illet-i mevtiñ cihânda bulmadı eyvâh

Hekimbaşı iken Behçet Efendi göç eyledi. Cihanda ölüm illetinin ilacını bulmadı. Eyvah!

2 Du‘âdır mışra‘-ı târîḫden Ṭâlib merâm ancaḳ
Maḳâmın eylesün Behcet Efendiniñ na‘îm Allâh

Tâlib, tarih mısraından benim isteğim ancak duadır. Allah, Behcet Efendi'nin makamını Naim cenneti eylesin. [1]

3. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 ‘Aṭâullah Efendi devletiñ a‘ẓam ricâliydi
Olunmışdı cihânda çoḳ münâṣib ẕâtına iḥsân

Ataullah Efendi devletin ileri gelenlerindendi. Cihanda zatına uygun çok ihsan olunmuştu.

Hicri takvime göre verilen tarihler Miladi takvime çevrilirken Türk Tarih Kurumu internet sitesinde yer alan "Tarih Çevirme Kılavuzu"ndan yararlanılmıştır.

Dedesinin Ayasofya Cami'sinde "yâsînhan" olmasından dolayı Yâsincizâde lakabıyla tanınan Abdülvehhâb Efendi, eğitimini Gelenbevî İsmâil Efendi'den aldı. Müderrislik yapmış, pek çok talebe yetiştirmiş ve daha sonra kadılık görevinde bulunmuştur. 1237/1821 yılında şeyhülislamlık makamına yükseldi. Bir ara görevinden uzaklaştırılan Abdülvehhâb Efendi, ikinci defa Şeyhülislamlığa getirildi. Yaşlılığından dolayı 1249/1833 yılında görevinden ayrılmış ve aynı yıl vefat etmiştir (İşpirli, 1988, s. 285).

[1] **مقامن ایلسون بهجت افندینك نعیم الله**
66 + 170 + 215 + 410 + 157 + 231 = 1249
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1249/1833-34 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hekimbaşı Behcet Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
İstanbul'da doğup iyi bir medrese tahsili alan Behcet Efendi, tıp ilmiyle ilgilenmiş ve bu alanda kendini geliştirmiştir. Sarayda belli bir süre hekim olarak görev aldıktan sonra hekimbaşılığına getirilmiştir. III. Selim ve II. Mahmud dönemlerinde hekimbaşlığı görevinde bulunan Behcet Efendi, aynı zamanda şairdir (Sarı, 1992, s.345).

2 Gelince ḥacdan oldı Şumnunuñ i‘mârına me’mûr
Emin defter idi hem daḫi evvel gevher-i ‘irfân

Hacdan gelince Şumnu’nun imarına memur oldu. Hem emin defteri hem de irfan mücevheriydi.

3 Şitâ hengâmı me’ẕûnen gelüp sûy-ı Sitânbula
İḳâmet itmege bir müddet ammâ olmadı meydân

Kış mevsimi izinli olarak İstanbul taraflarına geldi ama bir müddet ikamet etmeye fırsat olmadı.

4 Fenâdan eyledi semt-i beḳâya ‘âḳıbet rıḥlet
Revân-ı pâki olsun ġarḳ-ı baḥr-i raḥmet-i Raḥmân

Yokluk yerinden sonsuzluk semtine göç eyledi. Temiz ruhu Rahman’ın rahmet denizine gark olsun.

5 Yazıldı mıṣra‘-ı târîḫi Ṭâlib şehr-i Ṣa‘bânda
‘Aṭâullah Efendiniñ mekânın ḫuld ide Yezdân

Tâlib, tarih mısraı şaban ayında yazıldı. Yezdan, Ataullah Efendi’nin mekânını Huld cenneti eylesin. [1]

[2a]

4. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

1 Za‘îm-zâde Ḥasan Aġayı ḥayfâ
Giriftâr olduġı derd itdi ifnâ

Yazık ki Zaimzâde Hasan Ağa’yı yakalandığı dert yok etti.

---

[1] **عطاالله افندينك مكانن خلد ايده يزدان**
72 + 20 + 634 + 161 + 215 + 147 = 1249
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1249/1833-34 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Ataullah Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. Tâlib’in önceki beyitlerde verdiği bilgilerden yola çıkarak, Ataullah Efendi’nin devlet yönetiminde üst makamlarda yer aldığını öğreniyoruz. Hac vazifesi dönüşü şeyhinin emri altına girerek memuru olmuştur. İrfan sahibi biri olan Ataullah Efendi, izinli olarak İstanbul’a gitmiş. Ancak kısa bir zaman sonra izinli olarak geldiği İstanbul’da 1249/1833-34 yılının şaban ayında vefat etmiştir.

2 Fenâdan Şumnu a‘yânıyken oldı

O bî-çâre revân-ı sûy-ı ‘uḳbâ

O çaresiz dünyada Şumnu vekiliyken ahirete yürüdü.

3 Anı mevt aldı gitdi ‘âḳıbet âh
Teraḥḥum itmedi gençligin aṣlâ

Ölüm onu sonunda aldı, gitti. Ah! Asla gençliğine merhamet etmedi.

4 Ṣafâ-yâb olmadı bezm-i cihânda

Ḥarâm oldı aña heb ẕevḳ-i dünyâ

Dünya meclisinde huzur bulmadı. Dünya zevki ona hep haram oldu.

5 Olunmaz ḥüsn-i ḫulḳı vaṣf-ı ta‘rîf

Vefâtıyla kederlendi eḥibbâ

Güzel ahlakının vasfı tarif olunmaz. Dostları vefatıyla kederlendi.

6 Ḫudâ ‘afv eyleyüp cürm ü günâhın
Mekânın eylesün Firdevs-i a‘lâ

Hüda günahlarını affeyleyip mekânını Firdevs cenneti eylesin.

7 Yazıldı Ṭâlibâ mu‘cemle târîḫ
Ḥasan Aġa na‘îmi ḳıldı me’vâ

Ey Tâlib, tarihi muc‘emle yazıldı. Hasan Ağa Naim cennetini mekân eyledi. [1]

5. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ḫudâ ṣabr-ı cemîl iḥsân ide Maḥmûd Efendiye

[1] **حسن اغا نعیمی قیلدی مأوی**
50+1000-50+10+10+100+10+10+10 = 1250
Yedinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1250/1834-35 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Hasan Ağa'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. Tâlib, Hasan Ağa'nın güzel ahlaklı biri olduğunu, Şumnu'da vekillik yaptığını ve genç yaşında vefat ettiğini söylemektedir.

Cihândan eyledi maḫdûmunı zîrâ vebâ nâ-bûd

Hüda, Mahmud Efendi'ye sabırlar ihsan etsin. Çünkü veba evladını dünyadan aldı.

2 O ṭıfl-ı nâzik endâmıñ eḥibbâsı cihân içre

Olurdı ḥüsn-i ḫulḳ-ı dil-pesendinden bütün ḫoşnûd

O nazik, çocuk boylunun dostları, cihanda gönlün beğendiği güzel huydan hoşnud olurdu.

3 'Aceb gelmiş midir bir miṣli bu miḳyâs-ı devrâna
Mühendis-ḫâne-i ṭab'ında her bir fen ola mevcûd

Aceb bu kıyas devranına bir benzeri gelmiş midir? Mühendishane tabiatında her bir fen mevcuttur.

4 Servler-veş ḫırâm eylerken aldı bâġ-ı 'âlemden[1]

Anı merg itmedi ḥayfâ cihânda nâ'il-i maḳṣûd

Ölüm onu selviler gibi salına salına yürürken âlemin bahçesinden aldı. Ne yazık ki cihanda isteğine kavuşmasına izin vermedi.

5 Buña cânlar taḥammül itmez ammâ 'âdeti mevtiñ

İder gâhî gül-âsâ cismi böyle ḫâk ile âlûd

Buna canlar tahammül etmez ama ölümün adeti böyledir. Arasıra cismi gül gibi olanları böyle toprakla karıştırır.

6 Du'âdır mıṣra'-ı târîḫden maṭlûbumuz Ṭâlib

İde Nûrî Bege 'uḳbâda mesken cenneti Ma'bûd

Tâlib, tarih mısraından dileğim duadır. Mabûd, ahirette Nuri Bey'e cenneti mesken eylesin. [2]

---

[1] Vezinde aksama bulunmaktadır.

[2] **ایده نوری بکه عقباده مسکن جنتی معبود**

122 + 463 + 170 + 182 + 27 + 266 + 20 = 1250

Altıncı beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1250/1834 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Nuri Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. Tâlib, Nuri Bey'in vebadan öldüğünü, güzel ahlaklı, keskin kılıç gibi söz söylediğini ve ayrı ayrı fenlere sahip olduğunu söylemektedir.

6. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Cihândan ṭıfl iken maḫdûmı gitdi dâr-ı ‘uḳbâya
Ḫudâ Ḥâcı Ḥüseyne eyleye ṣabr-ı cemîl iḥsân

Evladı çocukken dünyadan ahirete gitti. Hüda, Hacı Hüseyin'e sabırlar ihsan eylesin.

2 Henûz dinletdi ḥıfẓın evliyâ ḥâfızdı üstâdı
Velâkin olmadı ‘âlemde ḫaṭṭâṭ olmaġa meydân

Evliya henüz hıfzını dinletti. Üstadı hafızdı ama dünyada hattat olmaya vakit olmadı.

3 Nice böyle gül-âsâ tenleri mihmân-ı ḳabr eyler
Bulunmaz ‘illet-i mevte cihânda çâre vü imkân

Dünyada ölüm illetine çare bulunmaz. Ölüm, nice böyle gül gibi tenleri kabrin misafiri eyler.

4 Bu ṭıfl-ı ḫoş ḫırâma yandı cânı ehl-i dünyânıñ
Nasıl yanmaz yaḳılmaz vâlideyni ṣubḥ u ṣâm ey cân

Bu salınarak yürüyen hoş çocuğa dünya ehlinin canı yandı. Ey can! Anne ve babasının canları sabah ve akşam nasıl yanmaz?

5 Gezerken gülşen-i ‘âlemde gül vechi neden ṣoldı
Neden ḫâk ile yeksân oldı bilmem ol meh-i tâbân

Dünya bahçesinde gezerken gül yüzü neden soldu. Neden o ay ışığı yerle bir oldu bilmem.

6 Ḥurûf-ı mu‘ceminden söylenildi Ṭâlibâ târîḫ

[2b]

Cinânı eyledi Ḥâfıẓ Sa‘îdiñ meskeni Yezdân

Ey Tâlib, tarih mu'cem harflerle söylenildi. Yezdan, Hafız Said'in meskenini cennet eyledi. [1]

[1] **جنانى ايلدى حافظ سعيدك مسكنى يزدان**
3+50+50+10+10+10+80+900+10+50+10+10+7+50 = 1250
Altıncı beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1250/1834-35 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu'cem tarih örneğidir. Hafız Said'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

7. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Gidüp beyt-i Ḫalîlullaha yüz sürmüşdi dünyâda

Olup ‘avn-ı Ḫudâ maḳṣad-resân Mîr İbrâhîm[1]

Allah'ın yardımıyla Mir İbrahim maksadına ulaşıp, dünyada Halilullah'a gidip yüz sürmüştü.

2 İderdi âdemi âyîne-i devrânda dem-beste
Lisân-ı ṭûṭi-yi şekker-feşân-ı Mîr İbrâhîm

Tatlı söz söyleyen papağan gibi lisanı olan Mir İbrahim, devranın aynasında insanları sustururdu.

3 Vefâtın gûş idince âh idüp heb oldılar ġam-nâk
Enîs ü muḫliṣ-i dildâr-ı kân Mîr İbrâhîm

Dost, samimi, sevgilinin kaynağı olan Mir İbrahim'in vefatını işitince, ah edip gamlı oldular.

4 Rıżâ-yı Ḥaḳḳı dergâh-ı cihânda eyledi taḥṣîl
‘Acib meşgul-i ẕikr idi zebân-ı Mîr İbrâhîm

Dünya dergâhında Hakk'ın rızası için ilim öğrendi. Mir İbrahim'in dili çokca zikirle meşguldü.

5 İdüp terk-i ḳafes bâġ-ı cihândan uçdı murġ-âsâ
Ola cennetde Ṭûbâ âşiyân-ı Mîr İbrâhîm

Dünya bahçesinden kuş gibi kafesi terk edip uçtu. Mir İbrahim'in yuvası cennettedeki Tuba ağacının üstünde olsun.

6 Nice ḥûrî vü ġılmân ile gülzâr-ı cinân içre
İde ẕevḳ ü ṣafâ rûḥ-ı revân-ı Mîr İbrâhîm

Cennet bahçesinin içinde nice huri ve gılman, Mir İbrahim'in ruhuyla zevk alır ve safa sürer.

[1] Vezinde aksama bulunmaktadır.

7 İlâhî rûz-ı maḥşerde be-ḥaḳḳ-ı sûre-i kevs̱er
Şefî‘u’l-müznibîn olsun emân Mîr İbrâhîm

İlahi, mahşer günü Kevser suresinin hakkı için Hz. Muhammed, Mir İbrahim’e şefaatçı olsun.

8 Ḥayâtında nigâh itmez idi âlâyış-ı kevne
Bütün tesbîḥ ile geçdi zamân-ı Mîr İbrâhîm

Hayatında dünyanın gösterişine bakmazdı. Mir İbrahim’in hayatı hep zikir çekmekle geçti.

9 Firâḳ-ı âteşin fevtiyle yazdım pür nuḳaṭ târîḫ
Gülistân-ı behişt oldı mekân-ı Mîr İbrâhîm

Ölümünün ayrılığının ateşiyle tarihini pür noktayla yazdım. Mir İbrahim’in mekânı cennet bahçesi oldu. [1]

8. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 ‘Alî Aġa olup vâlî-yi Mıṣrıñ ser süvârîni
Cihânda virmişidi z̲âtına bu duḫteri Allâh

Ali Ağa Mısır Valisi’nin başsüvarisi olup Allah ona cihanda bu kızı vermişti.

2 Yigirmi dördüne irdikde yaşı ḳalmayup ṣabrı
Revân-ı pâkini Mevlâya teslîm eyledi nâ-gâh

Yirmi dört yaşına erince, sabrı kalmayıp temiz ruhunu ansızın Mevla’ya teslim etti.

3 Anıñ nâr-ı firâḳı ümm-i dünyâyı bütün yaḳdı
Göñüllerden bu âteş ḥaşre dek olmaz cüdâ eyvâh

[1] **کلستان بهشت اولدی مکان میر ابراهیم**
400+50+2+300+400+10+50+10+2+10 = 1234
Dokuzuncu beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1234/1818-19 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Mir İbrahim’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. Tâlib, Mir İbrahim’in tatlı söz söylediğini, samimi biri olup daima zikirle meşgul olduğunu söylemektedir.

Onun ayrılığının ateşi dünyadaki bütün anneleri yakdı. Eyvah! Bu ateş mahşere kadar gönüllerden ayrı kalmaz.

4 İder peymâne-yi ‘ömri şikest encâm-ı mevt elbet
Bu keyfiyyetden âdem beẕm-i ‘âlemde degil âgâh

Ölüm akıbeti ömür kadehini elbet kırar. İnsanoğlu dünya meclisinde bu keyfiyetten haberdar değildir.

5 Mu‘ammer eyleyüp Ḥaḳ vâlideynin bâġ-ı ‘âlemde
Anı müstaġraḳ-ı deryâ-yı raḥmet eylesün hergâh

Hak, dünya bahçesinde anne ve babasını uzun ömürlü eyleyip onu daima rahmet deryasına gark eylesin.

6 Görüp târîẖini ḳan aġlasun seng-i mezârında
Civân iken Selîme Ḫanıma ḳıydı ecel ḥayf âh

Mezarının taşında tarihini görüp kan ağlasın. Ecel, yazık ki Selime Hanıma gençken kıydı. Ah! [1]

9. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Bu veled ṣulb-i Mehemmedden ẓuhûr itmiş idi
Mülk-i ‘âlemde iḳâmet üç buçuḳ ay eyledi

Bu çocuk Mehemmed’in sulbünden meydana gelmişti. Dünya mülkünde üç buçuk ay kaldı.

2 Mıṣra‘-ı târîẖini menḳûṭ ile ḳıldım beyân
Şâkir Aḥmed gülsitân-ı cenneti cây eyledi

---

[1] **جوان ایکن سلیمه خانمه قیدی اجل حیف آه**
6 + 98 + 34 + 124 + 696 + 145 + 81 + 60 = 1244
Altıncı beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1244/1828-29 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Selime Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. Tâlib, Mısır Valisi’nin başyazıcılığını yapmış Ali Ağa’nın kızı olan Selime Hanım’ın ölümüne tarih düşürmüştür.

Tarih mısraını menkutla beyan ettim. Şakir Ahmed cennet bahçesini yer eyledi. [1]

[3a]

10. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Çoḳ zamândır ‘azbân ağası ümîdi itdi terk
‘Âlemi şimdi maḳâmın ‘adn ide Ḥayy [u] Ḳadîr

Azban ağası epey zamandır ümidini terk etmişti. Hayy ve Kadir olan Allah, şimdi onun makamını Adn cenneti eylesin.

2 Dâ’imâ ḫâlî degil idi tilâvetden hemân
Nûr-ı Ḳur’ân ile olsun meşhed-i pâki münîr

O sürekli Kur’an-ı Kerim okumaktan geri kalmazdı. Temiz kabri hemen Kur’an-ı Kerim’in nuruyla nurlansın.

3 Ḥarf-i mu‘cemle didim târîḫ-i fevtin Ṭâlibâ
Oldı ‘âzim sûy-i ḳabre Muṣṭafâ Aġayı pîr

Ey Tâlib, ölüm tarihini mu‘cemle dedim. Pir Mustafa Ağa kabre doğru gitti. [2]

11. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Eyledi terk-i fenâ vâlide-i ‘Oṣmân Beg
Çoḳ ṣabırlar vire evlâdlarına Yezdânım

Osman Bey’in annesi dünyayı terk eyledi. Yezdan’ım evlatlarına çok sabırlar versin.

---

[1] **شاکر احمد کلستان جنتی جای ایلدی**
300+400+50+3+50+400+10+3+10+10+10 = 1246
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1246/1830-31 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Daha üç buçuk aylıkken vefat eden Şakir Ahmed’in ölümüne tarih düşürülmüştür.

[2] **اولدی عازم سوی قبره مصطفی اغای پیر**
10+7+10+100+2+80+10+1000+10+2+10 = 1241
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1241/1825-26 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlibdaima Kur’an-ı Kerim ile meşgul olan Mustafa Ağa’nın ölümüne tarih düşürmüştür.

2 Ḥarf-i menḳûṭ ile târîḫini taḥrîr idelim
Rıḥlet-ı ḳaṣr-ı na‘îm eyledi Ballı Ḫanım

Menkut harfler ile tarihini yazalım. Ballı Hanım Naim cennetinin köşküne göç eyledi. [1]

12. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün
1 Fenâdan mâderi ‘Oṣmân Begin gitdi nedir çâre
Beḳâda câyını Mevlâ gülistân-ı cinân itsün

Osman Bey’in annesi dünyadan gitti. Buna çare nedir? Mevla, ahirette mekânını cennet bahçesi eylesin.

2 Cihânda ḫayr ile me’lûf idi ol ma‘den-i ‘iṣmet
Anı ecriyle Ḫaḳ rûz-i cezâda ṣâd-mân itsün

O masumluğun kaynağı, dünyada hayır işleri yapmaya alışmıştı. Hak, onu ecirleriyle kıyamet günü sevinçli eylesin.

3 Miṣâl-i murġ atup cân bâġ-ı Firdevs-i berîn içre
Revân-ı pâkine Ṭûbâyı Mevlâ âşiyân itsün

Firdevs cennetinin bahçesinin içinde canı kuş gibi atıp Mevla, Tuba ağacını temiz ruhuna mesken eylesin.

4 O yatdıkca mu‘ammer eyleyüp ‘izz ü sa‘âdetle
Ḫudâ evlâdını mülk-i cihânda kâm-rân itsün

O şerefli ve saadetli bir şekilde yattıkça Hüda dünya mülkünde evladını uzun ömürlü ve bahtiyar eylesin.

5 Du‘âdır maṭlabım mu‘cemle Ṭâlib söyledim târîḫ
Cinânı mâder-i ‘Oṣmân Bege Yezdân mekân itsün

---

[1] **رحلت قصر نعیم ایلدی باللی خانم**
400+100+50+10+10+10+2+10+600+50 = 1242
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1242/1826-27 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlib, Osman Bey’in annesi Ballı Hanım’ın ölümüne tarih düşürmüştür.

Tâlib, tarihini mu‘cemle söyledim. Bundan isteğim duadır. Yezdan, Osman Bey’in annesinin mekânını cennet eylesin. [1]

13. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

1 Ḥüseyn Aġa idi ḫâncı ne-çâre
Ferâmûş itdi bu köhne cihânı

Hüseyin Ağa hancıydı, bu eskimiş cihanı unuttu. Ne çare?

2 Anıñ ‘uḳbâda ḳaṣr-ı cennet içre
Ṣafâ kesb eylesün rûḥ-ı revânı

Onun ruhu ahirette cennet köşkünün içinde sefa sürsün.

3 Yazılsun fevtine cevherle târîḫ
Ḥüseyn Aġa ide menzil cinânı

Ölümüne cevherle tarih yazılsın. Hüseyin Ağa cennetin yolunu tutsun. [2]

14. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

1 Ḥüseyn Aġa ki ḫâncıydı fenâda
Beḳâda görmesün cânı caḥîmi

Hüseyin Ağa dünyada hancıydı. Canı ahirette cehennem ateşini görmesin.

2 Ḫulâṣa eyler iḫlâṣ ile ṣâdân
Revân-ı pâkin aḥbâb-ı ḳadîmi

---

[1] **جنانی مادر عثمان بکه یزدان مکان ایتسون**
3+50+50+10+500+50+2+10+7+50+50+10+400+50 = 1242
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1242/1826-27 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlib bir önceki manzumede de olduğu gibi Osman Bey’in annesinin ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

[2] **حسین اغا ایده منزل جنانی**
10+50+1000+10+50+7+3+50+50+10 = 1240
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1240/1824-25 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Hüseyin Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Eski dostunun temiz ruhu, kısaca ihlasla sevinçli eyler.

3 Yazılsun fevtine mu‘cemle târîḫ

Ḥüseyn Aġa maḳâm ide na‘îmi

Ölümüne mu‘cemle tarih yazsın. Hüseyin Ağa Naim cennetini makam eylesin.[1]

15. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

1. ‘Ömer Aġa’ya mevt-i füc’e ḥayfâ
   Cihândan ‘âḳıbet dürdürdi dâmen

Ansızın gelen ölüm yazık ki Ömer Ağa’yı sonunda etek gibi dünyadan dürdürdü.

[3b]

2. Didim târîḫini cevherle böyle
   ‘Ömer Aġa na‘îmi ḳıldı mesken

Tarihini cevherle böyle dedim. Ömer Ağa Naim cennetini mesken kıldı. [2]

16. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Cihândan tercemân Yaḥyâ Efendi gitdi aġlatdı
Eḥibbânıñ bütün ışlandı destinde olan mendil

Tercüman Yahya Efendi dünyadan gidince ağlattı. Bütün dostlarının elinde olan mendil ıslandı.

2 Lisânen ehl-i dîvâna didim Ṭâlib bu târîḫi
Na‘îmi tercemân Yaḥyâ Efendi eyledi menzil

---

[1] **حسين اغا مقام ايده نعيمى**
10+50+1000+100+10+50+10+10 = 1240
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1240/1824-25 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Hancı Hüseyin Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **عمر اغا نعيمى قيلدى مسكن**
1000+50+10+10+100+10+10+50 = 1240
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1240/1824-25 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Ömer Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Tâlib bu tarihi divan ehline dille söyledim. Tercüman Yahya Efendi Naim cennetini menzil eyledi. [1]

17. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ġulâm-ı zengî ‘İzzet Beg itdi genc iken rıḥlet
Be-kâm olmaḳsızın ḫayfâki ‘âlemden ‘adîm oldı

İzzet Bey’in siyahi kölesi gençken rıhlet eyledi. Yazık ki isteğine kavuşamadan dünyadan gitti.

2 Didi gûş eyleyenler fevtini mu‘cemle târîhin
Sürûr Aġaya menzil dâr-ı ‘uḳbâda na‘îm oldı

Ölümünü duyanlar mu‘cemle tarihini söyledi. Sürûr Ağa’nın menzili ahirette Naim cenneti oldu. [2]

18. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Mışırdan gelmiş idi ḫaylî müddetdir Ṭırabzona
Dü çeşmin yumdı gözden cism [i] seksen beş nihân oldı

Mısır’dan hayli müddettir Trabzon’a gelmişti. İki gözünü yumdu. Cismi seksen beş yaşında gizlendi.

2 Virirdi vaḳt-i sâ‘atden ḫaber tâcın ṭutup gûşı
Kerâmât-ı bülendi râygân-ı ins ü cân oldı

---

[1] **نعیمی ترجمان یحیی افندی ایلدی منزل**
127 + 55 + 145 + 38 + 694 + 180= 1239
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1239/1823-24 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tercüman Yahya Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **سرور اغایه منزل دار عقباده نعیم اولدی**
1000+10+50+7+100+2+50+10+10 = 1239
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1239/1823-24 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Sürûr Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Tacın kulağını tutunca vakt-i saatten haber verirdi. Onun büyük kerametiyle pek çok insan ve cin oldu.

3 Uçunca bâġ-ı gülzâr-ı cihândan ‘andelîb-âsâ
Miyânında gürûh-ı ‘âşıḳânıñ çoḳ fiġân oldı

Dünya bahçesinin bağından bülbül gibi uçunca ortasında âşıklar topluluğu çok figan etti.

4 Nice cânlar murâda irmiş idi nuṣḥ u pendiyle
Vefâtı bâdi-i âh u enîn-i ‘ârifân oldı

Nice insanlar nasihatlarıyla murada ermişti. Ölüm rüzgârı (onu alınca) arifler inleyip sızladılar.

5 Geçürmüşdi ‘azîzim vaḳtini ṭâ‘atle dünyâda
Anıñçün âḫiretde dergehi dâr-ı cinân oldı

Azizim dünyada vaktini ibadetle geçirmişti. Onun için ahirette onun dergâhı cennet yurdu oldu.

6 Ḳıyâsı vaḳt-i mâżîden iden müstaḳbelin añlar
‘Aceb pîrim kime bu bî-vefâ dünyâ mekân oldı

Geçmiş zamanla kıyas eden ondan gelecek zamanı anlar. Pir’im acaba bu vefasız dünya kime mekân oldu?

7 Ḥesâb itdi dem-i fevtinde bu târîḫi dervîşân
Fenâdan çekdi el ‘uḳbâya seksen beş revân oldı

Dervişler ölüm zamanında bu tarihi hesap etti. Dünyadan seksen beş yaşında el çekip ahirete gitti. [1]

[1] **فنادن چكدى ال عقبايه سكسان بش روان اولدى**
51 + 257 + 302 + 191+ 188 + 31 + 37 + 185 = 1242
Yedinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1242/1826-27 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib ölümü üzerine tarih düşürdüğü kişinin ismini zikretmemiştir. Önceki beyitlerde bu kişinin, nasihatlarıyla birçok insanın muradına ermesine vesile olduğunu ve vaktini ibadetle geçirdiğini söylemektedir.

19. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 ‘Avdet-i ordu-yı İrânda düşüp nicesine
Genç iken necl-i Şâṭır-zâdeyi mevt itdi heyâ

Geriye dönen İran ordusunda nicesine düşüp Şatırzâde’nin evladı gençken öldü. Hey!

2 Şehr-i Baybu[r]dda ḳoyup ḫâke eliyle pederi
Şimdi ol firḳat ile itmededir vâveylâ

Bayburt şehrinde babası onu eliyle toprağa koydu. Şimdi o ayrılıktan dolayı feryat ediyor.

3 Cism-i nâzik teni yatdıḳça yer altında anıñ
Ḥaḳ ṣabırlar ide babasına iḥsân u ‘aṭâ

Onun nazik cisminin teni yer altında yattıkça Hak babasına sabırlar ihsan etsin.

[4a]

4 Aġlayup fevtine menḳûṭ ile yazdım târîḫ
Oldı Miḳdâd Aġa ‘âzim-i sûy-ı ‘uḳbâ

Ölümüne ağlayıp tarihini menkut harflerle yazdım. Mikdâd Ağa ahirete gitmeye karar verdi. [1]

20. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Cihândan gitdi necl-i pâk-i ‘Oṯmân Beg İlâhî sen
Aña gösterme evlâd acısı bir daḫı dünyâda

Osman Bey’in soyu temiz olan evladı dünyadan gitti. İlahi, sen ona dünyada bir daha evlat acısı gösterme.

---

[1] **اولدی مقداد اغا عازم سوی عقبی**
10+100+1000+7+10+100+2+10 = 1239
Dördüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1239/1823-24 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Mikdâd Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

2 Gelüp bâd-ı ecel ṣoldurdı gül ruḫsârını âḫir
Cihân mânend-i bülbül başladı efġân u feryâda

Ecel rüzgârı gelip sonunda gül yüzünü soldurdu. Dünya bülbül gibi feryat etmeye başladı.

3 Ṣafâ-yâb olmadan bu bâġ-ı ‘âlemden cüdâ oldı
Ḫudâ rûḥın ṣafâ-yâb eylesin Firdevs-i a‘lâda

Bu dünya bahçesinden huzur bulmadan ayrıldı. Hüda ruhunu Firdevs cennetinde huzur bulmuş eylesin.

4 Mu‘ammer eyleyüp babasını ‘izz ü sa‘âdetle
Cihânda mâlik itsün Ḥaḳ Te‘âlâ nice evlâda

Hak Teâla babasını şerefli, saadetli ve uzun ömürlü eyleyip dünyada daha nice evlat sahibi etsin.

5 Dem-i fevtinde Ṭâlib söyledi mu‘cemle târîḫin
Muḥammed Beg behişti itdi me’vâ dâr-ı ‘uḳbâda

Tâlib, ölüm zamanında tarihini mu‘cemle söyledi. Muhammed Bey ahirette cenneti yer eyledi. [1]

21. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Mîr ‘Oṣmân ki dinür ẕâtına Ḳalcı-zâde
İtdi bu duḫter-i pâkîze edâsı rıḥlet

Mir Osman ki zatına Kalcızâde denir. Bu temiz kızı öldü.

2 Ḥaḳ aña ṣabr-ı cemîl eyleye iḥsân u kerem
Güçdür evlâd acısı mülk-i cihânda ġâyet

[1] **محمد بك بهشتى ايتدى مأوى دار عقباده**
2+2+300+400+10+10+400+10+10+100+2= 1246
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1246/1830-31 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Osman Bey’in oğlu Muhammed Bey’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Hak ona iyilikler, sabırlar versin. Dünya mülkünde evlat acısı oldukça zordur.

3 Mübtelâ itmesün Allâh ḳulını ‘âlemde
Ne durur ‘illet-i ṭâ‘ûna devâ-yı ṣıḥḥat

Allah kulunu dünyada mübtela etmesin. Taun illetine sıhhat ilacı ne durur?

4 Böyledir ḳâ‘ide-i devr ü zamân kim bilmez
Âḫir âlûde ider ḫâk ile cismi elbet

Bu zamanın kaidesinin böyle olduğunu kim bilmez? Elbet sonunda cismi toprakla karışır.

5 Ḥaḳ anı eyleye Zehrâya cinân içre enîs
Hem ide rûḥunı müstaġraḳ-ı baḥr-i raḥmet

Hak onu cennette Zehra'ya dost eylesin. Hem de ruhunu rahmet denizine daldırsın.

6 Söyledim mu‘cem ile Ṭâlib anıñ târîḫin
Fâṭıma Ḫanıma mesken ola cây-ı cennet

Tâlib onun tarihini mu'cemle söyledim. Fatıma Hanım'a cennet mesken olsun. [1]

22. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Ḥażret-i Ṣıdḳı Beginñ maḫdûmınıñ ḥayfâ ki ḥayf
Gül yüzin ṣoldurdı gülzâr-ı cihânda bâd-ı merg

Ölüm rüzgârı dünya bahçesinde Hazret-i Sıdkı Bey'in evladının gül yüzünü soldurdu. Yazık ki ne yazık.

2 Bâġ-ı ‘âlemde servler-veş gezerken âḫir âh[2]
Şiddet-i mevt ile ḥayf oldı ḥazân mânend-i berg

[1] **فاطمه خانمه مسکن اوله جای جنت**
80+600+50+50+3+10+3+50+400= 1246
Altıncı beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1246/1830-31 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Osman Bey'in taundan vefat eden kızı Fatıma Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] Vezinde aksama bulunmaktadır.

Yazık ki dünya bahçesinde servler gibi gezerken, sonunda sonbaharda yaprağın düşmesi gibi ölümün şiddetiyle öldü. Ah!

3 Nâs nûş itmekdedir ṣahbâ-yı meşġûliyyeti
Eylemez bir kimse bu keyfiyet-i devrânı derk

İnsanlar şarapla meşgul olup sefa sürmektedir. Kimse bu zamanın keyfiyetini anlamaz.

4 Ṭâlibâ târîẖini yazdım ṭuyınca fevtini
Genç iken eyvâh Emîn Beg ḳıldı bu fânîyi terk

Ey Tâlib, ölümünü duyunca tarihini yazdım. Emin Bey gençken bu dünyayı terk etti. Eyvah! [1]

[4b]

23. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Şevḳ-engîzi çerâġ itmiş idi Mîr Saʻîd
Olmuş idi ẖıdmetinde ẖaylice müddet muḳîm

Mir Said neşeyi kandil etmişti. Çok müddet hizmetinde bulunmuştu.

2 ʻÂleme maẖdûmı geldigniñ ikinci gün gidüp
Mülk-i fânîden beḳâya ol veled ḳaldı yetîm

O yetim olan çocuk dünyaya geldiğinin ikinci günü fena mülkünden ahirete göçtü.

3 Ġâfil insân aldanur âlâyiş ü iḳbâline
Köhne gerdûn olamaz bir kimseye mülk-i ḳadîm

Gafil insan gösteriş ve geleceğine aldanır. Eskimiş dünya hiç kimseye kalıcı olmaz.

4 ʻAfv idüp heb cürm ü ʻiṣyânda revân-ı pâkini
Eylesün reyyân-ı baẖr-i raẖmet-i Rabb-ı Raẖîm

---

[1] **كنجكن ايوآه امين بك قيلدى بو فانيىى ترك**
620 + 161 + 8 + 154 + 22 + 101 + 23 + 143= 1232
Dördüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1232/1816-17 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Emin Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Rahîm olan Allah, günah içinde olan temiz ruhunu affedip rahmet denizine daldırsın.

5 Ṭâlibâ târîḫini mu‘cemle taḥrîr eyledim
Ḳabri yâ Rab şevḳ-engîziñ ola ḫuld-i Na‘îm

Ey Tâlib, tarihini mu‘cem harflerle yazdım. Ya Rab, o keyiflinin kabri Naim cenneti olsun. [1]

24. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ayırdı cânımı tenden beni mevt eyledi ifnâ
Cihânda derdime bir dürlü dermân bulmadım ḥayfâ

Ölüm, canımı tenden ayırıp beni yok etti. Yazık ki cihanda derdime bir türlü derman bulmadım.

2 Saña âl eyler aldanma teveccüh itse de iḳbâl
Bu gülzâr-ı fenâ bir kimseye bâḳî degil zîrâ

Talih sana teveccüh etse de aldanma. Çünkü seni kandırır. Zira bu yokluk bahçesi kimseye kalıcı değildir.

3 Seniñ gibi gezerdim ben de şimdi böyle oldum âh
Geçüp gitme ṣaḳın seng-i mezârım görmeden cânâ

Ben de senin gibi gezerdim. Şimdi böyle oldum. Ah! Ey sevgili, sakın mezar taşımı görmeden geçip gitme.

4 Baña iḫlâṣ ile bir fâtihañ kâfi vü vâfîdir
Cenâb-ı Ḥaḳ seniñ de eylesün maḳṣûdını a‘ṭâ

İhlasla bir fatiha okuman bana yeterlidir. Cenab-ı Hak senin de ne isteğin varsa ihsan etsin.

---

[1] **قبرى يا رب شوق انكيزك اوله خلد نعيم**
100+2+10+10+2+300+100+50+10+7+600+50+10 = 1251
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1251/1835-36 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Mir Said'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

5 Didi Ṭâlib baña fevtimde mu‘cemle bu târîẖi
Mekânıñ eyleye cennet Lebîbe Ḫanımıñ Mevlâ

Tâlib, bana ölümümde mu‘cemle bu tarihi söyledi. Mevla, Lebibe Hanım’ın mekânını cennet eylesin. [1]

25. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

1 Ne çâre derdine bulmadı çâre
Cihândan gitdi İbrâhîm Aġa vây

İbrahim Ağa derdine çare bulmadı. Ne çare ki dünyadan gitti.

2 Yazıldı Ṭâlibâ mu‘cemle târîẖ
Cinânı ḳıla İbrâhîm Aġa cây

Ey Tâlib, tarih mu‘cem harflerle yazıldı. İbrahim Ağa cenneti mekân eylesin. [2]

26. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Mâderi Sulṭân Maḥmûduñ bu türbe bitmeden
‘Âlemi terk eyledi raḥmet ide Rabb-ı Raḥîm

Sultan Mahmud’un annesi bu türbe bitmeden âlemi terk eyledi. Rahim olan Allah rahmet eylesin.

2 Maṭlıbın Ṭâlib du‘âdır añladım târîẖden
Vâlide Sulṭâna bu türbe ola dâr-ı na‘îm

---

[1] **مكانن ايليه جنت لبيبه خانمك مولى**
50+50+10+10+3+50+400+2+10+2+600+50+10 = 1247
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1247/1831-32 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Lebibe Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **جنانى قيله ابراهيم اغا جاى**
3+50+50+10+100+10+2+10+1000+3+10 = 1248
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1248/1832-33 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. İbrahim Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Tâlib tarihten isteğin duadır anladım. Valide Sultan'a bu türbe Naim cenneti olsun. [1]

27. Tarih

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1 Cihândan çıkdı gitdi var mıdır çâre eḥibbâsı
'Ömer Aġa gibi bir ẕât-ı vâlâyı arar şimdi

Dünyadan çıktı gitti. Buna çare var mıdır? Dostları şimdi Ömer Ağa gibi yüce bir zatı arar.

[5a]

2 Melekler mühmel ü mu'cemle Ṭâlib söyledi târîḫ
Behişt içre girüpde gördi Fârûḳı 'Ömer şimdi

Tâlib, melekler mühmel ve mu'cem tarihi söyledi. Ömer cennetin içine girince Faruk'u gördü. [2]

28. Tarih

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

1 Ṭarîḳatci temâm itdikde devrin

---

[1] **والده سلطانه بو تربه اوله دار نعيم**
170 + 205 + 42 + 607 + 8 + 155 + 46 = 1233
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1233/1817-18 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Sultan II. Mahmud'un annesi Nakşidil Sultan'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
Genel olarak ismi Nakşidil olarak geçmekle beraber Nakşî veya Nakşî Kadın olarak da geçer. Nakşidil Hanım, I. Abdülhamid'in hanımı ve II. Mahmud'un annesidir. Hayatı hakkındaki bilgilerin sınırlı olduğu Nakşidil Hanım, dönemin siyasi olaylarına da bazı önemli kararların alınmasına da karışmamıştır. 1232-33/1817-18 yılında yakalandığı verem hastalığı nedeniyle vefat etmiştir. (Sarıcaoğlu, 2006, s. 343).

[2] **بهشت ايچره كيروبده كوردى فاروقى عمر شمدى**
2+300+400+10+3+10+2+10+80+100+10+300+10 = 1237
5+1+200+5+20+200+6+4+5+20+6+200+4+1+200+6+70+40+200+40+4 = 1237
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı ve noktasız harfler ayrı ayrı hesaplandığında her ikisinde de 1237/1821-22 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mühmel ü mu'cem yani noktalı-noktasız katmerli tarih örneğidir. Ömer Ağa'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
Bu tarih mısraında hem noktalı hem de noktasız harflerin toplamı aynı tarihi vermektedir. "Musanna" tarihler içinde sayılan bu tür tarihleri düşürmek bir hayli zordur (Yakıt, 2017, s. 454). Bir önceki beyitte kullandığı "mühmel ü mu'cem" ifadesi noktalı-noktasız katmerli tarih olduğunu gösterir.

Ne ḫoş bir câddecik buldı na‘îme

Tarikatçi ömrünü tamam edince, cennete giden hoş bir caddecik buldu.

2 Yer itdi cânlara târîḫi Ṭâlib
Ṭarîḳatcı revân oldı na‘îme

Tâlib, tarihi gönüllere yer etti. Tarikatçı Naim cennetine gitti. [1]

29. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ṭarîḳatcı gelince Ḳonyadan İstânbula rûḥın
Beşiktâş dergehinde eyledi teslîm Mevlâya

Tarikatçı Konya’dan İstanbul’a gelince Beşiktaş dergâhında ruhunu Mevla’ya teslim eyledi.

2 Bu iki mıṣra‘-ı târîḫ-i cevher-dârı Ṭâlib
Dem-i fevtinde buldum eyledim i‘lân eḥibbâya

Tâlib, bu iki cevher-dâr tarih mısraını ölüm vaktinde buldum ve sevenlerine ilan eyledim.

3 Ṭarîḳin buldı gitdi ṣaḥn-ı Firdevsiñ Ṭarîḳatcı
Ṭarîḳatcı Dede yâ-hû fenâdan gitdi ‘uḳbâya

Tarikatçı Firdevs cennetinin ortasının yolunu bulup gitti. Ey Allah, Tarikatçı Dede dünyadan ahirete gitti. [2]

---

[1] **طريقتجى روان اولدى نعيمه**
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmamaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tarikatçı’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **طريقن بولدى كتدى صحن فردوسك طريقتجى**
طريقتجى دده ياهو فنادن كتدى عقبايه
10+100+50+2+10+400+10+50+80+10+100+400+3+10 = 1235
10+100+400+3+10+10+80+50+50+400+10+100+2+10 = 1235
İkinci beyitte geçen cevher-dar kelimesi bunun bir muʿcem tarih olduğunu gösterir. (Yakıt, 2017, s. 441). Üçüncü beytin her iki mısraındaki noktalı harfler ayrı ayrı hesaplandığında 1235/1819-20 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler ayrı ayrı hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazılan tarih uyuşmaktadır. Burada hem beyitle tarih hem de muʿcem tarih örneği vardır. Tarikatçı Dede’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

30. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Gelince Ḳonyadan bir maṣlaḥatla dönmeyüp âḫir
Ṭarîḳatcı Dede devrin Sitânbulda temâm itdi

Tarikatçı Dede, Konya'dan bir iş için İstanbul'a gelince, geri dönemeden vefat etti.

2 Şu iki mıṣra‘-ı târîḫi mu‘cemle didim Ṭâlib
O kim teslîm-i rûḥ Ḥażret-i Ḥayy-ı Enâm itdi

Tâlib, şu iki tarih mısraını mu'cemle söyledim. O ki bütün mahlukatın Rabbi olan Allah'a ruhunu teslim etti.

3 Ḳoyup devrânı gitdi ṣaḥn-ı Firdevse Ṭarîḳatcı
Ṭarîḳatcı Dede ‘uḳbâda Firdevsi maḳâm itdi

Tarikatçı bu devranı bırakıp Firdevs cennetinin ortasına gitti. Tarikatçı Dede, ahirette Firdevs cennetini makam etti. [1]

31. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Eyledi rıḥlet Ṭarîḳatcı Dede reyyân ide
Baḥr-i raḥmetle revân-ı pâkini Rabb-ı Raḥîm

Tarikatçı Dede göç eyledi. Rahim olan Allah, temiz ruhunu rahmet deniziyle suya doyursun.

2 Ṭâlibâ târîḫiniñ menḳûṭ ile açdım yolın
Buldı Firdevse Ṭarîḳatcı ṭarîḳ-i müstaḳîm

[1] **قویوب دورانی کتدی صحن فردوسه طریقتجی**
طریقتجی دده عقباده فردوسی مقام ایتدی
100+10+2+50+10+400+10+50+80+10+100+400+3+10=1235
10+100+400+3+10+100+2+80+10+100+10+400+10= 1235
Üçüncü beytin her iki mısraındaki noktalı harfler ayrı ayrı hesaplandığında 1235/1819-20 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler ayrı ayrı hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazılan tarih uyuşmaktadır. Burada hem beyitle tarih hem de muʿcem tarih örneği vardır. Tarikatçı Dede'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Ey Tâlib, tarihinin yolunu menkut ile açtım. Tarikatçı, Firdevs cennetine giden doğru yolu buldu. [1]

32. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Fevt-i necli virdi İbrâhîm Efendiye elem
Eyleye ṣabr-ı cemîl iḥsân aña Rabb-ı Raḥîm

Evladının ölümü İbrahim Efendi'ye elem verdi. Merhametli olan Allah, ona sabırlar versin.

2 Ṭâlibâ ḥîn-i vefâtında didim târîḫini

[5b]

Eyledi Seyyid Muhammed rıḥlet-i dâr-ı naʻîm

Ey Tâlib, vefat zamanında tarihini söyledim. Seyyid Muhammed, Naim cennetine göç eyledi. [2]

33. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Cennete Ḫuldî Efendi ʻâḳıbet
Terk idüp gitdi bu dâr-ı miḥneti

Huldî Efendi bu mihnet yerini terk edip nihayetinde cennete gitti.

2 Fâtiḥâ iḥsân iden yârânınıñ
Ola ʻâlemde firâvân ʻizzeti

Ona fatiha okuyan dostlarının dünyada izzeti çok olsun.

---

[1] **بولدی فردوسه طریقتجی طریق مستقیم**
2+10+80+10+100+400+3+10+10+100+400+100+10 = 1235
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1235/1819-20 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tarikatçı'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **ایلدی سید محمد رحلت دار نعیم**
170 + 205 + 638 + 92 + 74 + 55 = 1234
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1234/1818-19 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. İbrahim Efendi'nin evladı Seyyid Muhammed'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

3 Ṭâlibâ cevherle yaz târîḫini

Cây ide Ḫuldî Efendi cenneti

Ey Tâlib, tarihini cevherle yaz. Huldî Efendi cenneti mekân eylesin. [1]

34. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Ṣadr-ı a‘ẓam daḫı olmuş idi orduda ecel

‘Âḳıbet eyledi ifnâ Çelebi Paşayı

Orduda sadrazam dahi olmuştu. Ecel, Çelebi Paşa’yı nihayetinde yok etti.

2 Söyle târîḫini mânend-i du‘â ey Ṭâlib

Vâṣıl-ı ḫuld ide Mevlâ Çelebi Paşayı

Ey Tâlib, tarihini dua gibi söyle. Mevla, Çelebi Paşa’yı Huld cennetine kavuştursun.[2]

35. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Naẓîf Aḥmed Efendi-i güzîniñ necl-i ẕî-şânı

Cihânda ṭıfl iken rûḥın Ḫudâya eyledi teslîm

Nazif Ahmed Efendi’nin beğenilmiş, şerefli evladı dünyada ruhunu çocukken Allah’a teslim eyledi.

2 Ḫarâret virdi Ṭâlib nâr-ı fevti söyledim târîḫ

Na‘îmiñ ola gülzârına bülbül Nâşid İbrâhîm

---

[1] **جای ایده خلدی افندی جنتی**

3+10+10+600+10+80+50+10+3+50+400+10 = 1236

Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1236/1820-21 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Huldî Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **واصل خلد ایده مولی چلبی پاشایی**

324 + 45 + 86 + 20 + 634 + 127 = 1236

İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1236/1820-21 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Çelebi Paşa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Tâlib, ölümünün ateşi sıcaklık verdi. Tarihini söyledim. Nâşid İbrahim Naim cennetinin bahçesine bülbül olsun. [1]

36. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Muṣṭafâ yârânını ḳoydı elemde ʻâḳıbet
Genç iken ḥayfâ ki oldı mülk-i ʻâlemden cüdâ

Mustafa nihayetinde dostlarını kederlendirdi. Yazık ki dünyadan gençken ayrıldı.

2 Ṭâlibâ muʻcemle taḥrîr eyledim târîḫini
Buldı meʻvâ genc iken bâġ-ı İremde Muṣṭafâ

Ey Tâlib, tarihini muʻcemle yazdım. Mustafa gençken İrem cennetinde yer buldu. [2]

37. Tarih

Feʻilâtün feʻilâtün feʻilün

1 Genç iken ḳıldı gice vaḳti vefât
Ḫâlide Ḥażret-i Ḥaḳ raḥmet ide

Gençken gece vakti vefat etti. Hazret-i Hak, Hâlid'e rahmet eylesin.

2 Söyle menḳûṭ ile Ṭâlib târîḫ
Ḫâlidiñ câyını Ḥaḳ cennet ide

Tâlib, tarihi muʻcemle söyle. Hak, Hâlid'in mekânını cennet eylesin. [3]

---

[1] **نعيمك اوله كلزارينه بلبل ناشد ابراهيم**
259 + 355 + 64 + 323 + 42 + 190 = 1233
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1234/1818-19 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Nâşid İbrahim Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **بولدى مأوى كنج ايكن باغ ارمده مصطفى**
2+10+10+50+3+10+50+2+1000+80+10 = 1227
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1227/1812-13 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Genç yaşta vefat eden Mustafa'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[3] **خالدك جاينى حق جنت ايده**
600+3+10+50+10+100+3+50+400+10 = 1236
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1236/1820-21 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Genç yaşta vefat eden Halid'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[6a]

38. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Bâhir-i dânâ medârumdı devâsı çâre ne
Böyle çalınmış ḳalem aldı anı mevt âḫir âh

Âlim olan Bâhir vesilemdi. Devasına çare ne? Kalem böyle çalınmış. Ölüm onu sonunda aldı. Ah!

2 Mıṣraʻ-ı târîḫini muʻcemle yazdım Ṭâlibâ
Eyledi Bâhir Efendi bâġ-ı ʻadni cây-gâh

Ey Tâlib, tarih mısraını muʻcemle yazdım. Bâhir Efendi, Adn cennetini mekân eyledi. [1]

39. Tarih

Mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün

1 Ferâmûş eyleyüp mülk-i cihânı ʻâḳıbet gitdi
Revânın baḥr-i raḥmet ile reyyân eylesün Mevlâ

Dünya mülkünü unutarak sonunda gitti. Mevla ruhunu rahmet deniziyle suya doyursun.

2 Firâḳ-ı âteşiyle söyledim târîḫini Ṭâlib
Gülistân-ı naʻîmi ḳıldı İbrâhîm Beg meʼvâ

Tâlib, ayrılık ateşiyle tarihini söyledim. İbrahim Bey, Naim cennetini mekân eyledi. [2]

---

[1] **ایلدی باهر افندی باغ عدنی جایکاه**
10+10+2+80+50+10+2+1000+50+10+3+10 = 1237
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1237/1821-22 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Bahir Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **کلستان نعیمی قیلدی ابراهیم بك مأوی**
57 + 22 + 259 + 154 + 180 + 561 = 1233
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1233/1817-18 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. İbrahim Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

40. Tarih

Müstef‘ilâtün müstef‘ilâtün

1 Mîr Münîriñ necli gidince
Aġlatdı cümle bây u gedâyı

Mir Münir’in evladı gidince cümle zengin ve fakiri ağlattı.

2 Târîẖi Ṭâlib imlâ ḳılınsun
Yûsuf Żiyânıñ ‘adn oldı câyı

Tâlib tarihi yazılsın. Yusuf Ziya’nın mekânı Adn cenneti oldu. [1]

41. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Ellerinden gitdi bu duẖtercik âh
Vâlideyni şimdi ‘âlemde nide

Bu küçük kız ellerinden gitti. Ah! Şimdi anne ve babası âlemde ne yapar?

2 Ṭâlibâ târîẖini ḳıldım raḳam
‘Âişe Ḫanım cinânı cây ide

Ey Tâlib, tarihini rakam kıldım. Ayşe Hanım cenneti mekân eylesin. [2]

42. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Ṭâhire Ḫanım idi ṣâḥibe-i ‘iffet âh
Ṭurmayup ‘âlemi terk eyledi gitdi ey dil

---

[1] **يوسف ضيانك عدن اولدى جايى**
24 + 51 + 124 + 881 + 156 = 1236
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1236/1820-21 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Yusuf Ziya’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **عايشه خانم جنانى جاى ايده**
20 + 14 + 114 + 691 + 386 = 1225
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1225/1810-11 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Ayşe Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Tahire Hanım iffet sahibiydi. Ey gönül, durmayıp âlemi terk etti. Ah!

2 Didi târîẖini Ṭâlib gibi bir şâʿir-i pâk
Ṭâhire Ḥanım ide ʿadni İlâhî menzil

Tâlib gibi bir temiz şair tarihini söyledi. İlahi, Tahire Hanım Adn cennetine kavuşsun.[1]

43. Tarih

Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

1 Çekdi dünyâdan anıñ gitdi ne çâre dehre
Geldi mi kendi gibi ṣâhib-i ʿiffet ḳadın

Dünyadan çekip gitti. Buna ne çare? Dünyaya onun gibi iffet sahibi bir kadın geldi mi?

2 Ṭâlibâ mıṣraʿ-ı târîẖini menḳûṭ ile yaz
Ḫuld-i aʿlâda bula menzili Behcet Ḳadın

Ey Tâlib, tarih mısraını menkutla yaz. Behcet Kadın, Huld cennetinde yüksek yeri bulsun. [2]

[6b]

44. Tarih

Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

1 Bâġ-ı gülzâr-ı cinâna Ümmü Gülşüm atdı cân
Ẕevḳ-yâb itsün revân-ı pâkini Rabb-ı Kerîm

Ümmü Gülsüm cennet bahçesinin bağına can attı. Kerim olan Allah, temiz ruhunu zevk bulan etsin.

---

[1] **طاهره خانم ايده عدنى الهى منزل**
127 + 46 + 134 + 20 + 691 + 220 = 1238
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1238/1822-23 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tahire Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **خلد اعلاده بوله منزلى بهجت قادين**
600+2+50+7+10+2+3+400+100+10+50 = 1234
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1234/1818-19 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Behcet Kadın'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

2 Mışra‘-ı târîẖini taḥrîr ḳıldım Ṭâlibâ

Ümmü Gülşümüñ ide Ḥaḳ câyını dâr-ı na‘îm

Ey Tâlib, tarih mısraını yazdım. Hak, Ümmü Gülsüm’ün mekânını Naim cenneti eylesin. [1]

45. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Fâṭıma Ḫanım cihândan ayrılup

Cennete ṭoġrı revân oldı revân

Fatıma Hanım’ın ruhu dünyadan ayrılıp cennete doğru yol aldı.

2 Söyle Ṭâlib mışra‘-ı târîẖini

Ḳıldı ‘adni Fâṭıma Ḫanım mekân

Tâlib, tarih mısraını söyle. Fatıma Hanım, Adn cennetini mekân eyledi. [2]

46. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Ḳuṭb-ı meydân himem-i Haẓret-i Ḫan Maḥmûda

İder ilhâm nice emr-i ehemmi Ma‘bûd

Allah, kutup ve himmet sahibi olan Han Mahmud’a nice mühim emirleri ilham eder.

2 Yerde gizlenmiş idi merḳad-ı Aḥmed Baba

Keşf ile buldı çıḳardı anı o ẕıll-ı Vedûd

Ahmed Baba’nın merkatı yerde gizlenmişti. Allah’ın kolaylık sağlamasıyla onu keşifle buldu ve çıkardı.

---

[1] **ام كلثومك ايده حق جاينى دار نعيم**
170 + 205 + 74 + 108 + 20 + 657 = 1234
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1234/1818-19 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Ümmü Gülsüm’ün ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **قيلدى عدنى فاطمه خانم مكان**
111 + 691 + 135 + 134 + 154 = 1225
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1225/1810-11 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Fatıma Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

3 Her umûrunda olur maẓhar-ı elṭâf-ı Ḫudâ
Ḫâṣılı ḫaṣlet-i maḥmûdesidir nâ-ma‘dûd

Neticede sayısız övülmüş özellikleri ile her işinde Allah'ın lütfuna mazhar olur.

4 Diñle naḳl eyleyeyim saña nedür ey zâir
Budur ez-cümle kerâmetlerin iṯbâta şuhûd

Ey ziyaretçi dinle sana ne olduğunu nakledeyim. Ezcümle kerametlerin isbatına şahit budur.

5 Naḳşibendiyyede Şeyḫ Aḥmed Efendi-i Şerîf
Tâ Buḫârâdan idüp şehr-i Sitânbula vürûd

Nakşibendiyye tarikatından Şeyh Ahmed Şerif Efendi, ta Buhara'dan İstanbul şehrine gelmiş.

6 Faẓl ile ‘ârif-i billah imiş ol ẕâtında
Evc-i ḫalvet-geh imiş aña bu cây-ı mes‘ûd

O zatında fazlıyla arif olmuştu. Bu mesut yer ona en büyük halvet yeriymiş.

7 Şübhesiz ẕeyl-i şaḳâyıḳda ‘ayândır vaṣfı
Ḳıl naẓar bilmek ise aṣl-ı merâm ü maḳṣûd

Asıl maksadın ve meramın bilmek ise şüphesiz Şakayık isimli eserin zeylinde açık seçik bellidir. Oraya bak.

8 Ḥaşre dek olsun o sulṭân-ı kerâmet-pîşe
‘Âfiyet ile bu ‘âlemde İlâhî mevcûd

İlahi, o kerameti âdet edinmiş olan sultan kıyamete kadar bu âlemde afiyetle yaşasın.

9 Ṭâlibâ mıṣra‘-ı târîḫini pîrâna didim
Yapdı bu merḳad-ı vâlâyı bulup Ḫan Maḥmûd

Ey Tâlib, tarih mısraını ustaca söyledim. Han Mahmud, bu yüce merkatı bulup yaptı.[1]

[1] **یاپدی بو مرقد والایی بولوب خان محمود**
98 + 651 + 46 + 58 + 344 + 8 + 35 = 1240
Dokuzuncu beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1240/1824-25 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Nakşibendiyye tarikatından olan Şeyh Ahmed Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

47. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Revân oldı fenâdan zevcesi Aḥmed Begiñ ḥayfâ
Beḳâda baḥr-i raḥmetle revânın Ḥaḳ ide reyyân

Ahmed Bey'in zevcesi yazık ki dünyadan gitti. Hak, ruhunu ahirette akıp giden rahmet denizinde suya doyursun.

2 İki evlâdını terk eyleyüp gitdi o bî-çâre
Cihânda mübtelâ olduġı derde bulmayup dermân

Dünyada mübtela olduğu derde derman bulmayıp, o çaresiz iki evladını terk eyleyip gitti.

3 Bugün Ṭâlib melekler baña rûşen didi târîḫin
Na‘îmî şem‘-i şeb ḳadına me'vâ eyledi Yezdân

Tâlib, bugün melekler tarihini bana âşikar etti. Yezdan, Naim cennetini kadına gece mumuyla aydınlanan mekân eyledi. [1]

[7a]

48. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 İki yaşında itdi ‘Âişe Ḫanım cihânı terk
Ḳoyup ‘ammîleriyle mâderîn maḥzûn dünyâda

Ayşe Hanım, amcaları ile annesini dünyada hüzünlü bırakıp iki yaşında dünyayı terk etti.

Tâlib, Şeyh Ahmed Efendi'nin merkatının yerde gizlenmiş olup, daha sonra Han Mahmud tarafından bulunup yapıldığını söylemektedir.

[1] **نعیمی شمعشب قادینه مأوی ایلدی یزدان**
72 + 55 + 57 + 170 + 712 + 180 = 1246
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1246/1830-31 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Ahmed Bey'in hanımının ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

2 Melekler böyle yazdı Ṭâlibâ târîḫ-i menḳûṭun
Revân-ı ‘Âişe Ḫanım cinânı buldı ‘uḳbâda

Ey Tâlib, melekler menkut tarihini böyle yazdı. Ayşe Hanım'ın ruhu ahirette cenneti buldu. [1]

49. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Beḳâyı eyledi Emîr Sa‘îdiñ duḫteri mesken
Fenâyı ḫâhiş-i ‘aşḳıñla ṣatdı bir pula yâ Rab

Emir Said'in kızı ahireti mesken eyledi. Ya Rab, aşkının arzusuyla dünyayı bir pula sattı.

2 Olunca vâṣıl-ı sem‘-i ḳabûli irci‘î emri
Ḳoyup gitdi cihânı baḳmayup ṣaġ u sola yâ Rab

Ya Rab, irci'î emrinin kabulünün sesine kavuşunca, sağa sola bakmadan dünyayı bırakıp gitti.

3 Gül-âsâ ṣoldı on yaşında vechi nâ-murâd oldı
Murâdın gülşen-i Firdevs-i a‘lâda bula yâ Rab

On yaşında yüzü gül gibi soldu. Muradına eremedi. Ya Rab, o muradını Firdevs cennetinin bahçesinde bulsun.

4 Derûn-ı vâlideyne ṣabr ile ta‘mîr ḳılmazsan
Bu cân-sûz elem ile anlarıñ ḥâli n’ola yâ Rab

Ya Rab, anne ve babasının kalplerini sabır ile tamir etmezsen bu can yakıcı elem karşısında onların hali ne olur?

5 Recâdır Ṭâlibiñ maṭlûbı bu târîḫ-i mu‘cemden
Mekânı Zeyneb Eşref Ḫanımıñ Firdevs ola yâ Rab

---

[1] **روان عایشه خانم جنانی بولدی عقباده**
50+10+300+600+50+3+50+50+10+2+10+100+2 = 1237
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1237/1821-22 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Aişe Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Ya Rab, Tâlib'in bu muʿcem tarihten isteği, Zeynep Eşref Hanım'ın mekânının Firdevs cenneti olmasıdır. [1]

50. Tarih

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1 A'yân-ı Şumnuñ da vefât itdi Ḥasan Aġa meded
Dâderleriniñ 'ömrini 'âlemde Ḥaḳ bisyâr ide

Şumnu ayanı Hasan Ağa da vefat etti. Meded! Hak, kardeşlerinin ömrünü âlemde uzun etsin.

2 Târîḫini Ṭâlib gibi mu'cemle ben ḳıldım raḳam
Rûḥ-ı Ḥasan Aġayı Ḥaḳ rûḥ-ı Ḥüseyne yâr ide

Tâlib gibi tarihini mu'cemle yazdım. Hak, Hasan Ağa'nın ruhunu Hüseyin'in ruhuna dost eylesin. [2]

51. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Mâder-i Münîr Sa'îdiñ Ṭarzıfen isminde âh
Gitdi bu câriyesi ḥüsn-i ḳabûl itmez bahâ

Münir Said'in annesinin paha biçilmez Tarzıfen adlı cariyesi gitti. Ah!

2 Gelmemiş ẓannım bu bâġ-ı dehre böyle bir güzel
Vechine gül zülfüne sünbül dinür ise sezâ

Zannımca bu dünya bahçesine böyle bir güzel gelmemiş. Yüzüne gül, saçlarına sümbül dense uygundur.

---

[1] **مکانی زینب اشرف خانمك فردوس اوله یا رب**
50+10+7+10+50+2+300+80+600+50+80+10+2 = 1251
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1251/1835-36 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Zeynep Eşref Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **روح حسن اغایی حق روح حسینه یار ایده**
50+1000+10+10+100+10+50+10+10 = 1250
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1250/1834-35 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Hasan Ağa'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

3 Gülşen-i ḥüsn içre nâz ile ḫırâm eyler iken
Şiddet-i bâd-ı vebâ âḫir anı itdi hebâ

Güzellik bahçesinin içinde nazlı nazlı salınarak gezerken, veba rüzgârının şiddeti nihayetinde onu heba etti.

4 ‘Ömr-i bî-pâyân ide iḥsân efendilerine
Mülk-i ‘âlemde yer altında o yatdıḳca Ḫudâ

Hüda, o yer altında yattıkça dünyada efendilerine uzun ömürler ihsan etsin.

5 Ṭâlibâ târîḫden ancaḳ du‘âdır maṭlabım
Vâṣıl eyle Ṭarzıfeni cennete yâ Rabbenâ

Ey Tâlib, tarihten dileğim ancak duadır. Ya Rabbi, Tarzıfen'i cennete kavuştur. [1]

[7b]

52. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 İşte gitdi Ḥażret-i Ṭayyîb Efendi ey aḫî
‘Ömriñ artar rûḥını raḥmetle yâd itsen seniñ

Ey kardeş, işte Hazret-i Tayyib Efendi gitti. Ruhunu rahmetle ansan senin ömrün artar.

2 Ḫâceler fevtinde böyle söyledi târîḫini
Gülşen-i cennet ola Ṭayyîb Efendi meskeniñ

Hocalar ölümünde tarihini böyle söyledi. Tayyib Efendi'nin meskeni cennet bahçesi olsun. [2]

---

[1] **واصل ايله طرزفني جنته يا ربنا**
264 + 458 + 356 + 46 + 127 = 1251
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1251/1835-36 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Talib Efendi, Mir Said'in annesinin kölesi Tarzıfen'in ölümü üzerine tarih düşürmüştür. Dünyaya onun gibi bir güzelin gelmediğini ve vebadan vefat ettiğini söylemektedir.

[2] **كلشن جنت اوله طيب افندى مسكنك**
190 + 145 + 21 + 42 + 453 + 400 = 1251

53. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ḥasan Baba-yı pîriñ raġbeti yoġ idi dünyâya
Velî virdi vefâtıyla elem ḫaylî eḥibbâya

Pir Hasan Baba'nın dünyaya rağbeti yoktu. Bu veli, vefatıyla dostlarına hayli acı verdi.

2 Maḳâmı kûşe-i dergâh-ı Firdevs-i berîn olsun
Revânı bulsun ervâh-ı ricâlullah ile pâye

Firdevs cennetinin en yüksek dergâhının köşesi makamı olsun. Ruhu evliyaların ruhları ile derece bulsun.

3 Gelüp Ṭâlib erenler söyledi târîḫini böyle
Ḥasan Baba fenâdan bıḳdı gitdi dâr-ı ‘uḳbâya

Tâlib, erenler gelip tarihini böyle söyledi. Hasan Baba, dünyadan bıkıp ahirete gitti. [1]

54. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Dâne-i ‘ömrin Birinci-zâde tekmîl eyledi
Mesnedi dîvânda ḥayfâ olmadan ‘âlî meded

Birincizâde mesnedi divanda yükselmeden yazık ki ömür tanesini bitirdi. Meded!

2 Ḫâṭıra geldikçe Ḥasan'ül-Fetâ âh eyleyüp
Ṭab‘-ı yârânı elemden olamaz ḫâlî meded

Hasan'ül-Fetâ hatıra geldikçe ah eyleyip dostlarının tabiatı elemsiz olamaz. Meded!

İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1251/1835-36 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tayyip Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **حسن بابا فنادن بقدی کتدی دار عقبایه**
118 + 6 + 185 + 116 + 434 + 205 + 188 = 1252
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hasan Baba'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

3 Şiddet-i nâr-ı vefâtı çoḳ göñül yaḳmışdır âh
Ḫânesinde vâlîdeyniniñ nice ḥâlî meded

Vefatının ateşinin şiddeti çok gönül yakmıştır. Ah! Evinde anne ve babasının hali nasıldır? Meded!

4 Cümle ‘iṣyânın Ḫudâ ‘afv eylesün zîrâ anıñ
On sekiz yaşında söndi şem‘-i iḳbâlî meded

Hüda cümle isyanını, günahını affeylesin. Zira onun gelecek mumu on sekiz yaşında söndü. Meded!

5 Ṭâlib itdim ḳaṭre-i eşkimle târîḫin ḥesâb
Gül gibi şoldı Ṣenâyi’niñ ruḫ-ı ânı meded

Tâlib, gözyaşı damlalarımla tarihini hesap ettim. Senâyi’nin güzel yüzü gül gibi soldu. Meded! [1]

55. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Zebûn itdi Ḥacer-zâde Ḥasan Aġayı da âḫir
Ṭayanmaz ḍarb-ı rûz-ı mevte insân olsa da ṭaşdan

Sonunda Hacerzâde Hasan Ağa’yı da aciz etti. İnsan taştan olsa da ölüm gününün darbesine dayanmaz.

2 Ḫaṭâ vü cürmüni ‘afv ile iḥsân eyleyüp yâ Rab
Revân-ı pâkine Firdevs-i a‘lâyı maḳâm itsin

Allah, günahlarının affedilmesiyle ihsan eyleyip temiz ruhuna Firdevs cennetini makam etsin.

[1] **كل كبي صولدى ثنايينك رخ انى مدد**
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmamaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. 18 yaşında vefat eden Senâyi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

3 Yazılsun Ṭâlibâ mu‘cemle seng-i ḳabrine târîḫ
Ḥacer-zâde Ḥasan Aġa beḳâyı eyledi mesken

Ey Tâlib, kabir taşına mu‘cemle o tarih yazsın. Hacerzâde Hasan Ağa sonsuzluğu mesken eyledi. [1]

56. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Böcek-zâde ‘Ömer Aġa cihânı terk idüp gitdi
İde cennetde rûḥun rûḥ-ı Fârûḳa nedîm Allâh

Böcekzâde Ömer Ağa dünyayı terk edip gitti. Allah ruhunu cennette Faruk'un ruhuyla arkadaş eylesin.

[8a]

2 Fenâdan çekdi el ‘afv eyleyüp cürm ü günâhın heb
Aña göstermeye mülk-i beḳâda ḫavf u bîm Allâh

Dünyadan el çekti. Allah, bütün günahlarını affeyleyip ona ahirette korku göstermesin.

3 Du‘âdır maṭlabım Ṭâlib benim târîḫ-i mu‘cemden
‘Ömer Aġaya ḳabrin eyleye dâr-ı na‘îm Allâh

Tâlib, benim mu‘cem tarihten dileğim duadır. Allah, Ömer Ağa'nın kabrini Naim cenneti eylesin. [2]

---

[1] **حجرزاده حسن اغا بقایی ایلدی مسکن**
3+7+50+1000+2+100+10+10+10+10+50 = 1252
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Hacerzâde Hasan Ağa'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **عمر اغایه قبرین ایلیه دار نعیم الله**
1000+10+100+2+10+50+10+10+50+10 = 1252
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Böcekzâde Ömer Ağa'nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

57. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Zevcesi Ṭâlib Efendiniñ idüp terk-i fenâ
Câyını ʻuḳbâda cennet eylesün Rabb-ı Kerîm

Kerim olan Allah, dünyayı terk eden Tâlib Efendi'nin zevcesinin yerini ahirette cennet eylesin.

2 ʻAfv idüp cümle ḫatâ vü cürmüni reyyân ide
Âb-ı raḥmetle revân-ı pâkini Ḥayy [u] Raḥîm

Hayy ve Rahim olan Allah, cümle günahını afv edip temiz ruhunu rahmet suyuyla suya doyursun.

3 Ṭâlib itdim dâne-i eşkimle târîḫin rakam[1]

Tâlib, gözyaşı tohumuyla tarihini rakam kıldım.

58. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Bu vilâyetde cerîde nâẓırıyken gitdi âh
Eylesün Ḥâcı Ḥüseyn Aġaya çoḳ raḥmet Raḥîm

Bu vilayette ceride vekiliyken gitti. Ah! Rahîm olan Allah, Hacı Hüseyin Ağa'ya çok rahmet eylesin.

2 ʻAfv idüp cümle ḫaṭâ vü cürmüni göstermesün
Bir ṭarîḳ ile aña ʻuḳbâda Mevlâ ḫavf u bîm

Mevla, bütün günahlarını affedip bir yolla ona ahirette korku göstermesin.

3 Ṭâlibâ târîḫ-i muʻcemden duʻâdır maṭlabım
Yâ Rab olsun menzil-i Ḥâcı Ḥüseyn Aġa naʻîm

Ey Tâlib, muʿcem tarihten isteğim duadır. Ya Rab, Hacı Hüseyin Ağa'nın menzili Naim cenneti olsun. [2]

[1] 2. mısranın üzeri çizildiği için okunamamıştır.
[2] **یارب اولسون منزل حاجی حسین اغا نعیم**
10+2+50+50+7+3+10+10+50+1000+50+10 = 1252

59. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Fenâdan gitdi ma‘ṣûm idi maḫdûm-ı Ṭosun-zâde
Beḳâda eyledi me’vâsını Ḥaḳ cennet-i a‘lâ

Tosunzâde’nin evladı masumdu, dünyadan gitti. Hak, ahirette yerini cennet katlarının en yükseği eyledi.

2 Kederler kalbi evlâd acısı ġâyet hemân itsün
Cihânda vâlideynine Ḫudâ ṣabr-ı cemîl i‘ṭâ

Hüda, dünyada evlad acısından dolayı kalbi kederli olan anne ve babasına hemen sabırlar versin.

3 Bu târîḫi melekler söyledi menḳûṭ ile Ṭâlib
Maḳâm itdi behişti rûḥ-ı Seyyid Aḥmede Mevlâ

Tâlib, melekler bu tarihi menkutla söyledi. Mevla, Seyyid Ahmed’in ruhuna cenneti makam etti. [1]

60. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Çoḳ zamân Şumnuda olmuşdı muḥâfıẓ ḥayfâ
Eyledi Mîr Ḥüseyini ecel âḫir ifnâ

Şumnu’da hayli zaman muhafız olmuştu. Yazık ki ecel sonunda Mir Hüseyin’i yok eyledi.

2 Bulmadı derdine bir dürlü fenâda çâre
Eyleye raḥmet aña mülk-i beḳâda Mevlâ

Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Ceride vekili Hacı Hüseyin Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **مقام ایتدی بهشتی روح سید احمده مولی**
100+10+400+10+2+300+400+10+10+10= 1252
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Seyyid Ahmed’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Dünyada bir türlü derdine çare bulmadı. Mevla, ahirette ona rahmet eylesin.

3 Ṭâlibâ mıṣra‘-ı târîḫini yaz mu‘cemle
Bâġ-ı ‘adni ide Ḥaḳ Mîr Ḥüseyin’e me’vâ

Ey Tâlib, tarih mısraını mu‘cemle yaz. Hak, Mir Hüseyin’e Adn cennetinin bahçesini yer eylesin. [1]

[8b]

61. Tarih

Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün

1 Maḫdûm-ı pâki geldi dünyâya yine gitdi
Ḳoydı … Aġayı ‘âlemde ḥayf elemde

Temiz evladı dünyaya geldi yine gitti. Dünyada…. Ağa’yı ne yazık ki elemde bıraktı.

2 Menḳûṭ ile ḳılındı târîḫi Ṭâlib imlâ
Ṭutdı ‘Âlî Rıżâ Beg a‘lâ yeri İremde

Tâlib, tarihi menkutla yazıldı. Ali Rıza Bey, İrem cennetinde yüksek yeri tuttu. [2]

62. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Cenâb-ı Ḥasan Aġanıñ cihândan zevcesi gitdi
İde ṣabr-ı cemîl iḥsân aña ‘âlemde Yezdânım

Cenab-ı Hasan Ağa’nın hanımı dünyadan gitti. Yezdan’ım ona âlemde sabırlar ihsan etsin.

---

[1] **باغ عدنى ايده حق مير حسينه مأوى**
2+1000+50+10+10+100+10+10+50+10 = 1252
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Şumnu’da muhafızlık yapan Mir Hüseyin’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **طوتدى على رضا بك اعلى يرى ارمده**
400+10+10+800+2+10+10+10 = 1252
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Ali Rıza Bey’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

2 Beḳâya gitdi işte geçme ḳabrinden bilâ-iḫlâṣ
Servler-veş gezerken gülşen-i fânîde sulṭânım[1]

Sultanım dünya bahçesinde salına salına gezerken işte ahirete gitti. Kabrinden ihlassız geçme.

3 Melâ'ik böyle i'lân itdi Ṭâlib yazdı târîḫin
Cinânı eyledi menzil civânken Fâṭıma Ḫanım

Melekler böyle ilan etti. Tâlib tarihi yazdı. Fatıma Hanım gençken cenneti menzil eyledi. [2]

63. Tarih

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1 Cenâb-ı Şumnu a'yânı Ḥüseyn Aġayı ḳılmışdır
Vefâtıyla Canân isminde bu câriyesi giryân

Canan ismindeki kölesinin vefatı, Şumnu vekili Hüseyin Ağa'yı gözü yaşlı bırakmıştır.

2 Güşâd olmaḳsızın bâġ-ı cihândan ġonca-veş gitdi
Gül endâmı çocuk renciyle oldı ḫâk ile yeksân

Dünya bahçesinden açılmamış bir gonca gibiyken gitti. Gül bedeni çocuk doğumunda acı çekerek yerle bir oldu.

3 Feriştehler bu üslûb üzre söyler Ṭâlibâ târîḫ
Canân oldı cinâna 'âzime raḥmet ḳıla Yezdân

Ey Tâlib, melekler tarihi bu üslup üzere söyler. Canan cennete gitmeye karar verdi. Yezdan rahmet eylesin. [3]

---

[1] Vezinde aksama bulunmaktadır.

[2] **جنانی ایلدی منزل جوانکن فاطمه خانم**
691 + 135 + 130 + 127 + 55 + 114 = 1252
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hasan Ağa'nın zevcesi Fatıma Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[3] **جنان اولدی جنانه عازمه رحمت قیله یزدان**
72 + 145 + 648 + 123 + 109 + 51 + 104 = 1252
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1252/1836-37 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hüseyin Ağa'nın Canan ismindeki kölesinin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

64. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 ‘Âḳıbet aldı Ş̱enâyi yanına hemşîresin
Mesken olsun cennet-i a‘lâ Ruḳiyye Ḫanıma

Senâyi, nihayetinde kız kardeşini yanına aldı. Cennetin en yüksek mertebesi Rukiyye Hanım'a mesken olsun.

2 Gençligine ṭoymadan gitdi çeküp çoḳ ḫastelik
Oldı zindân ḥâṣılı dünyâ Ruḳiyye Ḫanıma

Gençliğine doymadan, çok hastalık çekip gitti. Rukiye Hanım'a dünya zindan gibi oldu.

3 Ḫâk ile yeksân olınca cism-i pâki böylece
Acıdı dünyâ vü mâfîhâ Ruḳiyye Ḫanıma

Temiz cismi yerle bir olunca dünya ve içindekiler Rukiye Hanım'a acıdı.

4 Eylesün Rabb-ı Kerîm iḥsân-ı ṣabr-ı bî-ḥesâb
Vâlideyni yanmada ḥâlâ Ruḳiyye Ḫanıma

Kerîm olan Allah, sayısız sabırlar ihsan etsin. Anne ve babası Rukiyye Hanım için hala üzülmektedir.

5 Ṭâlibiñ târîḫ-i mu‘cemden du‘âdır maṭlabı
Cenneti me'vâ ide Mevlâ Ruḳiyye Ḫanıma

Tâlib'in mu'cem tarihten dileği duadır. Mevla, Rukiye Hanım'a cenneti yer eylesin.[1]

65. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

---

[1] **جنتی مأوی ایده مولی رقیه خانمه**
3+50+400+10+10+10+10+100+10+600+50 = 1253
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Rukiyye Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

1 ‘Alî Aġaya vire ṣabrı Ṣabûr
Oġlınıñ da ola câyı cennet

Sabûr olan Allah, Ali Ağa’ya sabır versin. Oğlunun da yeri cennet olsun.

2 Acıyup söyledi Ṭâlib târîḫ

[9a]

Genç idi itdi Muḥammed rıḥlet

Tâlib, acıyıp tarihini söyledi. Muhammed gençken göç eyledi. [1]

66. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 ‘Alî Aġa-yı ẕî-şânıñ bu maḫdûmı daḫı gitdi
Ḥayıf kim olmadan mülk-i cihânda nâ’il-i maḳṣûd

Yazık ki şerefli Ali Ağa’nın bu evladı da daha dünyada muradına erememişken gitti.

2 Yazıldı mıṣra‘-ı târîḫi mânend-i du‘â Ṭâlib
Maḳâmın cennet-i a‘lâ Ḥüseyniñ eylesün Ma‘bûd

Tâlib, tarih mısraı dua gibi yazıldı. Allah, Hüseyin’in makamını cennetin en yüksek mertebesi eylesin. [2]

67. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Gitdi maḫdûm-ı ‘Alî Aġa cihândan genç iken
Şiddet-i mevt ile ḥayfâ ki türâb oldı teni

---

[1] **كنج ايدى ايتدى محمد رحلت**
638 + 92 + 425 + 25 + 73 = 1253
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Ali Ağa’nın oğlu Muhammed’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **مقامن جنت الاعلى حسينك ايلسون معبود**
122 + 157 + 148 + 142 + 453 + 231 = 1253
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hüseyin’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Ali Ağa'nın evladı dünyadan gençken gitti. Yazık ki ölümün şiddetiyle teni toprak oldu.

2 Ḥarf-i mu'cemle melâ'ik söyledi târîḫini
İtdi Allâh cenneti rûḥ-ı 'Amîşiñ meskeni

Melekler tarihini mu'cemle söyledi. Allah, cenneti Amiş'in ruhuna mesken eyledi. [1]

68. Tarih

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1 Genç iken gitdi meded necli Ḥüseyin Aġanıñ
Aña çoḳ ṣabr-ı cemîl eyleye Mevlâ iḥsân

Hüseyin Ağa'nın evladı gençken gitti. Meded! Mevla, ona çok sabırlar ihsan eylesin.

2 Ṭâlibâ mıṣra'-ı târîḫini ḳılıp imlâ
Ṭâhiriñ cennet-i a'lâ ide ḳabrin Yezdân

Ey Tâlib, tarih mısraını yaz. Yezdan, Tahir'in kabrini cennetin en yüksek makamı etsin. [2]

69. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Ṭıfl iken çekdi anıñ mülk-i cihândan eyleye
Duḫter-i pâk-i 'Alî Aġaya Mevlâ raḥmeti

Çocukken onu dünya mülkünden çekti. Mevla, Ali Ağa'nın temiz kızına rahmet eylesin.

2 Ṭâlibâ târîḫini mu'cemle taḥrîr eyledim
Ḳıldı me'vâ Ṭâhire Ḫanım diyâr-ı cenneti

---

[1] **ايتدى الله جنتى روح عميشك مسكنى**
10+400+10+3+50+400+10+10+300+50+10 = 1253
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Ali Ağa'nın evladı Amiş'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **طاهرك جنت اعلى ايده قبرين يزدان**
72 + 362 + 20 + 111 + 453 + 235 = 1253
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hüseyin Ağa'nın evladı olan Tahir'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Ey Tâlib, tarihini mu‘cemle yazdım. Tahire Hanım, cennet diyarını mekân eyledi. [1]

70. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Baña pek çok acıdı öldüm benim babacıġım
Tîġini cellâd-ı mevt itdi ḥavâle cânıma

Babacığım bana pek çok acıdı. Ölüm celladı kılıcını canıma havale edince öldüm.

2 Maṭlabım târîḫ-i mu‘cemden du‘âdır Ṭâlibâ
Cennet-i a‘lâ maḥall ola Nefîse Ḫanıma

Ey Tâlib, mu‘cem tarihten maksadım duadır. Nefise Hanım’a cennetin en yüksek katı mekân olsun. [2]

[9b]

71. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Gitdi Ḳolcı-zâde âḫir pençe-i mevte düşüp
Var mı çâre çünki oldı müddet-i ‘ömri temâm

Kolcuzâde sonunda ölüm pençesine düşüp gitti. Çünkü ömür müddeti tamamlandı. Buna çare var mı?

2 ‘Afv idüp cürm ü günâhın baḫr-i raḥmetle ide
Da’imâ reyyân revân-ı pâkini Rabbü’l-Enâm

Enam olan Allah, günahlarını affedip temiz ruhunu rahmet deniziyle daima suya doyursun.

---

[1] **قیلدی مأوی طاهره خانم دیار جنتی**
100+10+10+10+600+50+10+3+50+400+10 = 1253
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Ali Ağa’nın kızı Tahire Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **جنت اعلی محل اوله نفیسه خانمه**
3+50+400+10+50+80+10+600+50 = 1253
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Nefise Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

3 Ṭâlibâ târîḫ-i mu‘cemden du‘âdır maṭlabım
Ṣaḥn-ı me’vâyı ide Ḥâcı Ḥüseyn Aġa maḳâm

Ey Tâlib, mu‘cem tarihten dileğim duadır. Hacı Hüseyin Ağa, Me’va cennetinin ortasını makam eylesin. [1]

72. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Cihândan gitdi Ḳâḍî-zâde itdi ḳısmetin tekmîl
Kemâl ü faẕlı fâ’iḳ idi ‘âlemde Ḫocendîye

Kadızâde ömrünü tamamladı ve dünyadan gitti. Hocendî dünyada kemal sahibi ve değerliydi.

2 Cihân incinmedi bir vech ile ‘âlemde ẕâtından
Olunmuş idi Ḥaḳdan ḥüsn-i ḫulḳ iḥsân kendiye

Dünyada halk bir sebep ile zatından incinmedi. Hak’tan kendisine güzel bir ahlak verilmişti.

3 Du‘âdır mıṣra-‘ı târîḫden Ṭâlib merâm ancaḳ
Behişti eyleye Mevlâ makâm Aḥmed Efendiye

Tâlib, tarih mısraından dileğim ancak duadır. Mevla, Ahmed Efendi’ye cenneti makam eylesin. [2]

73. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Küçük Ḥâcı Muḥammed-zâde gitdi mülk-i fânîden

---

[1] **صحن مآوایی ایده حاجی حسین اغا مقام**
50+10+10+10+3+10+10+50+1000+100 = 1253
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Hacı Hüseyin Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **بهشتی ایلیه مولی مقام احمد افندی یه**
160 + 53 + 181 + 86 + 56 + 717 = 1253
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Ahmed Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Beḳâda eylesün Bârî büyük rütbe aña i‘ṭâ

Küçük Hacı Muhammedzâde dünyadan gitti. Allah, ahirette ona büyük rütbe ihsan eylesin.

2 İlişmez bir daḳîḳa eyleyenler vaḳtini tekmîl
Ezelden çâre ne böyle ḳurulmuş sâ‘at-i dünyâ

Vaktini tamamlayanlara bir dakika (dahi) ilişmez. Dünya saati ezelden böyle kurulmuştur. Buna çare var mı?

3 Du‘âdır Ṭâlib ancaḳ pür nuḳaṭ târîḫden maṭlub
Cinânı Muṣṭafa Aġaya me’vâ eyleye Mevlâ

Tâlib, noktalı tarihten dileğim ancak duadır. Mevla, Mustafa Ağa’ya cenneti mekân eylesin. [1]

74. Tarih

Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fa‘ûlün

1 Fânîden elin çekdi kemâl ehli a‘ṭâ âh
Çekdirmeye bâḳîde aña zaḥmeti Yezdân

Kemal ehli dünyadan elini çekti. Ah! Yezdan, ona ahirette zahmet çektirmesin.

2 Ehl-i hüner olmuşdı anıñ nuṭḳuna meftûn
Âs̱ârını tanẓîrde ‘âcizdi süḫandân

Hüner ehli onun sözlerine meftun olmuştu. Söz söyleyenler, onun eserlerini tanzir etmekte acizdiler.

3 Gizlendi deyu ḫâke ṣaḳın geçme bakup da
Eylerdi seniñ gibi bu da ‘âlemi seyrân

Toprağa gizlendi diye sakın bakıp da geçme. Bu da senin gibi âlemi gezerdi.

4 Evḳâtını yâ-hû o ‘ibâdetle geçirdi

[1] **جنانی مصطفی اغایه مأوی ایلیه مولی**
3+50+50+10+80+10+1000+10+10+10+10+10 = 1253
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Mustafa Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Her sâ‘at olup maẓhar-ı tevfîḳ-i firâvân

Ey Allah, o vaktini ibadetle geçirdi. (Bu sebeple) çok yardıma mazhar olsun.

5 İḫlâs ile bir fâtiḥadır şimdi niyâzı
Ehl-i dil ider maḳṣadını dem-be-dem iḥsân

Şimdi isteği ihlasla bir fatihadır. Gönül ehli dilediğini arasıra ihsan eder.

6 ‘Afv eyleye Ḥaḳ her ne ḳadar var ise cürmi
Hem lücce-i raḥmetle revânın ide reyyân

Hak, ne kadar günahı varsa affeylesin. Hem de ruhunu rahmet deniziyle suya doyursun.

7 Târîḫini Ṭâlib gibi tanẓîm ideriz biz

[10a]

Me’vâya zihî şâ‘ir idi etdi a‘ṭâ cân

Biz tarihini Tâlib gibi düzenleriz. Ne güzel şairdi. Me’va cenneti için canını verdi. [1]

75. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Defter-i ‘ömrin cerîde nâẓırıyken dürdi mevt
N’itdi baḳ Fâ’iḳ Efendi-i ma‘ârif-perveri

Ölüm, ömür defterini Ceride vekiliyken dürdü. Ölümün ilmi koruyan Faik Efendi’ye ne yaptığına bak.

2 Eyledi şehr-i Muḥarremde vefât ol nüktedân
Mâtem-i fevti ḳodı ḥayretde çoḳ dâniş-veri

[1] **مآوایه زهی شاعر ایدی ایتدی عطا جان**
134 + 415 + 25 + 571 + 22 + 63 = 1230
Yedinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1230/1814-15 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib, vefat eden kişinin şair ve hüner ehli olduğunu söylemiş ancak şairin adını söylememiştir. İsmini vermediği şairin ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

O nükte bilen zarif insan, muharrem ayında vefat etti. Ölümünün matemi çok âlimi hayrette bıraktı.

3 Fâ'iḳ olmuşdı hüner-mendân-ı 'asra şübhesiz
Binde bir görmez cihân öyle belâġat-güsteri

Şüphesiz Faik asrın hünerlilerinden olmuştu. Cihan öyle belagat yayan birini binde bir görmez.

4 Nûr-ı Ḳur'ân eylesün ḳabrin münevver da'imâ
Cürmünüñ 'afvıyla olsun lüṭf-i Ḥaḳḳıñ maẓharı

Kur'an-ı Kerim'in nuru kabrini daima aydınlık eylesin. Hakk'ın lütfuna günahlarının affıyla nail olsun.

5 Oḳuyan yârânı rûḥ-ı pâkine bir fâtiḥa
İki 'âlemde ola yâ Rab ḫaṭâlardan berî

Ya Rab, temiz ruhuna bir fatiha okuyan dostları, iki dünyada da hatalardan uzak olsun.

6 Ṭâlibâ târîḫden ancaḳ duʿâdır maṭlabım
Cennetü'l- a'lâ ola Fâ'iḳ Efendiniñ yeri

Ey Tâlib, tarihten dileğim ancak duadır. Faik Efendi'nin yeri cennetin en yüksek mertebesi olsun. [1]

---

[1] **جنت الا على اوله فائق افندينك يرى**
220 + 215 + 181 + 42 + 110 + 32 + 453 = 1253
Altıncı beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1253/1837 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib, ceride vekilliği yaptığını ve asrın hünerlileri arasında olduğunu söylediği Faik Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

1784/1199 yılında Sakız'da doğan Süleyman Fâik Efendi'nin hayatı hakkındaki bilgilerini kendi yazdığı "Mecmûa" adlı eserinden öğreniyoruz. Başka alanlarda ilimler tahsil ederek, Osmanlı Devleti'nin muhtelif şehirlerinde çeşitli memuriyetlerde bulunmuştur. Cerîde nazırıyken 1253/1838 yılında vefat etti. Mehmed Süreyyâ, onun mahir bir şair olduğunu söylerken; Sadettin Nüzhet Ergun ise onun iyi bir şair olmadığını söylemektedir (Şimşek, 2010, s. 85-86).

Tâlib, cerîde nazırlığı yaptığını, ilmi seven ve iyi bir belagat sahibi olduğunu ve Muharrem ayında vefat ettiğini söylemiştir. Tâlib'in verdiği bilgiler ile tarihi kaynaklarda geçen bilgiler uyuşmaktadır.

76. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Ḳoydı ḥayretde nice dâniş-veri
Gitdi Dâniş Beg gibi ehl-i kemâl

Daniş Bey gibi kemal ehli nice âlimi hayrette bırakarak gitti.

2 Ṭâlibâ mu‘cemle yaz târîḫini
Genç idi Dâniş Beg itdi irtiḥâl

Ey Tâlib, tarihini mu‘cemle yaz. Dâniş Bey gençken ahirete göçtü. [1]

77. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ṣomada ḫayli müddet żâbit olmuşdı Bilâl Aġa
İçüp ṣahbâ-yı mevti ‘âḳıbet terk itdi dünyâyı

Bilal Ağa Soma'da uzun bir zaman zabitlik yapmıştı. Ölüm şarabını içip nihayetinde dünyayı terk etti.

2 Revân-ı pâkin âb-ı raḥmet itsün dâ'imâ reyyân
Ḫaṭâ vü cürmünüñ ‘afvıyla bulsun lüṭf-i Mevlâyı

Temiz ruhun daima rahmet suyuna kansın. Günahlarının affiyla Mevla'nın lütfunu bulsun.

3 Du‘âdır ḳaṣdım ey Ṭâlib benim târîḫ-i mu‘cemden
Ḳıla mesken Bilâl Aġaya Bârî ‘adn-i a‘lâyı

---

[1] **كنج ايدى دانش بك ايتدى ارتحال**
50+3+10+10+50+300+2+10+400+10+400 = 1245
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1245/1830 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Dâniş Bey'in genç yaşta ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
1805/1220 yılında İstanbul'da doğan Dâniş Bey, Arapça, Farsça ve edebiyat dersleri aldı. Dîvân-ı Hümâyûn kaleminde memurluk yaptı. Daha yirmi beş yaşındayken vereme yakalanıp 1245/1830 Ramazan'ında vefat etti. Üç dilde şiirler yazacak kadar şairlik yeteneği vardı. Nesirde de başarılı olan Dâniş Bey, güçlü hafızası, bilgisi ve zekâsıyla tanınmıştır (Selçuk, 2021a).

Ey Tâlib, mu‘cem tarihten maksatım duadır. Allah, Bilal Ağa’ya Adn cennetini mesken kılsın. [1]

78. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Aldı dünyâdan Zübeyde Ḫanımı ḥayfâ ki mevt
Vâlideynine a‘ṭâ-yı ṣabr ide Ḥayyü’l Enâm

Yazık ki ölüm, Zübeyde Hanım’ı dünyadan aldı. Allah anne ve babasına sabırlar bağışlasın.

2 ‘Afv idüp cürmün ide raḥmet aña Rabbü’r-Raḥîm
Ṭûl-i ‘ömr ile cihânda olmadı zîrâ be-kâm

Merhamet sahibi Allah, günahlarını affedip ona rahmet eylesin. Zira dünyada ömrü uzun olsa da isteğine kavuşamadı.

3 Maṭlabı târîḫ-i mu‘cemden du‘âdır Ṭâlibiñ
Cenneti Bârî Zübeyde Ḫanıma ide maḳâm

Tâlib’in muʿcem tarihten dileği duadır. Allah, Zübeyde Hanım’a cenneti makam eylesin. [2]

[10b]

79. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Mâder-i ḫân-ḳah-ı Şeyḫ Murâd Mollâyı

---

[1] **قیله مسکن بلال اغایه باری عدن اعلایی**
100+10+50+2+1000+10+2+10+50+10+10 = 1254
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Soma’da uzun zaman zabitlik yapmış Bilal Ağa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **جنتی باری زبیده خانمه ایده مقام**
3+50+400+10+2+10+7+2+10+600+50+10+100 = 1254
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Zübeyde Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Cevher-i ‘iffetiñ itmişdi meger m‘adeni Ḥaḳ

Hak, oysa ki Molla Şeyh Murad’ın annesinin tekkesini iffet cevherinin kaynağı etmişti.

2 İşte şimdi bu fenâ ‘âlemini terk itdi
Aldı kâşâne-i Firdevs-i berrîne anı Ḥaḳ

İşte şimdi bu yokluk âlemini terk etti. Hak, onu Firdevs cennetinin en yüce sarayına aldı.

3 Oḳu iḫlâs ile bir fâtiḥa yâhû yürüme
İki dünyâda ide nâ’il-i maḳṣad seni Ḥaḳ

Bu yerime ihlasla bir fatiha oku ya da bu yerde yürüme. Hak seni iki dünyada da muradına erdirsin.

4 Ṭâlibâ ehl-i gönül böyle didi târîḫin
Cenneti Ṣâbire Ḳadınıñ ide meskeni Ḥaḳ

Ey Tâlib, gönül ehli tarihini böyle dedi. Hak, Sabire Kadın’a cenneti mesken eylesin. [1]

80. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Mâder-i Şeyḫ Murâd Mollâ fenâyı itdi terk
Rûḥuna raḥmet ide bakıp da Hayy-ı Müste‘ân

Molla Şeyh Murad’ın annesi dünyayı terk etti. Kendisinden yardım istenen Allah, ruhuna bakıp da rahmet eylesin.

2 Ḳudsiyân Ṭâlib nuḳaṭla didi târîḫin henûz
Ṣâbire Ḳadın behişti eyledi şimdi mekân

Tâlib, melekler tarihini henüz noktalarla söyledi. Sabire Kadın şimdi cenneti mekân eyledi. [2]

---

[1] **جنتی صابره قادینك ایده مسکنی حق**
108 +180 + 20 + 185 + 298 + 463 = 1254
Dördüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Molla Murad’ın annesi Sâbire Kadın’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **صابره قادین بهشتی ایلدی شمدی مکان**

81. Tarih

Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün

1 Dehri idüp ferâmûş gitdi Şerîf Efendi
Mevt itdi böyle ḫâmûş âḫir o derd-mendi

Şerif Efendi dünyayı unutup gitti. Ölüm o hastayı sonunda böyle susmuş eyledi.

2 Öz dâderiydi ḥâlâ acır Ḥasîb Paşa
Olmuşdı ḫulḳı zîrâ ‘âlemlerin pesendi

Hasip Paşa öz kardeşiydi hala acır. Çünkü ahlakı insanların beğendiği bir ahlak olmuştu.

3 Ol ma‘den-i faẓîlet olmuşdı Mevleviyyet
‘İlm ü kemâlin elbet taḥsîn ider Ḫocendî

O fazilet kaynağı ilmiye sınıfından olmuştu. Hocendî elbet ilim ve kemalini sağlamlaştırır.

4 ‘Afv ide Ḥaḳ ḫaṭâsın müzdâd ide ṣafâsın
Mu‘tâd olan du‘âsın ḫalḳ u cihân begendi

Hak onun hatasını affedip sefasını ziyadeleştirsin. Alışılmış olan duasını bütün halk beğendi.

5 Gûş eyleyince fevtin Ṭâlib yazıldı târîḫ
Mülk-i İremde menzil buldı Şerîf Efendi

Tâlib, ölümü duyulunca tarih yazıldı. Şerif Efendi İrem cennetinde yer buldu. [1]

2+100+10+50+2+300+400+10+10+10+300+10+50 = 1254
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Molla Murad’ın annesi Sâbire Kadın’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **ملك ارمده منزل بولدى شريف افندى**
145 + 590 + 52 + 127 + 250+ 90 = 1254
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Şerif Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. Tâlib, Şerif Efendi’nin beğenilen bir ahlakının olduğunu, Mevlevi olmadan önce fazilet sahibi olduğunu ve alışılmış olan duasının herkes tarafından beğenildiğini söylemektedir.

82. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Şu’le-i meclis-i ‘irfân idi Pertev Paşa
Şe‘m-i ‘ömrin esicek bâd-ı ecel itdi hebâ

Pertev Paşa irfan meclisinin ışığıydı. Ecel rüzgârı eserek ömür mumunu heba etti.

2 Âfitâb-ı hüneri memleket-i ma‘rifete
Gün gibi eyler idi baḫş-i żiyâ ṣubḥ u mesâ

Pek güzel olan hüneri, marifet memleketine sabah ve akşam gün gibi ışık verip aydınlatırdı.

3 Var idi cümle ṭarîḳatde ḥaḳîḳatde anı
‘Adn-i a‘lâda enîs eyleye pîrâne Ḥudâ

Hakikatte bütün tarikatlarda böylesi vardı. Hüda, onu cennet katlarının en yükseğinde pirine dost eylesin.

4 Ḥüsn-i ḫulḳı bulunur ise melekde bulunur
Nev‘-i âdemde bulunmaz dinilürse aḥrâ

Onun güzel ahlakı varsa ancak melek de vardır. İnsan sınıfında bulunmaz denilirse münasiptir.

5 Böyle bir ẕât-ı melek ḫaṣlete ḥayfâ ki felek
Ne şekil ḳıydı naṣıl itdi vücûdın ifnâ

Felek böyle melek ahlakına sahip olana yazık ki ne şekilde kıydı, vücudunu nasıl yok etti?

6 ‘Afv idüp Ḥażret-i Ḥaḳ cümle ḫaṭâ vü cürmin
Rûḥını eyleye hem-bezm ferîḳ-i sa‘dâ

Hazret-i Hak, bütün günahlarını affedip ruhunu saidlerle beraber eylesin.

7 Ṭâlibâ mıṣra‘-ı târîḫini menḳûṭ ile yaz

[11a]

Cennetiñ câhını cây eyledi Pertev Paşa

Ey Tâlib, tarih mısraını menkutla yaz. Pertev Paşa cennetin makamını yer eyledi. [1]

83. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

1 Mu‘în-i ṣâḥib-i rüşd ü kemâliñ
Dili bend idi Ḫallâḳ-ı kerîme

Rüşd ve kemalin sahibi Mu‘în’in dili Allah’a bağlıydı.

2 Yoġ idi raġbeti mülk-i cihâna
Anıñçün düşmedi ḳabr-i aẓîme

Dünyaya ilgisi yoktu. Onun için büyük kabre düşmedi.

3 Mütercimdi ḳalemde Fârisiyye
Ki neṣr ü naẓmı fâ’iḳdi kelîme

Farsça kaleminde tercümandı. Ki nesir ve nazımda da kabiliyetli idi.

4 Revânı dâ’imâ müstaġraḳ olsun
Zülâl-i raḥmet-i Rabb-ı Raḥîme

Ruhu daima Rahim olan Allah’ın saf rahmet suyuna kansın.

5 Gelüp ḳalbe didim târîḫ Ṭâlib
Mu‘în-i pür-hüner gitdi na‘îme

Tâlib, tarihi kalbe gelince söyledim. Çok hüner sahibi olan Mu‘în, Na‘im cennetine gitti. [2]

---

[1] **جنتك جاهنى جاى ايلدى پرتو پاشا**
3+50+400+3+50+10+3+10+10+10+2+400+2+300 = 1253
Yedinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlib, hüner ehli olduğunu ve ölümünden sonra yerine ancak melek gelir dediği Pertev Paşa’nın ölümü üzerine tarih düşürmüştür.
1785/1200 yılında İstanbul’da doğan Pertev Paşa, küçük yaşta babasını kaybetmiş, annesinin ve dayısının destekleriyle tahsiline devam etmiştir. Reisülküttaplık, sadaret kethüdalığı gibi çeşitli görevlerde bulunan Seyyid Mehmed Said’e daha sonraları paşa unvanı verilmiştir. II.Mahmud’un emriyle Edirne’de saraya davet edildiği bir zamanda boğdurulur ve hastalığı nedeniyle öldüğü halka duyrulur. Pertev Paşa’nın tek eseri Dîvân’ıdır. Pertev Paşa’nın pek çok tarih manzumesi, tahmis, tazmin ve nazireleri bulunmaktadır (Selçuk, 2021b)

[2] **معين پر هنر كتدى نعيمه**
175 + 434 + 255 + 202 + 170 = 1236

84. Tarih

Müfte‘ilün müfte‘ilün müfte‘ilün müfte‘ilün

1 Olmuşdı Müftiyü’l-Enâm riḳḳatle bu pîr-i cihân
Yâ Rab ola şimdi maḳâm aña gülistân-ı cinân

Bu cihan piri incelikle Şeyhülislam olmuştu. Ya Rab, şimdi cennet bahçesi ona makam olsun.

2 Ṭâlib didi menḳûṭ ile târîḫini ehl-i ‘ulûm
Ḳâḍı Efendi-zâdeye Yezdân ide ‘adni mekân

Tâlib, ilim ehli noktalarla tarihini söyledi. Yezdan, Kadı Efendizâde’ye cenneti mekân eylesin. [1]

85. Tarih

Müfte‘ilün fâ‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün

1 Ṭoġdı dile Tâlibâ şu iki târîḫ-i tâm
Gel yazalım sengine bâ‘iṣ olur raḥmete

Ey Tâlib, şu iki tam tarih gönle doğdu. Gel mezar taşına yazalım. Rahmete vesile olur.

Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1236/1821-22 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hüner sahibi ve Farsça tercümanlık yapan Manastırlı Mu'în Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
Mu'în Efendi, doğduğu yer olan Manastır’da ilk eğitimini aldıktan sonra İstanbul’a gelmiştir. Burada hâcelik rütbesini alarak Fârisî mütercimliği yapmış. 1236/1821 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. Fatîn, onun şairlik yönünün olduğunu ancak elde çok şiirinin olmadığını belirtmektedir (Arslan, 2021b)

[1] **قاضی افندی زاده یه یزدان ایده عدنی مکان**
100+800+10+80+50+10+7+10+10+7+50+10+50+10+50 =125
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Şeyhülislam Kadızâde Mehmed Tâhir’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
Tâlib, Kadızâde Mehmed Tâhir’in ismini söylememiş ama şeyhülislam olduğunu söylemesi ve ölüm tarihini vermesinden yola çıkarak yaptığımız araştırmalar sonucunda bu şeyhülislamın Kadızâde Mehmed Tâhir olduğu anlaşılmaktadır.

İlk eğitimini babasından alan Kadızâde Mehmed Tâhir, İstanbul’da aldığı eğitimler sonucunda müderris oldu. Kadılık ve kazaskerlik gibi çeşitli görevler yapmış, 1241/1825 yılında ise şeyhülislamlık makamına getirilmiştir. Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılması sürecinde yapılan görüşmelerde Kadızâde Mehmed Tâhir aktif rol oynamıştır. İki buçuk yıl kadar şeyhülislamlık görevinde bulunmuş ve yaşlılığından dolayı görevinden alınmıştır. 1254/1838 yılında vefat etmiştir (İşpirli, 2001, s. 97-98).

2 **İtdi Muḥammed Emîn naḳl-i diyâr-ı İrem**
Gitdi Muḥammed Emîn vâṣıl ola cennete

Muhammed Emin, İrem diyarına taşındı. Muhammed Emin cennete kavuşsun. [1]

86. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Yaşını alup fenâdan oldı uḳbâya revân
Ḳabr-i Ḥavvâ Ḫanımı Firdevs ide Rabbü'l-Enâm

Dünyada yaşını alıp ahirete gitti. Bütün yaratılanların Rabbi, Havva Hanım'ın kabrini Firdevs cenneti eylesin.

2 Bir ṭarafdan her gelen gitmekdedir bu kârı âh
Anlamaz gibi ṭurur insân ne dirsen ṣubḥ u şâm

Bir taraftan her gelen gitmektedir. Ah! Bu kârı, sabah ve akşam insana ne desen anlamaz gibi duruyor.

3 Ṭâlibâ ḳıldım duʻâ târîḫ-i cevher-dârı ile
Dâr-ı cennet rûḥ-ı Ḥavvâ Ḫanıma olsun maḳâm

Ey Talib, cevher-dâr tarihle dua kıldım. Cennet, Havva Hanım'ın ruhuna makam olsun. [2]

87. Tarih

Mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün

1 Çiçekden ʻÂişe Ṣıdıḳa Ḫânım bulmadı sıḥḥat

---

[1] **ایتدی محمد امین نقل دیار ارم**
241 + 215 + 180 + 101 + 92 + 425 = 1254
کتدی محمد امین واصل اوله جنته
458 + 42 + 127 + 101 + 92 + 434 = 1254
İkinci beytin her iki mısraındaki harfler ayrı ayrı hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Harfler ayrı ayrı hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazılan tarih uyuşmaktadır. Burada hem beyitle tarih hem de tam tarih örneği vardır. Muhammed Emin'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. Tâlib burada ustalığını göstermiştir.

[2] **دار جنت روح حوا خانمه اولسون مقام**
3+50+400+600+50+50+100 = 1253
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Havva Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Gülistân-ı na‘îme gitdi rûḥı ayrılup tenden

Aişe Sıdıka Hanım çiçek hastalığından sıhhat bulmadı. Ruhu tenden ayrılıp Na‘im cennetinin bahçesine gitti.

[11b]

2 Firâḳı âteşiyle âşinâsı olmada sûzân
Derûn-ı aḳrabâsı yanmada mânende-i külḫan

Ayrılık ateşiyle tanıdıkları ve yakın akrabaları külhan gibi yanmaktadır.

3 Degildi bir zamân ḫâlî tilâvetden o gül çehre
Ḫudâ envâr-ı firâḳ ile ḳılsun ḳabrini rûşen

O gül çehrenin okumakla geçmeyen bir vakti yoktu. Hüda, ayrılık nuruyla kabrini aydınlatsın.

4 İdüp Ḥaḳ âb-ı raḥmet ile revân dâ’imâ reyyân
Açılsun ḳabrine Firdevs-i a‘lâdan nice revzen

Hak, daima akıcı rahmet suyuyla suya doyurup kabrine Firdevs cennetinden nice pencereler açsın.

5 Du‘âsı Ṭâlibâ târîḫ-i mu‘cemle edâ oldı
Cinânı ‘Âişe Ṣıdıḳa Ḫanım eyleye mesken

Ey Tâlib, mu‘cem tarihle duası yerine geldi. Aişe Sıdıka Hanım cenneti mesken eylesin.[1]

88. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Oldı kâḍî-i Ḥaleb ammâ ki żabṭ itmeksizin
Eyledi Mîr-i Ḫudâ-dâdıñ ecel cismin tebâh

[1] **جنانی عایشه صدیقه خانم ایلیه مسکن**
3+50+50+10+10+300+10+100+600+50+10+10+50 = 1253
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlib, çiçek hastalığından sıhhat bulmadığını ve vaktinin sürekli okumakla geçtiğini söylediği Aişe Sıdıka Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

Halep kadısı oldu ama zapt etmeden. Ecel Mir Hudâdâd'ın cismini harap eyledi.

2 Maẓhar-ı ḫulḳ-ı cemîl idi o kân-ı iltifât
Da'imâ ḫalka güler yüzle ider idi nigâh

Güzel ahlak sahibiydi. O iltifat kaynağı daima halka güler yüzle bakardı.

3 Her gelen bu menzile bir kere uġrar şübhesiz
Gelmez ammâ neyleyim ḫalḳ-ı cihâna intibâh

Her gelen şüphesiz bir kere bu menzile uğrar. İnsanlara uyanma, hakikati görüp yanlıştan dönme hali gelmez. Ama ne yapayım?

4 Fâtiḥa ikrâm iden yârânı dâ'im rûḥuna
İki 'âlemde selâmet dârın itsün cây-gâh

Ruhuna daima Fatiha okuyan dostları, iki âlemde de selamet yerini makam eylesin.

5 Ṭâlibâ mu'cem ile söyleyelim târîḫin
Ḳabrini Mîr-i Ḫudâ-dâdıñ ide cennet İlâh

Ey Tâlib, tarihini mu'cemle söyleyelim. Allah, Mir Hudâdâd'ın kabrini cennet eylesin.[1]

89. Tarih

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1 İtdi Horhorlu Meḥemmed bu fenâda çoḳ âh
Gidicek vâlidesi dâr-ı beḳâya ḫayfâ

Horhorlu Mehemmed bu dünyada çok ah etti. Yazık ki annesi ahirete gidecek.

2 Ḳıla maḫdûmunı 'âlemde mu'ammer Ma'bûd
Ḳaṣr-ı cennetde bula mâderiniñ rûḥı ṣafâ

İbadet edilen Allah, dünyada evladını uzun ömürlü eylesin. Annesinin ruhu cennet köşkünde safa bulsun.

---

[1] **قبرینی میر خدا دادك ایده جنت اله**
100+2+10+50+10+10+600+10+3+50+400 = 1245
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1245/1829-30 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlib, Halep kadılığı yapmış, iltifat kaynağı, güzel ahlaklı ve güleryüzlü olduğunu söylediği Mir Hudâdâd'ın ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

3 Ṭâlibâ mışra‘-ı târîẖi du‘âdan ḳalmaz
Fâṭıma Ḫanıma ‘adni ḳıla Mevlâ me’vâ

Ey Tâlib, tarih mısraı duadan geri kalmaz. Mevla, Fatıma Hanım’a Adn cennetini mekân eylesin. [1]

90. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Dâr-ı fânîden çekildi gitdi uḳbâya meded
Ṣâḥib-i merḳad Muḥammed ehl-i ‘irfân idi âh

Dünyadan çekilip ahirete gitti. Eyvah! Merkadın sahibi Muhammed, irfan ehliydi. Ah!

2 Eyledim Ṭâlib gibi ben de du‘â târîẖ ile
Ḫuld-i a‘lâyı maḳarr ide Muḥammed yâ İlâh

Ben de Tâlib gibi tarihle dua ettim. Ya İlah, Muhammed cennetin yüksek makamlarını yer eylesin. [2]

91. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Gidince Mîr İsma‘îl Ḥüsnî bâġ-ı ‘âlemden
Cihânda bülbül-âsâ cümle yârânı fiġân itdi

Mir İsmail Hüsnî âlemin bahçesinden gidince, dostları dünyada bülbül gibi ağlayıp sızladı.

---

[1] **فاطمه خانمه عدنى قيله مولي مأوى**
57 + 86 + 145 + 134 + 696 + 135 = 1253
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1253/1837-38 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Fatıma Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **خلد اعلايى مقر ايده محمد يا اله**
47 + 92 + 20 + 340 +122 + 634 = 1255
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1255/1839-40 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Muhammed Bey’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[12a]

2 Gidüp evvel Ḥicâza hem mücâvir oldı on beş yıl
Gelüp ṣoñra Sitânbula ḳalemde kesb-i şân itdi

Önce Hicaz'a gidip on beş yıl komşu oldu. Sonra İstanbul'a gelip kalemde nam kazandı.

3 Kütâhiyye redîfi yoḳlama me'mûrı olmuşdı
Varınca âḫir anda ḫastalandı terk-i cân itdi

Kütâhiyye redifi yoklama memuru olmuştu. Oraya varınca sonunda o da hastalanıp canını terk etti.

4 Vefâtın gûş idince vaḳt-i ḫıdmetde baña Ṭâlib
Melekler şu iki târîḫ-i menḳûṭı beyân itdi

Tâlib, hizmet ettiği zamanda öldüğünü duyunca melekler bana şu iki mu'cem tarihi beyan etti.

5 Mekân itdi behişti rûḥ-ı İsma'îl Ḥüsnî Beg
Beḳâda ḫuldı İsma'îl Ḥüsnî Beg mekân itdi

İsmail Hüsnî Bey'in ruhu cenneti mekân etti. İsmail Hüsnî Bey ahirette Huld cennetini mekân etti. [1]

92. Tarih

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1 Genç iken Aḥmed Efendi bu fenâdan gitdi
Olmadı sâḥa-yı 'âlemde be-kâm u ḫurrem

[1] **مكان ايتدى بهشتى روح اسمعيل حسنى بك**
50+10+400+10+2+300+400+10+10+50+10+2 = 1254
بقاده خلدى اسمعيل حسنى بك مكان ايتدى
2+100+600+10+10+50+10+2+50+10+400+10 = 1254
Beşinci beytin her iki mısraındaki harfler ayrı ayrı hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Harfler ayrı ayrı hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazılan tarih uyuşmaktadır. Burada hem beyitle tarih hem de muʿcem tarih örneği vardır. Tâlib, Kütahiyye yoklama memurluğu yapmış İsmail Hüsnî Bey'in ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

Ahmed Efendi gençken bu dünyadan gitti. Dünyada isteğine kavuşmadı ve sevinçli olmadı.

2 Dâr-ı dünyâda o bir kimseyi incitmedi âh
Ḳılıp yârânına fevtiyle nice gelmez elem

Dünyada bir kimseyi incitmedi. Ah! Ölümüyle dostlarının başına gelmeyen nice dert, sıkıntı başlarına geldi.

3 Nûr-ı Ḳur'ân ile Ḥaḳ eyleye ḳabrin rûşen
Lücce-i raḥmete müstaġraḳ ide rûḥını hem

Hak, Kur'an-ı Kerim'in nuruyla hem kabrini aydınlatsın hem de ruhunu rahmet denizine daldırsın.

4 Ṭâlibâ ṭuydum eḥibbâsı arardı târîḫ
Bende itdim şu iki mıṣra'-ı tekmîli raḳam

Ey Tâlib, dostlarının tarih aradığını duydum. Ben de şu iki tam mısrayı yazdım.

5 Ḳıldı terk Aḥmed Efendi bu fenâyı bu sene
Mesken-i Aḥmed Efendiyi Ḫudâ ide İrem

Ahmed Efendi bu dünyayı bu sene terk eyledi. Hüda, Ahmed Efendi'nin meskenini İrem cenneti etsin. [1]

93. Tarih

Mef'ûlü mefâ'ilün fe'ûlün

1 Terk itdi cihânı Ḫân Maḥmûd
Virsün aña taḫt-ı ḫuldı Ma'bûd

[1] **قیلدی ترك احمد افندی بو فنایی بو سنه**
115 + 8 + 151 + 8 + 145 + 53 + 620 + 154 = 1254
مسکن احمد افندی یی خدا ایده ارم
241 + 20 + 605 + 165 + 53 + 170 = 1254
Beşinci beytin her iki mısraındaki harfler ayrı ayrı hesaplandığında 1254/1838-39 tarihi çıkmaktadır. Harfler ayrı ayrı hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazılan tarih uyuşmaktadır. Burada hem beyitle tarih hem de tam tarih örneği vardır. Ahmed Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Han Mahmud dünyayı terk etti. Kendisine ibadet edilen Allah, ona Huld cennetinin tahtını versin.

2 Oldı otuz iki yıl şâhen-şâh
Ẕâtından idüp cihânı ḫoşnûd

Cihânı zatından hoşnut edip otuz iki yıl en büyük padişah oldu.

3 Ortadan o eşḳıyâ gürûhun
Ḳaldırdı ḫulâṣa itdi nâ-bûd

Kısacası o eşkıya topluluğunu ortadan kaldırıp yok etti.

4 Âsûde geçürdi vaktin Allâh
Ahdinde vücûda geldi maḳṣûd

Allah (onun) ömrünü huzur içinde geçirdi. Sözünde dilediği meydana geldi.

5 Bâdî-i niẓâm-ı ‘âlem oldı
Ḥaḳ baḫtını eylemişdi mes‘ûd

Dünyanın nizamlı olmasına vesile oldu. Hak bahtını mesut eylemişti.

6 Âh ol şeh nâdirü’l-vücûd âh
Nâsa ḳodı gitdi âh pür derd

O benzeri pek az bulunan padişah, insanları çok derde koyup gitti. Ah!

7 Târîḫ ile ḳıl du‘âyı Ṭâlib
‘Adn ola maḳarr-ı Ḫân Maḥmûd

Tâlib, tarihle duayı et. Han Mahmud’un yeri Adn cenneti olsun. [1]

---

[1] **عدن اوله مقر خان محمود**
98 + 651 + 340 + 42 + 124 = 1255
Yedinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1255/1839-40 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Osmanlı padişahı olan II. Mahmud’un ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
I.Abdülhamid’in oğlu olan II. Mahmud 1199/1785 yılında doğdu. Amcası III. Selim’in tahttan indirilmesinden sonra 1223/1808’de padişah olan II. Mahmud, 30. Osmanlı padişahı ve 109. İslam halifesidir.
Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa’nın isyanı, İran ve Rus savaşları, bazı milliyetçi ayaklanmalar ve Yeniçeri isyanları II. Mahmud’un dönemini meşgul eden önemli gelişmeler arasındadır. Devrinde iç ve dış tehditler olmasına rağmen ıslahat yapmaktan geri kalmamıştır. Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılması dönemin en önemli gelişmelerindendir. Bu ocağın kaldırılmasıyla birlikte yeniliklerin önü açılmış ve hemen hemen her alanda yenilikler yapılmıştır. Tahtta kaldığı süre boyunca devletin daim olması için

[12b]

94. Tarih

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1 Giriftâr oldığı derdiñ 'ilâcın bulmayup âḫir
Şefîḳa Ḫanımıñ cânın cüdâ itdi ecel tenden

Düştüğü derdin ilacını bulamayıp nihayetinde ecel, Şefika Hanım'ın canını tenden ayırdı.

2 Ola deryâ-ı raḥmetle revânı dâ'imâ reyyân
Açılsun ḳabrine Firdevs-i a'lâdan nice revzen

Ruhu rahmet deniziyle daima suya kanmış olsun. Firdevs cennetinin en yüksek yerinden kabrine nice pencereler açılsın.

3 Du'âdan ḳalmaz aṣlâ Ṭâlibâ târîḫ-i menḳûṭı
Şefîḳa Ḫanıma 'adn ola yâ Rab melce-i mesken

Ey Tâlib, menkut tarih asla duadan geri kalmaz. Ya Rab, Adn cenneti Şefika Hanım'a sığınılacak yer olsun. [1]

95. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Devletiñ a'ẓam ricâlinden idi Nâşid Beg âh
Cismini itdi giriftâr oldığı 'illet hebâ

Nâşid Bey devletin ileri gelenlerindendi. Ah! O tutulduğu illet cismini heba etti.

2 Ḫayli manṣıb żabṭ idüp oldı çavuşbaşı daḫı
Devlete celb eyledi ehl-i müṣâliḥden du'â

---

mücadele veren ve her türlü sıkıntılara rağmen birçok reform yapan II. Mahmud, 1255/1839 yılında vefat etmiştir (Beydilli, 2000, s. 352-356).

[1] **شفيقه خانمه عدن اوله يا رب ملجآ)و (مسكن**
300+80+10+100+600+50+50+10+2+3+50 = 1255
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1255/1839-40 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu'cem tarih örneğidir. Şefika Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Birçok devlet hizmetini idare edip çavuşbaşı dahi oldu. Salihlerden dua alarak devlete celbetti.

3 İstiḳâmet ṭoġrıyı maḫṣûṣ idi ol ẕâta kim
Manṣıbında ṣıdḳ ile ḫidmet iderdi dâ'imâ

O zat ki doğru istikamet üzerinde olduğu belliydi. Devlet hizmetinde daima doğrulukla hizmet ederdi.

4 Seyyiâtın 'afv idüp dâ'im revân-ı pâkini
Baḥr-i raḥmetle ide reyyân Cenâb-ı Kibriyâ

Cenab-ı Kibriya, günahlarını affedip temiz ruhunu daima rahmet deniziyle suya doyursun.

5 Mıṣra'-ı târîḫden Ṭâlib du'âdır maṭlabım
Cenneti Nâşid Bege Rabbü'l-'İbâd ide a'ṭâ

Tâlib, tarih mısraından dileğim duadır. Allah, Nâşid Bey'e cenneti ihsan etsin. [1]

96. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Ḳonya vâlîsiniñ mektûbı Ḥüseyin Mevlevî
Oġlunuñ fevtiyle devrânda fiġân eyler müdâm

Konya valisinin mektupçusu Hüseyin Mevlevi, devrânda oğlunun ölümüyle sürekli ağlayıp sızladı.

2 Gitdi dergâh-ı cihândan âh ol maḫdûm-ı pâk
Ḫân-ḳâh-ı ḫulde dervîş eylesün Rabbü'l-Enâm

O temiz evladı cihân dergâhından gitti. Ah! Bütün yaratılanların Rabbi, onu Huld cennetinin tekkesine derviş eylesin.

---

[1] **جنتی ناشد بکه رب العباد ایده عطا**
80 + 20 + 310 + 27 + 355 + 463 = 1255
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1255/1839-40 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Nâşid Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

3 Rûḥ-ı Mevlânâyı Mevlânâ küçükden özleyüp
Biriciḳ yaşında itdi çille-i ‘ömrin tamâm

Mevlana, küçüklükten beri Mevlana’nın ruhunu özleyip bir yaşında ömür çilesini tamam etti.

4 Ṭâlibâ mu‘cemle cânlar söyledi târîḫini
Bâġ-ı ‘adni eyledi Seyyid Celâle’d-dîn maḳâm

Ey Tâlib, canlar tarihini mu‘cemle söyledi. Seyyid Celâleddin, cennet bahçesini makam eyledi. [1]

97. Tarih

Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün

1 Ḳâmûsı-zâde âḫir ayrıldı mâderinden
Ardınca oldı meşġûl el ḳaldırup du‘âya

Kamusızâde annesinden ayrıldı. Ardından el kaldırıp duayla meşgul oldu.

2 Ḥarf-i nuḳaṭla Ṭâlib târîḫin itdi imlâ
Buldı Emîne Ḫâtûn me’vâ gidüp beḳâya

Tâlib, tarihini noktalı harflerle söyledi. Emine Hatun ahirete gidince sığınacak yer buldu. [2]

---

[1] **باغ عدنی ایلدی سید جلال الدین مقام**
2+1000+50+10+10+10+10+3+10+50+100 = 1255
Dördüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1255/1839-40 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Seyyid Celâleddin’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **بولدی امینه خاتون مآوی کیدوب بقایه**
2+10+10+50+600+400+50+10+10+2+2+100+10 = 1256
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1256/1840-41 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Emine Hatun’un ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

98. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Sitânbuldan Anaṭolıya çıkmış idi teftîşe
Gelüp Bâlya[1] każâsı muḥibinde terk-i cân itdi

İstanbul'dan Anadolu'ya teftişe çıkmıştı. Balya kazasına gelip dostlarının yanında vefat etti.

[13a]

2 Melekler söyledi menḳûṭ ile târîḫini Ṭâlib
Diyâr-ı cenneti Çerkeşli ‘âlim mekân itdi

Ṭâlib, melekler menkutla tarihini söyledi. Çerkeşli âlim cennet diyarını mesken etti. [2]

99. Tarih

Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün

1 Çorlu gibi ḳażâda a‘yân idi muḳaddem
Bâḳî Aġanıñ oġlı Ḥâcı Muḥammed Aġa

Bâki Ağâ'nın oğlu Hacı Muhammed Ağa, Çorlu gibi kazada önceden ayan idi.

2 Şarṭınca ḫândândı ḫayrı murâd iderdi
Bir ẕât-ı muḫteremdi vaṣfı olunmaz imlâ

Görünüşe göre güleryüzlüydü, hayrı murat ederdi. Öyle değerli biriydi ki vasıfları anlatılamaz, yazılamaz.

3 Ḫoşnûd idi ahâli ‘âlemde kendüsinden
‘Afv eyleye cem‘î-i cürmün Cenâb-ı Mevlâ

[1] Metinde "Bâlya" gibi yer isimlerini doğru okumak için Nuri Akbayar'ın "Osmanlı Yer Adları" adlı eserinden faydalanılmıştır (Akbayar, 2001).

[2] **دیار جنت چرکشلی علیم مکان ایتدی**
10+3+50+400+3+300+10+10+50+10+400+10 = 1256
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1256/1840-41 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu‘cem tarih örneğidir. Çerkeşli âlimin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Halk dünyada kendisinden hoşnuttu. Cenab-ı Mevla, bütün günahlarını affeylesin.

4 Târîḫini melekler Ṭâlib didi nuḳaṭla
Ḥâcı Muḥammed Aġa ḳıldı cinânı me'vâ

Ṭâlib, melekler noktalarla tarihini söyledi. Hacı Muhammed Ağa cenneti mesken eyledi. [1]

100. Tarih

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1 Âteşiyle nice âh eylemesün Mîr Sa'îd
Böyle bir duḫterini şiddet-i mevt itdi tebâh

Böyle bir kızını ölüm şiddeti harap etti. Mir Said (kızının ölüm) ateşiyle nice ah eylemesin.

2 Ḥayf kim daḫı yigirmi iki yaşında iken
İrüşüp bâd-ı ecel 'ömrini itdi kûtâh

Ecel rüzgârı, ona yazık ki daha yirmi yaşındayken erişip ömrünü kısa etti.

3 Ṭurmayup gitdi büyük vâlidesi ardından
Ṭâḳatı ḳalmadı dünyâda ḳarâr itmege âh

Büyük validesi dayanamayıp ardından gitti. Dünyada karar etmeye takatı kalmadı. Ah!

4 Peder ü mâder ü dâderlerine ṣabr-ı cemîl
Eylesün dem-be-dem iḥsân Cenâb-ı Allâh

Cenab-ı Allah, babasına, annesine ve kardeşlerine daima sabırlar ihsan etsin.

5 Ṭâlibâ mıṣra'-ı târîḫ ile ḳıl sen de du'â
'Âişe Ḫanıma cây eyleye me'vâyı İlâh

---

[1] **حاجی محمد اغا قیلدی جنانی مآوی**
3+10+1000+100+10+10+3+50+50+10+10 = 1256
Dördüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1256/1840-41 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlib, Çorlu'da ayanlık yapmış, güleryüzlü ve herkesin beğendiği bir ahlaka sahip olan Hacı Muhammed Ağa'nın ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

Ey Tâlib, sen de tarih mısraıyla dua et. Allah, Aişe Hanım'a cenneti yer eylesin. [1]

101. Tarih

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1 Fenâdan mâderi Mîr-i Sa'îdiñ gitdi 'uḳbâya
Ola cây u mekânı yâ İlâhî cennet-i a'lâ

Mir Said'in annesi dünyadan ahirete gitti. Ya İlahi, mekânı cennet katlarının en yükseği olsun.

2 Cihânda kâmın aldı iḫtiyâre oldı el çekdi
Tilâvetle 'ibâdetle geçürdi vaḳtini ammâ

Cihanda istediğini aldı. İhtiyar olunca elini çekti. Ama ömrünü ibadetle, okumakla geçirdi.

3 O yatdıḳca yer altında iki evlâdına Ma'bûd
Pey-â-pey 'âfiyetle 'ömr-i bî-pâyân ide aʿṭâ

Allah, o yer altında yattıkça iki evladına birbiri ardınca afiyetle uzun ömürler versin.

4 Cem'-i cürmi 'afv olsun mezârı nûr ile ṭolsun
Ḥudânıñ raḥmetinden rûḥı ḫâlî olmaya aṣlâ

Bütün günahları affolsun. Mezarı nurla dolsun. Ruhu, Hüda'nın rahmetinden asla boş kalmasın.

5 Yazıldı mıṣra'-ı târîḫi mânend-i du'â Ṭâlib
İde 'adni mekân 'uḳbâda Ṭûbâ Ḫanıma Mevlâ

Tâlib tarih mısraı dua gibi yazıldı. Mevla, Tuba Hanım'a ahirette Adn cennetini mekân etsin. [2]

---

[1] **عایشه خانمه جای ایلیه مأوایی اله**
36 + 68 + 56 + 14 + 696 + 386 = 1256
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1256/1840-41 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib, daha genç yaşta vefat eden Ayşe Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

[2] **ایده عدنی مکان عقباده طوبی خانمه مولی**
86 + 696 + 27 + 182 + 111 + 134 + 20 = 1256

[13b]

102. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Gitdi ‘uḳbâya Sitânbulda Lipoşnâlı meded
Gurre-i şehr-i Muḥarremde idüp terk-i fenâ

Liposnâlı, Muharrem ayının birinci gününde dünyayı terk edip İstanbul’da ahirete gitti.

2 Şumnudan gelmişdi ol bî-çâre ḥâlin arż içün
Bulmadı bu ‘âlem-i fânîde ḥayfâ kim vefâ

O çaresiz Şumnu’dan halini arz etmek için geldi. Bu fani dünyada yazık ki vefa bulmadı.

3 Didiler Ṭâlib feriştehler baña târîḫini
Bu muḥarremde Lipoşnâlıya cennet oldı câ

Tâlib, melekler bana tarihi söylediler. Bu muharremde Liposnâlı’ya cennet mekân oldu. [1]

103. Tarih

Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün

1 Şâ‘ir Velî Efendi meydân-ı ma‘rifetde
Esb-i hünerle geçdi Ṣâbit ile Nedîmi

Şair Velî Efendi, marifet meydanında hüner atıyla Sâbit ile Nedîm’i geçti.

2 Diller du‘âda olsun târîḫ Ṭâlib-âsâ
Şâ‘ir Velî Efendi mesken ḳıla na‘îmi

Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1256/1840-41 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tuba Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **بو محرمده لپوشنالی یه جنت اولدی جا**
4 + 51 + 453 + 444 + 297 + 8 = 1257
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1257/1841 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Liposnâlı’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Diller duada olsun. Tarih Tâlib gibi olsun. Şair Velî Efendi Naim cennetini mesken eylesin. [1]

104. Tarih

Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

1 Ḥasan Remzî Efendi gitdi ġamla dâr-ı dünyâdan
Bula rûḥ-ı revânı ḳaṣr-ı cennetde ṣafâ yâ Rab

Hasan Remzi Efendi dünyadan gamla gitti. Ya Rab, ruhu cennet bahçesinde sefa bulsun.

2 Ne müşkil derd imiş oldı eḥibbâ-yı zamân ʿâciz
O derde olmasun kimse cihânda mübtelâ yâ Rab

Ne müşkül dertmiş ki dostları aciz kaldı. Ya Rab, dünyada kimse o derde tutulmasın.

3 Eger elṭâfına maẓhar olunmazsa yamandır ḥâl
Dü ʿâlemde saña muḥtâcdır bây u gedâ yâ Rab

Eğer lütuflarına mazhar olunmazsa durum yamandır. Ya Rab, zengin ve fakir iki âlemde de sana muhtaçtır.

4 Gelen gitmekdedir devrân degildir kimseye bâḳî
Hemân ʿişyânınıñ ʿafvıyla ḳıl luṭf u ʿaṭâ yâ Rab

Bu devran kimseye kalıcı değildir. Gelen gitmektedir. Ya Rab, hemen günahlarının affıyla (ona) lütfunu ihsan eyle.

5 Ricâsı Ṭâlibiñ târîḫ ile oldı vefâtında
Ḥasan Remzî Efendi eyleye cennâtı câ yâ Rab

[1] **شاعر ولی افندی مسکن قیله نعیمی**
180 + 145 + 170 + 145 + 46 + 571 = 1257
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1257/1841-42 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Şair Velî Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Tâlib'in ricası vefatında tarihle oldu. Ya Rab, Hasan Remzi Efendi cenneti mekân eylesin. [1]

105. Tarih

Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün

1 'İlm ü hünerde deryâ menşe-i nükte-i pîrâ
Fenn-i süḫânda yektâ şâ'ir Velî Efendi

İlim ve hünerde derya gibi, nüktenin kaynağı olan Velî Efendi, söz söyleme sanatında benzersiz şairdir.

2 Düşme ṣaḳın 'inâda yanında ḳaldı sâde
İnşâda Oḳcı-zâde eşʿârda Ḫocendî

Sakın inada düşme. Senin yanında sadece yazıda Okcuzâde şiirde Hocendî kaldı.

3 Sözde geçer Fehîmi ḥayrân ider Nedîmi
Eş'âr-ı müstaḳîmi mazmun-ı dil-pesendi

Sözde Fehîm'i geçer, Nedîm'i hayran eder. Doğru şiirleri ve mazmunları gönle hoş gelir.

4 Cismin ayırdı cândan maḥrûm idüp lisândan
Aldı ecel cihândan âḫir o derd-mendi

Cismini lisandan mahrum edip canından ayırdı. Ecel sonunda o hastayı dünyadan aldı.

5 Târîḫde Nedîmi Ṭâlib geçer ḳo bîmi
Mesken ḳıla na'îmi şâ'ir Velî Efendi

[1] **حسن رمزی افندی ایلیه جنانی جا یا رب**
213 + 4 + 464 + 56 + 145 + 257 + 118 = 1257
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1257/1841-42 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hasan Remzi Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Tâlib tarihte Nedîm'i geçer, korkuyu bırak. Şair Velî Efendi, Naim cennetini mesken kılsın. [1]

[14a]

106. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Duḫteri Ṣâfî Efendiniñ meded
Oldı on yaşında 'uḳbâya revân

Sâfî Efendi'nin kızı on yaşında ahirete gitti. Meded!

2 Bâd-ı mevt ile ṣolunca gül yüzi
Eyledi gülzâr-ı Firdevsi mekân

Ölüm rüzgârıyla gül yüzü solunca Firdevs bahçesini mekân eyledi.

3 Ḳalmadı 'âlemde hîç âh itmedik
Ḳıldı zîrâ ṭıfl iken terk-i cihân

Âlemde hiç ah etmeyen kalmadı. Çünkü çocukken dünyayı terk etti.

4 Vâlideynine vire ṣabr-ı cemîl
Mülk-i 'âlemde Ḫudâ-yı Müste'ân

Kendisinden yardım beklenen Allah, dünyada anne ve babasına sabırlar versin.

5 Acıyup Ṭâlib didim târîḫini
Gitdi dünyâdan Ḥadîce Beg civân

Tâlib, acıyıp tarihini söyledim. Hatice Bey dünyadan gençken gitti. [2]

---

[1] **مسكن قيله نعيمى شاعر ولى افندى**
145 + 46 + 571 + 180 + 145 + 170 = 1257
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1257/1841-42 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Şair ve söz ustası olan Velî Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **كتدى دنيادن خديجه بك جوان**
60 + 22 + 622 + 119 + 434 = 1257/1841

107. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Ḳalmadı ʻâlemde bir maḳṣûdı aṣlâ pîr olup
Âḫir-ül-emr işte Yaḥyâ Beg daḫı itdi vefât

Pir olup âlemde asla bir isteği kalmadı. İşte sonunda Yahya Bey dahi vefat etti.

2 Zînet-i devrâna pek beyhûdedir meyl eylemek
Her gelen gitmekdedir yoḳdur bu ʻâlemde s̱ebât

Devranın süsüne meyl etmek pek boş bir iştir. Bu dünyada her gelen gitmektedir, yerinde kalacak yoktur.

3 ʻAfv u maḥv itsün ʻinâyet eyleyüp Rabb-ı Ġafûr
Ḳurtıla mecmûʻ-ı ʻiṣyân u ḫaṭâsından o ẕât

Çok merhamet edici olan Allah, inayet edip cümle günahlarını affetsin. O zat (bu günahlardan) kurtulsun.

4 Fâtiḥa iḥsân iden züvvâr rûḥ-ı pâkîne
İki ʻâlemde bula her bir ʻuḳûbetden necât

Temiz ruhuna fatiha okuyan ziyaretçiler, her iki dünyada da cezadan kurtuluş bulsun.

5 Mıṣraʻ-ı târîḫ-i fevtin eyledi Ṭâlib raḳam
İtdi cisminden ecel Yaḥyâ Begiñ selb-i ḥayât

Tâlib, ölüm tarihinin mısraını yazdı. Ecel, Yahya Bey'i zorla cisminden ayırdı. [1]

Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1257/1841-42 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Çocukken vefat eden Hadice Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **ایتدی جسمندن اجل یحیی بکك سلب حیات**
419 + 92 + 42 + 38 + 34 + 207 + 425 = 1257
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1257/1841-42 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Yahya Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

108. Tarih

Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

1 Ḥacegândan işte Yaḥyâ Beg de itdi irtiḥâl
Her cihetle kâm-yâb iken fenâ mülkünde âh

Dünyada her yönüyle isteğine kavuşmuş iken, Hacegândan Yahya Efendi işte (dünyadan) göç etti. Ah!

2 ʻÂdetidir tenleri ḫâk ile yeksân eylemek
Fâ'ide virmez gelince mevte aṣlâ mâl u câh

Ölüm gelince mal ve makam asla fayda vermez. Tenleri yerle yeksan eylemek (ölümün) âdetidir.

3 Her gelen gitmekdedir bu ʻâleme görmez misiñ
Pek ḫaṭâdır eylemek âlâyış-ı dehre nigâh

Bu âleme her gelen gitmektedir görmez misin? Dünyanın gösterişine aldanmak pek hatadır.

4 Cümlesin luṭf eyleyüp Ḥaḳ ʻafv u maḥv itsün yarın
Defterinde görmeye bir vechile cürm ü günâh

Hak, lütfedip cümle günahlarını affetsin. Yarın defterinde bir sebeple günah ve hata görmesin.

5 Eyleyin bir fâtiḥa iḥsân rûḥ-ı pâkine
İki âlemde selâmet dârın itsün cây-gâh

Temiz ruhuna bir fatiha ihsan eyleyin. İki âlemde de selamet yurdunu mekân etsin.

6 Birbir itdüm Ṭâlibâ hengâm-ı fevtinde hesâb
Şu iki mıṣra sekiz târîḫ olur bî-iştibâh

Ey Tâlib, ölüm anında birbir hesap ettim. Şüphesiz şu iki mısraı sekiz tarih olur.

7 Ḫuldı Yaḥyâ Beg Efendiye mekân ḳılsun İlâh
ʻAdni Yaḥyâ Beg Efendiye maḳar itsün İlâh

Allah, Huld cennetini Yahya Bey Efendi'ye mekân kılsın. Adn cennetini Yahya Bey Efendi'ye makber etsin. [1]

[14b]

109. Tarih

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1 Ra'ûfe Ḫanımı aldı ecel gülzâr-ı 'âlemden
Misâl-i bülbül itdi vâlideyni âh u feryâdı

Ecel, âlemin bahçesinden Raûfe Hanım'ı aldı. Anne ve babası bülbül gibi ah u vah etti.

2 Bulunmaz 'illet-i mevte cihânda çâreler aṣlâ
Hebâdır heb eṭibbânıñ devâ kaṣdıyla imdâdı

Ölüm illetine dünyada asla çareler bulunmaz. Dostlarının çare bulmak amacıyla gösterdikleri çabaları hep boşunadır.

3 Revân-ı pâki reyyân ola lâyıḳ âb-ı raḥmetle
Gözetmekdi rıżâ-yı Ḫażret-i Mevlâyı mü'tâdı

Temiz ruhu layıkıyla rahmet suyuyla suya doysun. Mevla'nın rızasını gözetmek onun âdeti olmuştu.

4 Bu târîḫi melekler söyledi hengâm-ı fevtinde
Ra'ûfe Ḫanıma me'vâyı menzil eyledi Hâdî

Bu tarihi melekler ölüm anında söyledi. Mazluma yardım edici olan Allah, Raûfe Hanım'a cenneti menzil eyledi. [2]

---

[1] **خلدی یحیی بك افندییه مكان قلسون اله**
36 + 246 + 111 + 160 + 22 + 38 + 644 = 1257
عدنی یحیی بك افندی یه مقر ایتسون اله
36 + 527 + 340 + 160 + 22 + 38 + 134 = 1257/1841
Yedinci beytin her iki mısraındaki harfler ayrı ayrı hesaplandığında 1257/1841-42 tarihi çıkmaktadır. Harfler ayrı ayrı hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Burada hem beyitle tarih hem de tam tarih örneği vardır. Tâlib burada ustalığını sergilemiştir. Yahya Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **روفه خانمه مأوایی منزل ایلدی هادی**
20 + 55 + 127 + 68 + 696 + 291 = 1257

110. Tarih

Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün

1 Âṣaf Beg Efendiyi ecel aldı beḳâya
Fânîde aña ḳalmadı hîç acımadıḳ ẕât

Ecel, Asaf Bey Efendi'yi ahirete aldı. Dünyada ona hiç acımayan zat kalmadı.

2 Târîḫ ile defninde du‘â eyledi Ṭâlib
Âṣaf Beg Efendiniñ ola merḳadı cennât

Tâlib, tarihle defninde dua eyledi. Asaf Bey Efendi'nin kabri cennet olsun. [1]

111. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Mâder-i Fâżıl Efendi bu cihândan gitdi
Ravża-ı ḫuld-ı berîn ola İlâhî dârı

Fazıl Efendi'nin annesi bu dünyadan gitti. İlahi, yeri Huld cennetinin en yüksek yeri olsun.

2 Olmadı gerçi tedâbir-i eṭibbâda ḳuṣûr
‘İllet-i mevte olur ṣanma ilâcıñ kârı

Gerçi dostlarının tedbirlerinde kusur olmadı. Sanma ki ölüm illetine ilacın faydası olur.

3 Rûḥ-ı Zehrâ ile ḥaşr ola didim târîḫin
Fâṭıma Ḫanıma cây ide na‘îmi Bârî

Dördüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1257/1841-42 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmamaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Raûfe Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **آصف بك افندينك اوله مرقدى جنات**
454 + 354 + 42 + 215 + 22 + 171 = 1258
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1258/1842-43 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Asaf Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Zehra'nın ruhu ile dirilecek şekilde tarihini söyledim. Allah, Fatıma Hanım'a Naim cennetini mekân eylesin. [1]

112. Tarih

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1 Revân-ı pâkini ervâḥ-ı pîrân itdi istiḳbâl
'Azîzim Şeyḫ Aḥmed Râşid oldı 'âzim-i 'uḳbâ

Pirlerin ruhu, temiz ruhunu karşıladı. Azizim Şeyh Ahmed Râşid ahirete gitmeye karar verdi.

2 Uyandırmışdı Fındıḳ-zâde dergâhın ḥayâtında
Memâtı Sa'diyânıñ ḥayret itdi gönline ilḳâ

Hayattayken Fındıkzâde dergahını uyandırmıştı. Sa'dî'nin ölümü gönlüne hayret verdi.

3 O rütbe keşfi rûşen kân-ı 'irfân az gelür dehre
Kerâmât-ı bülendiyle münîr olmuş idi dünyâ

O nur keşfi ve irfan kaynağı olan rütbesi dünyaya az gelir. Dünya onun kerametinin büyüklüğünden nurlanmıştı.

4 Cihânda eylemiş irşâda me'mûriyyeti taḥsîl
Nice ehl-i sülûk ol mürşidiñ iḥyâsıdır ḥâlâ

Dünyada irşad memurlarına ders vermiş. Nice süluk ehli hala o mürşidin ihyasıdır.

5 Ḫudâ rûḥ-ı revânın ḫân-ḳâh-ı cennete aldı
Velî dâr-ı fenâda ḳıldı rûḥaniyyetin ibḳâ

Hüda, ruhunu cennet tekkesine aldı. Veli, dünyada ruhunu bâkileştirdi.

---

[1] **فاطمه خانمه جای ایده نعیمی باری**
213 + 180 + 20 + 14 + 696 + 135 = 1258
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1258/1842-43 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Fatıma Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

6 Hemân iste murâdıñ Ḥażret-i Ḥaḳdan bu dergâhda
Maḳâmı evliyânıñ müstecâbü'd-da'vedir zîrâ

Hemen bu dergâhta Hazreti Hak'tan muradını iste. Çünkü evliyanın makamı duası kabul olunan yerdir.

7 Melekler söyledi mu'cemle bu târîḫi fevtinde
Bulup yol Şeyḫ Aḥmed Râşid oldı vâṣıl-ı me'vâ

Melekler ölümünde bu tarihi mu'cemle söyledi. Şeyh Ahmed Râşid yol bulup cennete kavuştu. [1]

[15a]

113. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Dâr-ı dünyânıñ nihâyetde fenâsın farḳ idüp
Ḳıldı İsma'îl Ḥaḳḳı 'azm-i uḳbâ genç iken

İsmail Hakkı, sonunda dünyanın geçiciliğini fark edip gençken ahirete gitti.

2 Pîr-i fânî olmadan ṭutdı giribânın ecel
Ḳoydı ol nâzik vücûdı ḫâke ḥayfâ genç iken

Ecel, dünyada pir olmadan yakasından tuttu. Yazık ki gençken o nazlı vücudunu toprağa koydu.

3 Ardına baḳmaḳlıġa vaḳt olmadı bî-çâreniñ
Rûzgâr-ı mevt öñünde oldı peydâ genç iken

Çaresizin arkasından bakmaya vakti olmadı. Ölüm rüzgârı gençken önünde meydana çıktı.

---

[1] **بولوب يول شيخ احمد راشد اولدى واصل مأوى**
2+2+10+300+10+600+300+10+10 = 1244
Yedinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1244/1828-29 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Tâlib, irfan kaynağı ve mürşid olduğunu söylediği Şeyh Ahmed Râşid'in ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

4 Öyle güç şey olmaz el-ḥasıl du‘âm oldur benim
Renc-i mevti virmesün bir ḳula Mevlâ genç iken

Öyle güç şey olmaz. Kısaca benim duam odur. Mevla, gençken bir kula ölüm ağrısı vermesin.

5 Eyleme yâ Rab dirîġ andan cemâl-i pâkiñi
Eyledi zîrâ seninçün terk-i dünyâ genç iken

Ya Rab, mübarek cemalini ondan esirgeme. Senin için gençken dünyayı terk etti.

6 Yaḳdı bu târîḫde yârânı nâr-ı firḳati
İtdi İsma‘îl Ḥaḳḳı naḳl-i ‘uḳbâ genç iken

Bu tarihte ayrılık ateşiyle sevdiklerini yaktı. İsmail Hakkı gençken ahirete göçtü. [1]

114. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Galaṭa dergehi ser-nâyı Dede Maḥmûduñ
Neclini eyledi ṭanbûr-ı ecel ḥayf ifnâ

Ecel tanburu, Galata dergahının baş ney çalıcısı Mahmud Dede’nin evladını yazık ki yok eyledi.

2 İtmeden çillesini maṭbaḫ-ı mollâda temâm
Âteş-i mevte giriftâr olaraḳ oldı hebâ

Molla mutfağında çilesini tamamlamadan ölüm ateşine tutulup heba oldu.

3 İsmi Aḥmed idi hem seyyid idi hem ḥâfıẓ
‘İlm ü ‘irfân ü hüner daḫı virilmişdi aña

İsmi Ahmed idi. Hem seyyit hem de hafızdı. Ona ilim, irfan ve hüner dahi verilmişti.

[1] **ایتدی اسمعیل حقی نقل عقبی کنجکن**
143 + 182 + 180 + 118 + 211 + 425 = 1259
Altıncı beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1259/1843-44 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib, daha mir olamamış ve genç yaşında vefat etmiş İsmail Hakkı’nın ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

4 Genç iken neyleyeyim eyledi terk-i devrân
Baḥr-i raḥmetle ide rûḥını reyyân Mevlâ

Gençken dünyayı terk etti. Neyleyeyim? Mevla, ruhunu rahmet deniziyle doyursun.

5 Didi târîḫini geldi bañâ bir cân yâ-hû
İtdi Keşfi Dede dergâh-ı beḳâyı me'vâ

Ey Allah, bir can geldi bana tarihini söyledi. Keşfî Dede ebedilik dergâhını mesken eyledi. [1]

115. Tarih

Müfte'ilün müfte'ilün

1 Pek gençken oldı tebâh
Ḫâke ḳonuldı cismi âh [2]

Pek gençken harap oldu. Cismi toprağa konuldu. Ah!

[15b]

116. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 'Ömri tekmîl oldı vâliyken Selânik şehrine
İtdi İbrâhîm Paşa manṣıb-ı 'adni mekân

Selanik şehrinde valiyken ömrü tamamlandı. İbrahim Paşa Adn cennetinin memuriyetini mekân eyledi.

2 İstiḳâmet ẕâtına tâ pîr olınca yâr idi
Ṣıdḳ ile ḫıdmetde oldı devlete ḫayli zamân

[1] ایتدی کشفی دده درکاه بقایی مأوی
57 + 123 + 230 + 13 + 410 + 425 = 1258
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1258/1842-43 tarihi çıkmaktadır. Tâlib'in manzumenin altına yazdığı tarih ise 1259/1843-44 tarihidir. 1258/1842-43 tarihine ilk mısrada geçen "bir" sayısını da ekleyince 1259/1843-44 tarihi çıkmaktadır. Bu bir eksik ta'miyeli tarih örneğidir (Yakıt, 2017, s. 431). Tâlib, çilesini tamamlayamayan, seyyit, hafız ve hüner sahibi olduğunu söylediği Keşfi Dede'nin ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

[2] Metinde bu kısım sadece bir beyit olarak verilmiştir.

Doğruluk onun zatında pir oluncaya kadar hep dosttu. Doğrulukla devlete hayli zaman hizmet etmiş oldu.

3 Ben de gördüm Ḳonyada vâlînin el-Ḥaḳ lüṭfunu
Maẓhar-ı iḥsânı olmuşdur anıñ çoḳ bende-gân

Konya valisinin lütfunu doğrusu ben de gördüm. Onun kullarına çok ihsanı olmuştur.

4 Baḥr-i raḥmetle revân-ı pâkini reyyân idüp
‘Afv ide mecmû‘-ı ‘işyânın Ḥudâ-yı Müste‘ân

Kendisinden yardım beklenen Allah, temiz ruhunu rahmet deniziyle suya doyurup cümle günahlarını affetsin.

5 Nâr-ı ḥüzn-i fevtidir târîḫi Ṭâlib söyledin
Ḳıldı İbrâhîm Paşa naḳl-i gülzâr-ı cinân

Tâlib, söylediğin tarih ölüm hüznünün ateşidir. İbrahim Paşa cennet bahçesine götürüldü. [1]

117. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Neclini eyledi Dervîş Begin mevt ifnâ
Bulmadı derdine bu dâr-ı fenâda dermân

Ölüm, Derviş Bey’in evladını yok etti. Bu dünyada derdine derman bulmadı.

2 Ḫânedânından idi şehr-i Sitanbuluñ o ẕât
Ḥânesinde bulunurdı gice gündüz mihmân

O zat İstanbul şehrinin büyük, asil ailelerinden. Hanesinde gece ve gündüz hep misafir bulunurdu.

[1] **قیلدی ابراهیم پاشا نقل کلزار جنان**
104 + 258 + 180 + 304 + 259 + 154 = 1259
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1259/1843-44 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib, Selanik şehrinde vefat ettiğini ve doğru birisi olduğunu söylediği İbrahim Paşa’nın ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

3 Mevleviyyetle be-kâm olmaġa ḳoymadı ecel
Manṣıb-ı cennet ile eyleye Mevlâ ṣâdân

Ecel, kadı olma isteğine kavuşmasına izin vermedi. Mevla, (onu) cennet memurluğuyla bahtiyar eylesin.

4 Ne ḳadar var ise ‘iṣyânı Ḥudâ ‘afv itsün
Baḥr-i raḥmetle ide rûḥ-ı revânın reyyân

Hüda, ne kadar günahı varsa affetsin. Temiz ruhunu rahmet deniziyle suya doyursun.

5 Didi mânend-i du‘â Ṭâlib eḥibbâ târîḫ
Cenneti ḳıla mekân Mîr Sa‘îde Mennân

Tâlib, dostları dua gibi tarih söyledi. İhsanı çok olan Allah, Mir Said’e cenneti mekân kılsın. [1]

118. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Mevte aldırdı Reşâdıñ dâderin
Baḳ vefâsı var mı dâr-ı miḫnetiñ

Reşad’ın kardeşini ölüme aldırdı. Bak (bakalım) mihnet mülkünün vefası var mı?

2 Oḳuyup yazmaḳda vardı behresi
Dersin aḫz itmişdi memdûḥiyyetin

Okuyup yazmakta nasibi vardı. Makbul olan dersi almıştı.

3 Neyleyim bâġ-ı cihânda gülmeden
Gül yüzi ṣoldı o serv-i ḳâmetiñ

O selvi boylu cihan bahçesinde gülmeden gül yüzü soldu. Neyleyim?

[1] **جنتی قیله مکان میر سعیده منان**
141 + 149 + 250 + 111 + 145 + 463 = 1259
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1259/1843-44 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib, kadı olma isteğine kavuşamadan vefat eden Mir Said’in ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

4 Cürmini ‘afv eyleyüp Ḥaḳ rûḥını
Baḥrine müstaġraḳ itsün raḥmetiñ

Hak günahını affedip ruhunu rahmet denizine daldırsın.

5 Ṭâlibâ târîḫ ile ḳıldım du‘â
Cennet ola dârı Aḥmed ‘İzzetiñ

Ey Tâlib, tarihle dua ettim. Ahmed İzzet’in yeri cennet olsun. [1]

119. Tarih

Müfte‘ilün müfte‘ilün fe‘ilün

1 Ṣabr ola Edhem Efendiye a‘ṭâ
Necli zîrâ eyledi terk-i ḥayât

(Allah) Edhem Efendi’ye sabır versin. Çünkü evladı vefat etti.

[16a]

2 Rûḥına mâh-ı Muḥarremde anıñ
Eyledi cennetle Mevlâ iltifât

Mevla onun ruhuna muharrem ayında cennetle iltifat eyledi.

3 Mâtem-i hüzniyle mânend-i kemân
Oldı ḳadd-ı vâlideyni iki ḳat

Ayrılığın hüznüyle anne ve babasının boyu keman gibi iki kat oldu.

4 Ṭâlibâ taḥrîr ḳıl târîḫini
Ṭıfl idi Seyyid Ḥüseyn itdi vefât

Ey Tâlib, tarihini yaz. Seyyid Hüseyin çocukken vefat etti. [2]

---

[1] **جنت اوله دارى احمد عزتك**
497 + 53 + 215 + 42 + 453 = 1260
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1260/1844-45 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Ahmed İzzet’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **طفل ايدى سيد حسين ايتدى وفات**
487 + 425 + 128 + 74 + 25 + 119 = 1258

120. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 ‘Âişe Ḫanım cihânda ber-murâd olmaḳsızın
Cismini ḫâk ile yeksân eyledi ḥayfâ ecel

Aişe Hanım dünyada muradına eremeden ecel cismini yazık ki toprak eyledi.

2 Ṭâlibâ târîḫ-i cevher-dârını ḳıldım raḳam
‘Âişe Ḫanım cinânıñ câyını ḳıldı maḥal

Ey Tâlib, cevher-dâr tarihini yazdım. Aişe Hanım cennet makamını yer eyledi. [1]

121. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Ṭıfl iken Mîr Ḥüseyiniñ neclini aldı ecel
Vâlid-i zî-şânına ṣabr eyleye iḥsân İlâh

Ecel, Mir Hüseyin’in çocuğunu çocukken aldı. Allah, şerefli babasına sabır ihsan etsin.

2 Ḳaṭre-i eşkimle yazdım Ṭâlibâ târîḫini
‘Azm-i ‘uḳbâ itdi Ḫayr’ullah Beg dünyâdan âh

Ey Tâlib, gözyaşı damlalarımla tarihini yazdım. Hayrullah Bey dünyadan ahirete göçtü. Ah! [2]

Dördüncü beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1258/1842 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Daha çocuk yaşta vefat etmiş Seyyid Hüseyin’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **عایشه خانم جنانك جاینی قیلدی محل**
10+300+600+50+3+50+50+3+10+50+10+100+10+10 = 1256
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1256/1840-41 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Aişe Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **عزم عقبی ایتدی خیرالله بك دنیا دن آه**
Bu bir tam tarih örneğidir. Hayrullah Bey’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür. İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığı zaman 1261/1845-46 tarihi çıkması gerekmektedir. Ancak tam tarihe göre harfler hesaplandığı zaman çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmamaktadır.

122. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Cihânda şâ‘ir-i mâhir aransa gösterirlerken
Fehîm-i Ṣânî-i üstâdı mevt itdi tebâh eyvâh

Cihanda mahir şair aradıklarında onu gösterirlerken eyvah ki ölüm üstad Fehîm-i Sânî'yi harap etti.

2 Hünermendân-ı aṣra dergeh-i feyżinde Neş'et-veş
‘Ulûm-ı Fârisiyye neşir olmaḳda idi hergâh

Asrın hüner sahiplerine feyiz dergahında Neş'et gibi her zaman Farisi ilimleri yayardı, herkese duyururdu.

3 Ne rütbe ehl-i ḥâl ehl-i kemâl oldıġına ey cân
Tetebbu‘ eyle de dîvân-ı pür ‘irfânın ol âgâh

Ey can, hâl ve kemal ehli olduğuna rütbe gerekmez. İyice araştırıp irfan dolu divanından haberdar ol.

4 Arar iken du‘â mânendi hengâm-ı vefâtında
Bulundı şu iki târîḫ birden Ṭâlibâ nâ-gâh

Ey Tâlib, ölüm vaktinde duaya benzer bir şey ararken ansızın şu iki tarih birden bulundu.

5 Fehîm-i şâ‘ir-i devrâna ‘adni cây ide Ma‘bûd
Fehîm-i pür kemâlin dârını cennet ide 66[1]

Allah, şair Fehîm'in yerini Adn cenneti etsin. Çok kemal sahibi olan Fehîm'in yurdunu cennet eylesin. [2]

---

[1] Mısraın sonunda 66 rakamı yazmaktadır. Bu rakam ebced sisteminde "Allah" lafzının karşılığıdır.

[2] **فهيم شاعر دورانه عدنى جاى ايده معبود**
122 + 20 + 14 + 134 + 266 + 571 + 135 = 1262
فهيم پر كمالك دارينى جنت ايده ٦٦
66 + 20 + 453 + 275 + 111 + 202 + 135 = 1262
Beşinci beytin her iki mısraındaki harfler ayrı ayrı hesaplandığında 1262/1847 tarihi çıkmaktadır. Harfler ayrı ayrı hesaplandığında çıkan tarihler ile manzumenin altında yazılan tarih uyuşmaktadır. Burada hem beyitle tarih hem de tam tarih örneği vardır. Fehîm-i Sânî'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[16b]

123. Tarih

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1 Mektûbî-i ṣadr-ı güzîn Muḥsin Efendi kim ola
Cümle kederlerden emîn devr eyledikce ṣubḥ u şâm

Seçkin mektupçu Muhsin Efendi kimdir ki. Gece ve gündüz devreyledikçe cümle kederlerden emin olsun.

2 Ḥaḳ ẕâtına bî intihâ 'ömr ü şekîb itsün a'ṭâ
Ḳıldı eyi bil-ittiḳâ dergâh-ı uḳbâya ḫırâm

Hak zatına sayısız sabırlar ihsan etsin. Ahiret dergâhına kendini bütün günahlardan çekmekle salına salına gitti.

3 Emr-i Ḥudâya râm ile varmışdı feyż-i kâmile
'Âlemde ḥüsn-i nâm ile ol seyyid olmuşdı be-kâm

Hüda'nın emrine, kemalata itaatla varmıştı. O seyit dünyada güzel isimle isteğine kavuşnuştu.

4 Oldı o merd ü münzevî Ḥaḳḳa muḥibb-i Mevlevi
Taḥsîl-i 'ilm-i m'anevi ḳalmışdı bir ufaḳ merâm

O mert ve münzevi Allah'a Mevlevi dostu oldu. Küçük bir isteği olarak manevi ilmin tahsili kalmıştı.

5 Terk itdi dâr-ı miḥneti ḳabrinde bulsun râḥatı
Ḳıla Ḫudânıñ raḥmeti rûḥ-ı revânın şâd-kâm

Mihnet yurdunu terk etti. Kabrinde rahatı bulsun. Hüda'nın rahmeti ruhunu çok sevinçli eylesin.

Fehîm-i Sânî, 1203 (1788-89) tarihinde İstanbul'da doğdu. Fehîm-i Kadîm ile karıştırılmamak için ona Fehîm-i Sânî denildi. İyi bir şiir bilgisine sahip olduğu, Farsça bildiği, edebiyat ve sanat çevrelerine devam ederek kendini geliştirdiği söylenir. Çeşitli memurluklarda bulunmuş ve İstanbul'da Farsça dersleri vermiştir. "Sefînetü'ş-Şuarâ" isimli eseriyle meşhur olmuş Fehîm-i Sânî, 15 Rebiülevvel 1263 (3 Mart 1847) tarihinde vefat etti (Coşkun, 2010, s. 87-88).

6 Böyle gelenler gitmede dünyânıñ işi bitmede
Ġaflet rehin terk itmede ey Ṭâlib eyle ihtimâm

(Dünyanın kuralı) böyledir, gelenler gitmektedir. Dünyanın işi mi biter? Ey Tâlib, gaflet yolunu terk etmek için özen göster.

7 Târîẖ-i sal-i rıḥleti virdi derûna riḳḳati
Ma'bûd ḳıldı cenneti Mes'ûd Efendiye maḳâm

Ayrıldığı senenin tarihi kalbe merhamet verdi. Allah, Mesud Efendi'ye cenneti makam eyledi. [1]

124. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Acımaz mı pür-hüner 'Ârif Efendiye cihân
Cism-i pâki mevt ile encâm-ı kâr ifnâ ola

Cihan, hüner dolu Arif Efendi'ye acımaz mı? Temiz cismi ölümle sonunda yok olsun.

2 İşte gitdi baş mümeyyiz iken evḳâfda o ẕât
Rûhınıñ yâ Rab mekânı cânib-i me'vâ ola

Vakıfta baş mümeyyiz iken o zat işte gitti. Ya Rab, ruhunun mekânı cennet tarafı olsun.

3 Bî-vefâlıḳ dehrin eṭvârında ẓâhirdir bütün
Yerler altında bedenler 'âḳıbet ifnâ ola

Vefasızlık dünyanın hallerinden bellidir. Yer altında yatan bütün bedenler sonunda yok olacak.

4 Ḥaḳ Te'âlâ cürminiñ mecmû'ını 'afv eyleyüp
Revzen-i ḳabr-i münîri nâẓır-ı Ṭûbâ ola

[1] **معبود قیلدی جنتی مسعود افندی یه مقام**
181 + 160 + 180 + 463 + 154 + 122 = 1260
Yedinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1260/1844-45 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Tâlib, Mevlevi olan ve manevi ilim tahsil etmek isteyip de nasip olamayan Mesud Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürmüştür.

Hak Teâla günahlarının hepsini affeyleyip kabrinin penceresinin ışığı Tuba ağacının tarafından olsun.

5 Mıṣra‘-ı târîḫ ile Ṭâlib du‘âsın eyle yâd
Menzil-i ‘Ârif Efendi cennetü’l-a‘lâ ola

Tâlib, tarih mısraıyla duasını hatırla. Arif Efendi’nin menzili cennetin en yüksek mertebesi olsun. [1]

125. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Fenâyı zevcesi terk eyledi Rıf‘at Efendiniñ
Beḳâyı rûḥ-ı pâki ḳıldı me’vâ genç iken ḥayfâ

Rıfat Efendi’nin zevcesi dünyayı terk eyledi. Yazık ki gençken temiz ruhu bekayı mekân eyledi.

2 Gülistân-ı cihânda kâm-yâb olmaḳsızın âḫir
Civânlıḳ ‘âleminde eyledi ḥabsin ecel ifnâ

Ecel onu cihan bahçesinde dileğine kavuşamadan gençlik zamanlarında hapsetti.

3 Bulunmaz dâr-ı dünyâda devâsı derd-i mergiñ âh
Eṭibbâ-yı zamân cem‘iyyet itmiş olsa da farżâ

Ola ki dostları (deva bulmak için) bir araya gelse dünyada ölüm derdinin devâsı bulunmaz. Ah!

4 Ḫaṭâ u cürmi ‘afv olsun mezârı nûr ile ṭolsun
İde Ḥaḳ vâlideyn ü necline ṣabr-ı cemîl a‘ṭâ

Hata ve günahları affolsun. Mezarı nurla dolsun. Hak, anne, baba ve evlatlarına sabırlar ihsan etsin.

---

[1] **منزل عارف افندی جنت الا علی اوله**
42 + 110 + 32 + 453 + 145 + 351 + 127 = 1260
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1260/1844-45 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Hüner dolu olan ve başkâtiplik yapan Arif Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

5 Du‘âdır cevherîn târîẖden maṭlûb olan Ṭâlib
Meveddet Ḫanıma Firdevsi mesken eylesün Mevlâ

Tâlib, cevher tarihten istenilen duadır. Mevla, Meveddet Hanım'a cenneti mesken eylesin. [1]

[17a]

126. Tarih

Müfte‘ilün fâ‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün

1 Şeyẖ Emîniñ bu dem ‘azm-i beḳâ itmesi
Oldı eḥibbâsına mûcib âh u enîn

Şeyh Emin'in bu zamanda ahirete göç etmesi dostlarının ah etmesine sebep oldu.

2 Post-ı semiyy-i ẕebîḥ olmuş idi mesnedi
Şimdi velî dergehi oldı behişt-i berîn

Boğazlanmış ismin (Hz. Peygamber) postu makamı olmuştu. En yüce cennet şimdi onun dergâhı oldu.

3 ‘Âşıḳ idi Ḳâdirî bendeleri ẕâtına
Neyleyeyim gitdi ol mürşid-i ehl-i yaḳîn

Kâdirî müritleri zatına âşıktı. O ehl-i yakin olan mürşit gitti. Neyleyeyim?

4 Devrini tekmîl idüp eyledi terk-i cihân
Rûḥını ġarḳ-âb ide raḥmet-ı Rabb-ı Mu‘în

Ömrünü tamamlayarak cihanı terk etti. Yardım edici olan Allah, ruhunu rahmet suyuna daldırsın.

5 Mâtem idüp söylerim fevtine târîẖ-i tâm
Maḥv olup oldı hebâ Şeyẖ Muḥammed Emîn

[1] **مودت خانمه فردوسی مسکن ایلسون مولی**
400+600+50+80+10+50+10+50+10 = 1260
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1260/1844-45 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Gençken vefat etmiş Meveddet Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Matem edip ölümüne tam tarihi söylerim. Şeyh Muhammed Emin mahvolup heba oldu. [1]

127. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Nesîbe Ḫânım idi zevcesi Ḫuldî Efendiniñ
Yigirmi altı yıl ṣoñra civârın eyledi me’vâ

Nesibe Hanım, Huldî Efendi’nin hanımıydı. Yirmi altı yıl sonra cennetin çevresini yer eyledi.

2 Rufâ‘iyye ṭarîḳ-i pâkiniñ dervîşi sendendi
Cihânda kârı tevḥîd eylemekdi rûz u şeb Ḥaḳḳâ

Rufâiyye temiz yolunun dervişi sendendi. Ey Allah’ım, dünyada kârı gece gündüz tevhid eylemekti.

3 Temâm olduḳda vaḳt olmaz devânıñ derde te's̲îri
‘İlâcında eṭibbânıñ ḳuṣûrı olmadı aṣlâ

Ömür tamamlanınca derde devanın tesir etmesine vakit kalmaz. Dostlarının ilaç bulmakta asla kusuru olmadı.

4 Hemîşe duḫterine eyleyüp ṣabr u cemîl iḥsân
Ḳıla rûḥ-ı revânın âb-ı raḥmetle Ḫudâ irvâ

Hüda daima kızına sabırlar ihsan edip temiz ruhunu rahmet deniziyle suya kandırsın.

5 Du‘âdır mıṣra‘-ı târîḫden maṭlûbumuz Ṭâlib
Nesîbe Ḫanıma dâr-ı cinânı cây ide Mevlâ

Tâlib, tarih mısraından dileğimiz duadır. Mevla, Nesibe Hanım’a cennet yurdunu yer etsin. [2]

---

[1] **محو اولوب اولدی هبا شیخ محمد امین**
101 + 92 + 910 + 8 + 51 + 45 + 54 = 1261
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1261/1844 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Şeyh Muhammed Emin’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **نسیبه خانمه دار جنانی جای ایده مولی**

128. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Rûzgâr-ı mevt ayırdı cânını cisminden âh
Mâderi oldı Muḥammed Nâm Efendiniñ ‘adîm

Ölüm rüzgârı cisminden canını ayırdı. Ah! Muhammed Nam Efendi'nin annesi yok oldu.

2 Gitdi âḫir bulmayup bir dürlü çâre derdine
Oġlına ṣabr u cemîl iḥsân ide Ḥayy [u] ‘Alîm

Sonunda derdine bir türlü çare bulmayıp gitti. Her şeyi bilen Allah oğluna sabırlar ihsan etsin.

3 Böyledir ḳânûn-ı dehr işte gelenler gitmede
Eyleye raḥmet revân-ı pâkine Rabb-ı Raḥîm

İşte dünyanın kanunu böyledir, gelenler gitmektedir. Merhamet eden Allah, temiz ruhuna rahmet eylesin.

4 ‘Afv olup cürmi refîḳ ü yâveri Ḳur’ân ola
Ḥaḳ aña göstermeye ‘uḳbâda aṣlâ ḫavf u bîm

Günahları affolup arkadaşı ve yardımcısı Kur'an-ı Kerim olsun. Hak, ona ahirette korku göstermesin.

5 Ṭâlibiñ târîḫ-i cevherden du‘âdır maṭlabı
Fâṭıma Ḫanım bula cennetde menzil yâ Kerîm

Tâlib'in, cevher tarihten dileği duadır. Ey Kerim, Fatıma Hanım cennette menzil bulsun. [1]

---

86 + 20 + 14 + 114 + 205 + 696 + 127 = 1262
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1262/1846-47 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Rufâiyye tarikatının dervişi olan Nesibe Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **فاطمه خانم بوله جنتده منزل يا كريم**
80+600+50+2+3+50+400+50+7+10+10 = 1262
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1262/1846-47 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Muhammed Nam Efendi'nin annesi Fatıma Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[17b]

129. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Nişâncılıḳ ile Râ’iḳ ‘Alî Beg gitdi ‘uḳbâya
Ḫudâ mülk-i cihânda necl-i ẕî-şânıñ ide mevcûd

Raik Ali Bey Nişancılık ile ahirete gitti. Hüda cihan mülkünde şerefli evladını var etsin.

2 Cihânda ḥüsn-i ḫulḳ u nîk ḫûya eyleyüp maẓhar
Ḫudâ ẕâtından itmişdi eḥibbâsın bütün ḫoşnûd

Hüda, dünyada ona güzel karakter ve iyi huy verip zatından bütün dostlarını hoşnut etmişti.

3 Fenâda olmış idi lüṭfunıñ memnûnı çok bî-kes
Beḳâda aña iḥsân eyleye Ḥaḳ ecr-i nâ-ma‘dûd

Dünyada çok kimsesiz onun lütfundan memnundu. Hak, ona ahirette sayısız ecir ihsan eylesin.

4 Seḫâ-yı ẕât-ı memdûḥı gibi mu‘tâd iden şaḫṣı
Cenâb-ı Ḥaḳ iki ‘âlemde eyler nâ’il-i maḳṣûd

Kişileri övülmüş zatın cömertliği gibi alıştıranları Cenab-ı Hak iki alemde de isteğine kavuşturur.

5 Du‘âdır mışra‘-ı târîḫden maṭlûbımız Ṭâlib
‘Alî Râ’iḳ Bege cây ide dâr-ı cenneti Ma‘bûd

Tâlib, tarih mısraından dileğimiz duadır. Allah, Ali Raik Bey’e cennet yurdunu mekân eylesin. [1]

---

[1] **علی رائق بکه جای ایده دار جنتی معبود**
122 + 463 + 205 + 20 + 14 + 27 + 301 + 110 = 1262
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1262/1846-47 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Nişancılık yapmış Ali Raik Bey’in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

130. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

1 ‘Alî Paşa revân oldı beḳâya
İde Ḥaḳ ẕâtına a‘ṭâ behişti

Ali Paşa ahirete gitti. Hak, ona cenneti bağışlasın.

2 Mühendisḫânede nâẓırdı ammâ
İderdi dâ’imâ ḫülyâ behişti

Mühendishanede üst derecede memurdu ama daima cenneti hayal ederdi.

3 Ola seyrângehi tâ-be-ḳıyâmet
Ḳıla ḳabrinde Ḥaḳ peydâ behişti

Hak, kabrini cennet bahçesine çevirsin. Ta kıyamete kadar (bu cennet bahçesinde) gezinsin.

4 Ġarîḳ-i baḥr-i raḥmet ḳılup anı
Görenlerden ide Mevlâ behişti

Mevla, onu rahmet denizine batırıp cenneti görenlerden eylesin.

5 Hemân târîḫ ile Ṭâlib du‘â ḳıl
Mekân ide ‘Alî Paşa behişti

Tâlib, hemen tarihle dua kıl. Ali Paşa cenneti mekân eylesin. [1]

131. Tarih

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1 Neclide ‘Abdî Begin gitdi beḳâ[ya] genç iken
Olmadan bu ‘âlem-i fânîde ḥayfâki be-kâm

[1] **مکان ایده علی پاشا بهشتی**
717 + 304 + 110 + 20 + 111 = 1262/1844
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1262/1846-47 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Mühendishanede üst derecede memur olan Ali Paşa’nın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

Abdi Bey'in evladı gençken, daha isteğine kavuşamamışken yazık ki bu fani dünyadan ahirete gitti.

2 Ḳalmadı bir kimse giryân olmadan âh etmedik
Ḳıldırır iken muṣallâda namâzını imâm

İmam musallada namazını kıldırırken, gözyaşı dökmeyen ve ah etmeyen kimse kalmadı.

3 Mâderin ḥasretde ḳoydı itdi maḫdûmın yetîm
Anlara ṣabr-ı cemîl iḥsân ide Ḥaḳ ṣubḥ u şâm

Annesini hasrette, evladını yetim bıraktı. Hak onlara sabah akşam sabırlar ihsan etsin.

4 Raḥmet olsun cânına bulmadı çâre derdine
Gerçi itmişdi eṭibbâ-yı zamân ḫaylî devâm

Derdine çare bulmadı. Canına rahmet olsun. Gerçi dostları (deva bulmak için) hayli zaman çalışmıştı.

5 Mıṣra'-ı târîḫden Ṭâlib du'âdır maṭlabım
Ḫuldı iḥsân eyleye İḥsan Bege Rabb-ı Enâm

Tâlib, tarih mısraından dileğim duadır. Bütün yaratılanların Rabbi, İhsan Bey'e Huld cennetini ihsan eylesin. [1]

132. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Câmi'-i Şehzâdeniñ ḳayyûm başısı idi
Ormanoġlı rûz u şeb ḫıdmetde oldı çoḳ zamân

[1] **خلدی احسان ایلیه احسن بکه رب انام**
294 + 27 + 119 + 56 + 120 + 644 = 1260
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1260/1844-45 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. İhsan Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.
احسان ihsân kelimesindeki sin harfinden sonra elif harfi yazılmayıp **احسن** ihsan şeklinde yazılmıştır. Tarih doğru çıksın diye bu şekilde kullanıldığı düşünülmektedir.

Şehzâde camisinin kayyumbaşıydı. Ormanoğlu gece gündüz çoğu zaman hizmette oldu.

2 Eyledi ḳandîl-i ‘ömrin âḫir iṭfâ bâd-ı mevt
Câmi‘-i Firdevse ḫâdim ide Rabb-ı Müste‘ân

Ölüm rüzgârı ömür kandilini sonunda söndürdü. Kendisinden yardım istenen Allah, (onu) Firdevs cennetinin camisine hizmetçi eylesin.

[18a]

3 Kimseyi incitmedi kendi daḫı incinmedi
Ḫoş geçürdi vaḳtini ‘âlemde ol pîr-i cihân

Ne kimseyi incitti ne kendi incindi. O cihanın piri dünyada vaktini hoş geçirdi.

4 Ḥaḳ ide müstaġraḳ-ı deryâ-yı raḥmet rûḥını
‘Âfiyetler eyleye bâḳîlere iḥsân hemân

Hak, ruhunu rahmet denizine batırsın. Kalıcı olanlara hemen afiyetler ihsan eylesin.

5 Câmi‘iñ ḫuddâmı yazdı pür-nuḳaṭ târîḫini
İde Ormânoġlına Ma‘bûd Firdevsi mekân

Caminin hizmetçileri tarihini pür noktalarla yazdı. Allah, Firdevs cennetini Ormanoğluna mekân eylesin. [1]

133. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Beḳâya duḫteri yorġancı başınıñ revân oldı
İde Mevlâ-yı ẕî-şân nûr-ı Kur’ân ile ḳabrin şen

Yorgancıbaşının kızı ahirete gitti. Allah, kabrini Kur’an-ı Kerim’in nuruyla şen eylesin.

---

[1] **ایده اورمان اوغلنه معبود فردوسی مکان**
10+50+1000+50+2+80+10+50 = 1252
Beşinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığı zaman 1262/1846 tarihi çıkması gerekmektedir. Ancak hesap uyuşmamaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Şehzade camisinde kayyumbaşlığı yapan Ormanoğlu’nun ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

2 Melekler irtiḥâli mevsimi böyle didi târîḫ
Nefîse Ḫanıma Îzid beḳâyı eyledi mesken

Melekler göç ettiği zamanı bu tarihle dedi. Allah, Nefise Hanım'a ahireti mesken eyledi. [1]

134. Tarih

Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün

1 Terk-i diyâr-ı miḥnet itdi Ḥalîm Efendi
Ḫâke düşürdi 'illet âḫir o derd-mendi

Halîm Efendi mihnet yurdunu terk etti. O hastayı illet sonunda toprağa düşürdü.

2 'İlm ü hünerde deryâ menşe-i nükte-pîrâ
Baḥr-i ma'rifetde yektâ mânend-i Ṭaşkendî

İlim ve hünerde derya gibi, nükteli söz söyleyenlerin kaynağı, ilim denizinde Tâşkendi gibi eşsizdir.

3 Düşme ṣaḳın 'inâda yanında ḳaldı sâde
İnşâda Oḳcı-zâde eş'ârda Ḫocendî

Sakın inada düşme. Senin yanında sadece yazıda Okcuzâde şiirde Hocendî kaldı.

4 Ḫoşnûd idi ser-â-pâ ẕâtından ehl-i dünyâ
Meftûn itdi zîrâ aḫlâḳ-ı dil-pesendi

Dünya ehli baştan ayağa ondan hoşnuttu. Zira gönle hoş gelen ahlâka meftun etti.

5 İ'lân melekler itdi târîḫi işte bendi
Dâr-ı na'îme gitdi rûḥ-ı Ḥalîm Efendi

İşte o bağlananın tarihini melekler ilan etti. Halim Efendi'nin ruhu Naim cennetine gitti. [2]

---

[1] **نفيسه خانمه ايزد بقاسي ايلدى مسكن**
170 + 55 + 113 + 22 + 696 + 205 = 1261
İkinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1261/1845-46 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Nefise Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **دار نعيمه كتدى روح حليم افندى**

135. Tarih

Müfte‘ilün fâ‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün

1 Şeyḫ Muḥammed Murâd eyledi ‘azm-i beḳâ
Ḫân-ḳah-ı ‘adn ide câyını Rabb-ı Kerîm

Şeyh Muhammed Murad ahirete gitti. Kerim olan Allah, yerini Adn cennetinin tekkesi eylesin.

2 Cevher ile Ṭâlibâ yazmalı târîḫini
Şeyḫ Murâdıñ ḳıla ḳabrini Bârî na‘îm

Ey Tâlib, tarihini cevher ile yazmalı. Allah, Şeyh Murad’ın kabrini Naim cenneti eylesin. [1]

136. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Cünd-i Manṣûre müşîrîki Reşîd Paşanıñ
‘Ömrini eyleye necliyle firâvân Yezdân

Yezdan, Mansure ordusunun mareşalı Reşid Paşa’nın ömrünü evladıyla uzun eylesin.

2 Veledin terk ile gitdi ḥarem-i dünyâdan
Loġusâlıḳda ḥarâm oldı aña dâr-ı cihân

Dünya hareminden veledini terk ederek gitti. Dünya yeri ona loğusallıkta haram oldu.

---

145 + 88 + 214 + 434 + 175 + 205 = 1261
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1261/1845-46 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Talib Efendi, ilimde derya gibi olan ve nüktenin kaynağı olduğunu söylediği Halim Efendi’nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[1] **شيخ مرادك قيله قبرينى بارى نعيم**
300+10+600+100+10+100+2+10+50+10+2+10+50+10 = 1264
İkinci beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1264/1847-48 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Şeyh Murad’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[18b]

3 Var mıdır mevtiñ elinden ‘acabâ ḳurtulmuş
Böyle âlûde-i ḫâk olmada çeşm-i insân

Acaba ölümün elinden kurtulmuş var mıdır? İnsan gözü işte böyle toprağa karışır.

4 Cürm ü ‘işyânını heb Ḥażret-i Ḥaḳ ‘afv itsün
Rûḥını raḥmet ile eyleye dâ’im şâdân

Hz. Allah günahlarını affetsin. Ruhunu daima rahmetle bahtiyar eylesin.

5 Ṭâlibâ mıṣra‘-ı târîḫ ile ḳıl ḫayr-ı du‘â
Faṭıma Ḫanıma Ḥaḳ ide na‘îmi iḥsân

Ey Tâlib, tarih mısraıyla hayır dua kıl. Hak, Fatıma Hanıma cenneti ihsan etsin. [1]

137. Tarih

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Cünd-i Manṣûre müşîrîne virüp ṣabr-ı cemîl
‘Ömrin efzûn ide necliyle Ḫudâ dünyâda

Hüda, Mansure ordusunun mareşalına sabırlar verip dünyada evladıyla (onun) ömrünü uzun eylesin.

2 Loġûsâlıḳda cihân-ı ḥaremi terk itdi
Rûḥına eyleye Ḥaḳ baḫş-ı ṣafâ me’vâda

Loğusallıkta dünya haremini terk etti. Hak, ruhuna Me’va cennetinde safa bağışlasın.

3 Bî-vefâ oldıġı rûşenken anıñ ṭavrından
Zen-i dünyâya niçün olmada ḫalḳ ifnâda

Onun(dünyanın) tavrından vefasız olduğu aşikârken, insanlar niçin dünyanın süsüne yok olmaktadır?

[1] **فاطمه خانمه حق ايده نعيمى احسان**
120 + 180 + 20 + 108 + 696 + 135 = 1259
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1259/1843-44 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Loğusayken vefat eden Fatıma Hanım’ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

4 Şâd idüp raḥmet ile rûḥ-ı revânın dâ'im
Eyleye cürm ü günehden anı Ḥaḳ âzâde

Hak, temiz ruhunu daima rahmetle bahtiyar kılıp onu günahlardan kurtarsın.

5 Ṭâlibâ mışra'-ı târîḫ ile sen eyle du'â
Faṭıma Ḫanıma 'adn ola 'aṭâ 'uḳbâda

Ey Tâlib, tarih mısraıyla sen dua eyle. Fatıma Hanım'a ahirette Adn cenneti verilsin.[1]

138. Tarih

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Necl-i Hâşim Beg Efendi eyledi terk-i cihân
Vâlideynin ṣabr ile me'cûr ide Mevlâ hemân

Haşim Bey Efendi'nin evladı cihanı terk etti. Mevla, hemen anne ve babasını sabırla mükâfatlandırsın.

2 Ṭıfl iken ṣoldurdı gül ruḫsârını bâd-ı ecel
Olmadan bu gülşen-i 'âlemde ḥayfâ kâm-rân

Ecel rüzgârı, yazık ki çocukken daha bu âlem bahçesinde isteğine kavuşamamışken gül yüzünü soldurdu.

3 Mışra'-ı târîḫi mu'cemle yazılsun ṭaşına
Oldı semt-i cennete Nâşid Muḥammed Beg revân

Taşına tarih mısraını mu'cemle yazsın. Nâşid Muhammed Bey cennet semtine gitti. [2]

---

[1] **فاطمه خانمه عدن اوله عطا عقباده**
182 + 80 + 42 + 124 + 696 + 135 = 1259
Beşinci beytin ikinci mısraındaki bütün harfler hesaplandığında 1259/1843-44 tarihi çıkmaktadır. Harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir tam tarih örneğidir. Loğusayken vefat eden Fatıma Hanım'ın ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

[2] **اولدی سمت جنته ناشر محمد بك روان**
10+400+3+50+400+50+300+2+50 = 1265
Üçüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1265/1848-49 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir mu'cem tarih örneğidir. Nâşid Muhammed Bey'in ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

139. Tarih

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Mürîd-i kâmili Yaḥyâ Efendi şeyḫiniñ gitdi
Cihân ḫoşnûd idi heb Ḥâcı Feyżullah Efendiden

Kamil mürid olan Yahya Efendi'nin şeyhi gitti. Cihanda herkes Hacı Feyzullah Efendi'den hoşnuttu.

2 İde kesb-i ṣafâ rûḥ-ı revânı ḥaşre dek yâ Rab
Açılsun ḳabrine tâ ḫân-ḳâh-ı ‘adnden revzen

Ya Rab, ruhu mahşere kadar sefa sürsün. Kabrine ta Adn cennetinin tekkesinden pencere açılsın.

3 Tilâvetden degildi tekye-i ‘irfânda ḫâlî
Ḳıla Mevlâ-yı zî-şân nûr-ı Ḳur’ân ile ḳabrin şen

İrfan tekkesinde Kur'an-ı Kerim okumaktan geri kalmazdı. Mevla kabrini Kur'an-ı Kerim'in nuruyla şen kılsın.

4 Yazıldı ṭaşına mu‘cemle işbu mıṣra‘-ı târîḫ
Cinânı Ḥâcı Feyżullah Efendi eylesün mesken

Taşına mu'cemle işte bu tarih mısraı yazıldı. Hacı Feyzullah Efendi cenneti mesken eylesin. [1]

[1] **جنانی حاجی فیض الله افندی ایلسون مسکن**
3+50+50+10+3+10+80+10+800+80+50+10+10+50+50 = 1266
Dördüncü beytin ikinci mısraındaki noktalı harfler hesaplandığında 1266/1849-50 tarihi çıkmaktadır. Noktalı harfler hesaplandığında çıkan tarih ile manzumenin altında yazan tarih uyuşmaktadır. Bu bir muʿcem tarih örneğidir. Kur'an-ı Kerim ile daima meşgul olmuş Hacı Feyzullah Efendi'nin ölümü üzerine tarih düşürülmüştür.

6. TÂLİB'İN SÜRÛRÎ'NİN TARİH MECMUASI'NDA GEÇEN TARİH MISRALARI[1]

5.1. Tevârih-i Tâlib ile Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda Geçen Aynı Tarih Mısraları

1. *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
   Vâlide Sulṭâna bu türbe ola dâr-ı na'îm
   1233/1817-18
2. *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*
   Yapdı bu merḳad-ı vâlâyı bulup Ḫan Maḥmûd
   1240/1824-25
3. *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*
   Na'îmiñ ola gülzârına bülbül Nâşid İbrâhîm
   1234/1818-19
4. *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*
   Gülistân-ı na'îmi ḳıldı İbrâhîm Beg me'vâ
   1233/1817-18
5. *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*
   Vâṣıl-ı Ḫuld ide Mevlâ Çelebi Paşayı
   1236/1820-21
6. *Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün*
   Mu'în-i pür-hüner gitdi na'îme
   1236/1821-22
7. *Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün*
   Ṭarîḳatcı revân oldı na'îme

[1] 6. bölümde ele alınan beyitler Nazlı VATANSEVER'in hazırladığı "Sürûrî'nin Tarih Mecmû'ası" adlı yüksek lisans tezinden alınmıştır. Tâlib'e ait bazı mısralar mecmuada birkaç kez tekrar edilmiştir. Metne sadık kalma adına tekrar edilse de bütün mısralar mecmuada geçen sıraya göre verilmiştir. Sürûrî mecmuası ile hazırladığımız mecmuada geçen aynı mısralar ayrı başlıkta ele alınmıştır. Tâlib'in diğer müverrihler ile müşterek düşürdüğü tarih mısraları da ayrı başlık olarak ele alınmıştır.
Sürûrî'nin mecmuası için: Nazlı Vatansever, *Sürûrî'nin Tarih Mecmû'ası (Metin Tesisi-İnceleme),* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014.

1235/1819-20

8. *Müstef'ilâtün müstef'ilâtün*
   Yûsuf Żiyânıñ 'adn oldı câyı
   1236/1820-21
9. *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
   Cây ide Ḫuldî Efendi cenneti
   1236/1820-21
10. *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
    Eyledi Seyyid Muhammed rıḥlet-i dâr-ı na'îm
    1234/1818-19
11. *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
    Buldı Firdevse Ṭarîḳatcı ṭarîk-i müstaḳîm
    1235/1819-20
12. *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*
    Fehîm-i pür kemâlin dârını cennet ide Allâh
    1262/1846-47
13. *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
    Genç idi Dâniş Beg itdi irtiḥâl
    1245/1830-31
14. *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
    İtdi cisminden ecel Yaḥyâ Begiñ selb-i ḥayât
    1257/1841-42
15. *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*
    'Adni Yaḥyâ Beg Efendiye maḳar itsün İlâh
    1257/1841-42
16. *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*
    Ḫuldı Yaḥyâ Beg Efendiye mekân ḳılsun İlâh
    1257/1841-42
17. *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
    'Âişe Ḫanım cinânı cây ide
    1225/1810-11

18. Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Ḳıldı ‘adni Fâṭıma Ḫanım mekân

1225/1810-11

19. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Ede ʿadni mekân ʿûḳbâda Tûbâ Ḫânım’a Mevlâ

1256/1840-41

20. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Nesîbe Ḫanıma dâr-ı cinânı cây ide Mevlâ

1262/1846-47

21. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Mekânıñ eyleye cennet Lebîbe Ḫanımıñ Mevlâ

1247/1831-32

22. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Ṭâhire Ḫanım ide ‘adni İlâhî menzil

1238/1822-23

23. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Ḫuld-i a‘lâda bula menzili Behcet Ḳadın

1234/1818-19

24. Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Ümmü Gülşümüñ ide Ḫaḳ câyını dâr-ı na‘îm

1234/1818-19

25. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Faṭıma Ḫanıma ‘adn ola ‘aṭâ ‘uḳbâda

1259/1843-44

26. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Fâṭıma Ḫanıma cây ide na‘îmi Bârî

1258/1842-43

27. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

‘Âişe Ḫanıma cây eyleye me’vâyı İlâh

1256/1840-41

28. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Behişt içre girüpde gördi Fârûḳı ‘Ömer şimdi

1237/1821-22

5.2. Tâlib'in Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda Geçen Tarih Mısraları

1 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Oldu kevne Ḫân Maḥmûd'uñ cülûsu lem'a-sâz

1223 / 1808-09

2 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Oldu Sulṭân-ı cihân sa'd ile Ḫân 'Abdülmecîd

1255 / 1839-40

3 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Ḳudûmü oldu dünyâya şeref Sulṭân Süleymân'ıñ

1232 / 1816-17

4 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

Ḳıldı 'âlemleri Sulṭân Süleymân şâdân

1232 / 1816-17

5 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Dehre verdi ṭâli'-i Sulṭân Aḥmed zîneti

1234 / 1818-19

6 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Cihânı maḳdem-i Sulṭân Meḥemmed etdi nûrânî

1237 / 1821-22

7 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Cihânı ḳıldı şehzâde Meḥemmed ḥamd ola mesrûr

1237 / 1821-22

8 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Verdi mülke ṭâli'-i Sulṭân Meḥemmed inşirâḥ

1237 / 1821-22

9 *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

Sulṭân Aḥmed gül gibi âfâḳı ḫandân eyledi

1237 / 1821-22

10 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḥamdili’llâh etdi Sulṭân Aḥmed âfâḳı münîr

1237 / 1821-22

11 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Müjde mehd-i şevketi Sulṭân Aḥmed ḳıldı şen

1237 / 1821-22

12 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Fer verdi mehd-i ‘âleme şehzâdemiz ‘Abdülmecîd

1238 / 1822-23

13 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Ḳıldı tevellüd müjde kim şehzâdemiz ‘Abdülḥamîd

1258 / 1842-43

14 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Sulṭân Meḥemmed ‘Âbid’iñ mîlâdı etdi mülki şâd

1264 / 1847-48

15 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Maḳdem-i Şehzâde Vâmıḳ dehri dil-şâd eyledi

1266 / 1849-50

16 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Mehd-i dehre şerefi verdi Behiyye Sulṭân

1256 / 1840-41

17 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Neyyire Sulṭân gelip devrânı pür-nûr eyledi

1257 / 1841-42

18 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Geldi Cemîle Sulṭân erdi sürûra devran

1259 / 1843-44

19 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Mülk-i vücûdı tezyîn etdi Cemîle Sulṭân

1259 / 1843-44

20 *Fe ʻilâtün fe ʻilâtün fe ʻilâtün fe ʻilün*

ʻÂleme Sâmiye Sulṭân'ı ʻaṭâ ḳıldı Ḫudâ

1261 / 1845

21 *Fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilün*

Verdi revnaḳ Sâmiye Sulṭân ile devrâna Ḥaḳ

1261 / 1845

22 *Mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün*

Be-kâm etti ṣaferde mehd-i mülkü Kâmile Sulṭân

1262 / 1845-46

23 *Mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün*

Ṣaferde ḳıldı şen geldi cihânı Kâmile Sulṭân

1262 / 1845-46

24 *Mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün*

Cihân içre Süleymân ʻİzzet'i Ḥaḳ eyleye ʻâlî

1231 / 1815-16

25 *Fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilün*

Gülsitân-ı dehre İbrâhîm geldi bu sene

1221 / 1806-07

26 *Mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün*

Meḥemmed Beg tevellüd etdi memdûḥ eyleye Maʻbûd

1255 / 1839-40

27 *Fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilün*

Muṣṭafâ Şâkir vücûd iḳlîmine başdı ḳadem

1256 / 1840-41

28 *Mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün mefâ ʻîlün*

Ḳadem başdı şerefle Muṣṭafâ Beg mehd-i dünyaya

1246 / 1830-31

29 *Fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilâtün fâ ʻilün*

Vücûd iḳlîmine geldi Ḫadîce var ide Mevlâ

1254 / 1838-39

30 *Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün*

Ḫadîce buldu Fâtiḥ'de vücudu

1246 / 1830-31

31 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

'Alî Paşa'ya mührün eyledi şâh-ı cihân i'tâ

1235 / 1819-20

32 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Olundu mühr ile mükrim 'Alî Paşa-yı 'âlî-câh

1236 / 1820-21

33 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

Fer verir mühr ile ġâlib gibi Paşa ṣadra

1239 / 1823-24

34 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

Mühr ile ṣadra devâ oldu Meḥemmed Paşa

1244 / 1828-29

35 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Ṣârim İbrâhîm Paşa zîb-i ṣadr oldu be-câ

1264 / 1847-48

36 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

'İzzeti buldu muḥaḳḳak yine ṣadr-ı a'lâ

1257 / 1841-42

37 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

'Alî Paşa'ya verdi ṣadr-ı a'lâ pâyesin Allâh

1257 / 1841-42

38 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Verildi ṣadr-ı 'âlî pâyesi vâlîsine Mıṣr'ıñ

1265 / 1848-49

39 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Geldi Ḥamdullâh Paşa ile müjde ṣadra şân

1238 / 1822-23

40 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Yem-i iḥsân 'Alî Paşa'ya lâyıḳdır ḳapudânlıḳ

1237 / 1821-22

41 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Aḥmed-i yem-haşem-i a‘lâ Ḳapudân Paşa’dır

1233 / 1817-18

42 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Vezîr-i kâm-ver oldu Ḥasan Paşa mübârek bâd

1233 / 1817-18

43 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Oldu mâlik meclis-i ‘adliye ḥaḳḳâ Rif‘at’e

1258 / 1842-43

44 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Şimdi buldu ḫâriciyye müjde bir ‘âlî müşir

1264 / 1847-48

45 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Yine oldu Rıżâ Paşa-yı luṭf-ârâ sipehsâlar

1264 / 1847-48

46 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Rıżâ Paşa münâsib iki def‘a oldu ser-‘asker

1264 / 1847-48

47 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Çavuşbaşılıḳ iḥsân oldu Ḥüsnî Beg Efendi’ye

1233 / 1817-18

48 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣâdıḳ-ı deryâ-himem erbâbıdır oldu reʾîs

1237 / 1821-22

49 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣâdıḳ-ı devlet Efendi yümn ile oldu reʾîs

1237 / 1821-22

50 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣâdıḳ-ı devlet reʾîs oldu gülüp mes‘ûd ola

1237 / 1821-22

51 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Baḫr-ı elṭâf u himem Ṣâdıḳ Efendi’dir re’îs

1237 / 1821-22

52 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣâdıḳ-ı ṣâḥib-kemâl oldu riyâsetle be-nâm

1237 / 1821-22

53 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣâdıḳ-ı ehl-i ‘inâyetdir reʾîs

1237 / 1821-22

54 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Maḥmûd Ḫân ḳıldı bu yıl beglikçi Hâdî bendesin

1237 / 1821-22

55 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḳıldı Ḥaḳ Mîr-i Reşîd’i sâl-i nevde âmedî

1247 / 1831-32

56 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Yine beglikçi oldu ‘avn-ı Mennân ile Şevket Beg

1262 / 1845-46

57 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Ḥüsnî Beg oldu lâyıḳ tersâneniñ emini

1239 / 1823-24

58 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣâdıḳ-ı ehl-i ‘inâyetdir reʾîs

1237 / 1821-22

59 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

Müftî-yi enâm oldu revâ Ṭâhir Efendi

1241 / 1825-26

60 Yümn ide ‘Ârif Beg’e mesned-i iftâyı Ḥaḳ [1]

[1] Vezinde aksama bulunmaktadır.

1262 / 1845-46

61 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Oldu Ḥikmet Beg sezâ müfti’l-enâm

1262 / 1845-46

62 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Oldu lâyıḳ ‘ârif-i bi’llâha iftâ mesnedi

1262 / 1845-46

63 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Ṣadr-ı iftâya yine ‘Âṣım Efendi geçdi

1239 / 1823-24

64 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Münevver ḳıldı Ṣıdḳî-zâde müjde câh-ı iftâyı

1237 / 1821-22

65 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣadr-ı Rûm’a geldi ‘İzzet sa’d ola

1262 / 1845-46

66 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Oldu ‘Ârif Beg’e üç def‘a aḥaḳ ṣadr-ı Rûm

1247 / 1831-32

67 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Verdi ṣadru’r-Rûm’a zîb Es‘ad Efendi ile Ḥaḳ

1259 / 1831-32

68 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Ṣadr-ı Rûm etdi naḳîbi Ma‘bûd

1259 / 1831-32

69 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Ḥaḳ ḳıldı ṣadru’r-Rûm’la vaḳ‘a-nüvîsi kâm-yâb

1259 / 1831-32

70 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣadr-ı Rûm oldu Ḥalîm-i pür-himem olsun sa‘îd

1263 / 1846-47

71 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣadr-ı Rûm ile Ḥalîm-i muḳbil oldu şâd-kâm

1263 / 1846-47

72 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Rûmeli ṣadrı yine behcetini buldu bu yıl

1246 / 1830-31

73 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Müjde üç def‘a gelip ‘Ârif Beg oldu ṣadr-ı Rûm

1247 / 1831-32

74 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣadr-ı Rûm’un pâyesi Es‘ad Efendi’nindir el-ân

1255 / 1839-40

75 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḥalîm-i nükte-pîrâ geldi ṣadr-ı Anadolu’ya

1256 / 1840-41

76 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḥalîm-i baḫr-ı ‘irfân ṣadr-ı Anadolu’ya lâyıḳ

1256 / 1840-41

77 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

‘Ârif-i taḥrîre Anadolu ṣadrı pek be-câ

1263 / 1846-47

78 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Anadolu ṣadrına şâyân Sa‘îd-i pür-kemâl

1265 / 1848-49

79 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Sa‘îd-i kâm-kâra Anadolu ṣadrıdır aḫrâ

1265 / 1848-49

80 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Verildi Anadolu rütbesi Edhem Efendi’ye

1254 / 1838-39

81 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Kâm-yâb oldu yine nûr-ı neḳâbetle Ṣadîḳ

1237 / 1821-22

82 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ola es‘ad naḳîb Es‘ad Efendi oldu eşrâfa

1257 / 1841-42

83 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Sa‘d ile Taḥsîn Beg’i sâdâta ḳıldı Ḥaḳ naḳîb

1264 / 1847-48

84 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

‘Ârif Beg Efendi’ye aḥaḳḳ oldu neḳâbet

1234 / 1818-19

85 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Sitânbûl pâyesi aldı ‘Aṭâullâh Beg şâyân

1263 / 1846-47

86 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Aldı nev İstânbûl’uñ şâyân ‘Aṭâ Beg payesin

1263 / 1846-47

87 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Geldi Mekke pâyesiyle fer bu yıl Rif‘at Beg’e

1262 / 1845-46

88 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣadr-ı Rûm’uñ pâyesin Es’ad Efendi’dir el-ân

1254 / 1838-39

89 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Rütbe-i Rûmeli’ye yümn ile Es‘ad geldi

1254 / 1838-39

90 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Beş ay medd aldı ṣadr-ı Rûm'a es'ad eyleye Ma'bûd

1260 / 1844-45

91 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Beş ay medd ile ṣadr-ı Rûm'u memnûn eyledi Allâh

1260 / 1844-45

92 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Ṣadr-ı Rûm'uñ pâyesi 'Ârif Beg'e iḥsân-ı Ḥaḳ

1254 / 1838-39

93 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Şeref aldı üç ay medle Ḥalîm-i kâm-rân el-ḥaḳ

1264 / 1847-48

94 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Verildi Anadolu rütbesi Edhem Efendi'ye

1254 / 1838-39

95 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Beş ay med ḳıldı iḥsân ṣadr-ı Anadolu'ya Bârî

1260 / 1844-45

96 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Be-neyl-i Nîl-i iḥsân Mıṣr'a Mollâ oldu devletle

1234 / 1818-19

97 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Revâ Edhem Efendi oldu Mıṣr'a şân ile molla

1245 / 1829-30

98 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Oldu Râşid Beg bu yıl Mıṣr ülkesiniñ ḥâkimi

1247 / 1831-32

99 *Fe ʿilâtün fe ʿilâtün fe ʿilâtün fe ʿilün*

Ġalaṭa manṣıbına Mîr Refîʿ ensebdir

1254 / 1838-39

100 *Mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün*

Rüʾûs aldı Reşîd Aḥmed Efendi saʿd ede Allâh

1244 / 1828-29

101 *Mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün*

Reşîd Aḥmed Efendi'ye rüʾûsu saʿd ede Mevlâ

1244 / 1828-29

102 *Fâ ʿilâtün fâ ʿilâtün fâ ʿilâtün fâ ʿilün*

Geldi ṣad müjdeler İstânbûl'a sulṭân-ı zaman

1247 / 1831-32

103 *Fâ ʿilâtün fâ ʿilâtün fâ ʿilâtün fâ ʿilün*

Oldu dîvân-ḫâneniñ ṭarḥ-ı nev-îcâdı bülend

1236 / 1820-21

104 *Fâ ʿilâtün fâ ʿilâtün fâ ʿilâtün fâ ʿilün*

Pek ḳavî oldu bu aʿlâ Istıraca ḳalʿası

1253 / 1837-38

105 *Fe ʿilâtün fe ʿilâtün fe ʿilâtün fe ʿilün*

Şumnu anbâr-ı mühimmâtı yeñi yapıldı

1247 / 1831-32

106 *Mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün*

Piyâde cündüne yapıldı Şumnu'da revâ ḳışla

1253 / 1837-38

107 *Mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün*

Sezâ oldu vâḳiʿde ḫâneniñ vâḳiʿde îcâdı

1247 / 1831-32

108 *Mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün mefâ ʿîlün*

Veḳâyiʿḫâne'niñ zîbâ degil mi câyı vâḳiʿde

1247 / 1831-32

109 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Bu ḳaravolḫâne’niñ bünyâdı oldu bî-bedel

1247 / 1831-32

110 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Yapıldı nev-cünûda bâb-ı ser-‘askerde bu ḳışla

1248 / 1832-33

111 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Yeme indi iki keştîsi birden şâh-ı baḫreyniñ

1234 / 1818-19

112 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Şeh-i baḥreyn için indi iki zîbâ ḳayıḳ birden

1248 / 1832-33

113 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Üç anbârlı güzel ḳalyonu indi şâh-ı baḥreyniñ

1244 / 1828-29

114 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Şeh-i baḥreyniñ indi nev bu üç anbârlı ḳalyonu

1244 / 1828-29

115 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Üç anbârlı bu yıl indi selâmet ile deryâya

1244 / 1828-29

116 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Olundu Sa‘diyâne iş bu dergâh-ı behîn inşâ

1259 / 1831-32

117 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Şeh-i deryâ-‘aṭâ yapdı ne a‘lâ köprü deryaya

1261 / 1845

118 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Şeh-i baḥr-ı himem yapdı ne a‘lā köprü deryaya

1261 / 1845

119 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Pek güzel bir cisr-i s̱ânî yapdı Ḫân ‘Abdülmecîd

1261 / 1845

120 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Yapdı Ḳamçı Nehri’ne cisri ne a‘lâ pâdişâh

1253 / 1837-38

121 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Yapdı yemde nev bu cisr-i pâki Ḫân ‘Abdülmecîd

1261 / 1845

122 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Edhem Efendi Şumnu’da yapdırdı muḥkem medrese

1252 / 1836-37

123 *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

Bu dâr-ı me̱snevî ‘ayn-ı cinâna döndü Mevlânâ

1260 / 1844-45

124 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Yapdı yeñiden ḳantara Nîl içre Şeh ‘Abdülmecîd

1243 / 1827-28

125 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Nev sebîl-i Vâlide Sulṭân’da ‘ayn-ı Kevs̱er iç

1233 / 1817-18

126 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Selsebîl-i Vâlide Sulṭân’dan iç mâ Kevs̱er’i

1233 / 1817-18

127 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Sebîl etdi binâ Ḥâlet Efendi âb-ı cûd iç mâ

1235 / 1819-20

128 *Fe‘ilâtün mefâ‘îlün fe‘ilün*

Zemzem iç çeşme yapdı Ḫân Maḥmûd

1232 / 1816-17

129 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Çeşme-i Ḥâlet Efendi’den gel iç mâ ‘ayn-ı cûd

1235 / 1819-20

130 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün*

Aḳıtdı cû-yı cûdun Ḫân Maḥmûd

1236 / 1820-21

131 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Ḳıldı Mollâ ‘Ömer inşâ çeşme

1235 / 1819-20

132 Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün

Mollâ ‘Ömer’iñ çeşmesidir ‘ayn-ı Zülâl iç

1235 / 1819-20

133 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Çeşme-i Vâlide Sulṭân’da revân âb-ı ḥayât

1233 / 1817-18

134 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Bu câya ‘ayn-ı cûdun eyledi Maḥmûd Ḫân câr̂î

1248 / 1832-33

135 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Yapdı nev çeşme sezâ Ḫân Maḥmûd

1248 / 1832-33

136 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Kevs̱er iç cânâ bu dil-cû çeşmeden

1248 / 1832-33

137 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḳıldı cârî al iç âb-ı cûdunu Maḥmûd Ḫân

1248 / 1832-33

138 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

İç bu rûşen çeşmeden mâʾ-i ḥayât ey nûr-ı ‘ayn

1248 / 1832-33

139 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Bu vâlâ çeşmeden mâ’-i ḥayâtı iç ḥayât olsun

1248 / 1832-33

140 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Cûd ile Maḥmûd Ḫân ḳırḳ çeşme bünyâd eyledi

1248 / 1832-33

141 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Yapdırdı zîbâ çeşmeyi Sulṭân Maḥmûdü’ş-şiyem

1248 / 1832-33

142 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Yapdı Şeh ‘Abdülmecîd’iñ cûdu a‘lâ çeşme-sâr

1259 / 1831-32

143 Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Oldu Şeh ‘Abdülmecîd’iñ çeşmesi ‘ayn-ı ṣafâ

1259 / 1831-32

144 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Yapdı nev çeşme sezâ Ḫân Maḥmûd

1248 / 1832-33

145 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Revân oldu bu suya âb-ı luṭfu Ḫân Maḥmûd’uñ

1258 / 1842-43

146 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Cûd-ı Ḫân Maḥmûd yapdı böyle vâlâ çeşmeyi

1241 / 1825-26

147 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Bu câya ‘ayn-ı cûdın eyledi Maḥmûd Ḫân câfî

1241 / 1825-26

148 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Baḥr ü ber pâdişehi yapdı pek â‘lâ çeşme

1241 / 1825-26

149 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

Mollâ ‘Ömer’iñ çeşmesidir ‘ayn-ı Zülâl iç

1235 / 1819-20

150 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Gel sebîl-i Vâlide Sulṭândan iç mâ kevs̲eri

1233 / 1817-18

151 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün*

Aḳıtdı cû-yı cûdın Ḫân Maḥmûd

1236 / 1820-21

152 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Çeşme-i Ḥâlet Efendi’den gel iç mâ ‘ayn-ı cûd

1235 / 1819-20

153 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Çeşmeyi yapdı yeñi Aḥmed Beg âb-ı Kevs̲er iç

1253 / 1837-38

154 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

Bünyâd-ı Sarây-ı Ġalaṭa döndü cinâna

1235 / 1819-20

155 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

Üç kezdir eṭibbaya reʾis oldu aḥaḳdır

‘Abdülḥaḳ Efendi

1264 / 1847-48

156 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

‘Abdülḥaḳ Efendi’yi yine ḳıldı münâsib

Ḥaḳ mesned-i Rûm'a

1265 / 1848-49

157 *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

Ḥaḳ Zîver-i ḳulzüm-keremi eyledi nâẓır

Tersânede icra

1264 / 1847-48

158 *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

Mümtâz Efendi'niñ ide sâlini Es'âd

İḳbâl ile Mevlâ

1265 / 1848-49

159 *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

Her sâli Meḥemmed 'Alî Paşa'ya hemâre

Yümn ola İlâhî

1266 / 1849-50

160 *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

Her sâl nevî 'Âkif Efendi'ye hemâre

Mes'ûd ede Ma'bûd

1266 / 1849-50

161 *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

Nev sâlî Recâyi-i hüner-pervere dâ'im

Yümn eyleye Vehhâb

1266 / 1849-50

162 Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Nev sâli Recâyi-i hüner-pervere dâ'îm

Es'âd ede Vehhâb

1266 / 1849-50

163 *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

Her sâl-i nevi 'Âkif Efendi'ye hemîşe

Sa'd eyleye Îzed

1265 / 1848-49

164 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

Ḥak ‘Âkif Efendi’ye ḳıla sâlini es‘ad

İḳbâl ile dâ‘îm

1266 / 1849-50

165 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

Zühdî Beg Efendi’ye güle nev-sene yâ Rab

Bâ ‘izzet ü iḳbâl

1267 / 1850-51

166 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Bu mücedded ḳaṣr ola Muḫtâr Efendi’ye sa‘îd

1265 / 1848-49

167 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Yümn ede menzilini Fâ’iḳ Efendi’ye Ḫudâ

1254 / 1838-39

168 *Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün*

Nev-liḥye-i Ḫayrî Beg’i Yezdân ede mes‘ûd

1234 / 1818-19

169 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Liḥye irsâl eyledi ḳırḳ üçde Muḫtâr-ı kerîm

1243 / 1827-28

170 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḳıldı Ḥaḳ âyât-ı nûru rûy-ı Kâmil’de ‘ayân

1260 / 1844-45

171 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḫaṭṭın İsma‘îl Ḥaḳḳı'ya ede Mevlâ sa‘îd

1253 / 1837-38

172 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Ḥüsn-i Ḥasan Rıżâ’ya liḥye güzel yaraşdı

1247 / 1831-32

173 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Sa‘îd etsin küşâd-ı liḥye-i Ṣubhî Beg’i Allâh

1258 / 1842-43

174 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ṣıhr-ı ‘âlî-himem oldu ‘Alî Paşa

1261 / 1845

175 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Te’ehhül ḳıldı Mâhir Beg vere Yezdân güzel evlâd

1256 / 1840-41

176 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Maḥmûd Ḫân’ıñ Allâh nev sâlin ede mes‘ûd

1232 / 1816-17

177 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Maḥmûd Ḫân’a Ma‘bûd nev sâlin ede mes‘ûd

1233 / 1817-18

178 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Sâli ḳıla hümâyûn Maḥmûd Ḫân’a Ma‘bûd

1234 / 1818-19

179 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Sa‘d ede nev sâlini Sulṭân Maḥmûd’uñ Ḫudâ

1234 / 1818-19

180 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ola ‘adli Ḫân Maḥmûd’uñ bu nev sâli sa‘îd

1234 / 1818-19

181 *Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün*

Maḥmûd Ḫân’a Mevlâ nev sâlin ede mes‘ûd

1237 / 1821-22

182 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḫudâyâ sâl-i nev Sulṭân Maḥmûd’a ola mes‘ûd

1238 / 1822-23

183 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḫân Maḥmûd’a ḳudûm-i sâl-i nev mes‘ûd ola

1238 / 1822-23

184 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Sâl-i Ḫân Maḥmûd ola yâ Rab sa‘îd

1239 / 1823-24

185 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Hümâyûn eylesin Maḥmûd Ḫân’a sâlini Allâh

1240 / 1824-25

186 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Eyleye mes‘ûd dâ‘im sâl-i Ḫân Maḥmûd’ı Ḥaḳ

1240 / 1824-25

187 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Hümâyûn ḳıla Ḥaḳ sâl-i cedîdi Ḫân Maḥmûd’a

1241 / 1825-26

188 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḫân Maḥmûd’a İlâhî sâl-i nev olsun sa‘îd

1244 / 1828-29

189 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Nev sâlini ede Ḫudâ Sulṭân Maḥmûd’uñ sa‘îd

1244 / 1828-29

190 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Sâlin Allâh Ḫân Maḥmûd’uñ hümâyûn eylesin

1245 / 1829-30

191 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Cenâb-ı Ḥaḳ hümâyûn ede Ḫân Maḥmûd’a nev sâlin

1247 / 1831-32

192 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Geldi nev sâli ede Maḥmûd Ḫân’a Ḥaḳ sa‘îd

1247 / 1831-32

193 *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

Maḥmûd Ḫân'a eyleye nev sâlini Mevlâ sa'îd

1247 / 1831-32

194 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

Yeñilendi senesi sa'd ola Ḫân Maḥmûd'a

1249 / 1833-34

195 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Sâlin Allâh ede 'adli Ḫân Maḥmûd'a sa'îd

1249 / 1833-34

196 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Hicretiñ biñ iki yüz ellisi girdi sa'd bâd

1250 / 1834-35

197 *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

Ḫân Maḥmûd'a hümâyûn ede Bârî sâlini

1250 / 1834-35

198 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

Hicretiñ biñ iki yüz elli biridir ḥâlâ

1251 / 1835-36

199 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

Ḫân Maḥmûd'a sa'îd eyleye Yezdân senesin

1251 / 1835-36

200 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Ḫudâ nev sâli mes'ûd eyleye Sulṭân Maḥmûd'a

1251 / 1835-36

201 *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

Ḫân Maḥmûd'a yeñi sâlini mes'ûd ede Ḥaḳ

1253 / 1837-38

202 *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Ede nev sâli 'adli Ḫân Maḥmûd'a sa'îd Allâh

1255 / 1839-40

203 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḫudâ nev sâlini sa‘d eyleye Sulṭân Maḥmûd’a

1255 / 1839-40

204 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Nev sâl Ḫân ‘Abdülmecîd geldi ede Allâh sa‘id

1256 / 1840-41

205 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Yine nev sâl-i Ḫân ‘Abdülmecîd’i sa‘d ede Allâh

1257 / 1841-42

206 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Hümâyûn ede Ḫân ‘Abdülmecîd’iñ sâlini Mennân

1259 / 1843-44

207 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Yâ İlâhî sâl-i Ḫân ‘Abdülmecîd olsun sa‘îd

1260 / 1844-45

208 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Nev sâl-i Ḫân ‘Abdülmecîd iḳbâl ile geldi yine

1260 / 1844-45

209 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Geldi müjde sa‘d ile nev sâl-i Ḫân ‘Abdülmecîd

1262 / 1845-46

210 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Sa‘d ola biñ iki yüz altmış üçüncü sâl-i nev

1263 / 1846-47

211 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḫudâ nev sâli es‘ad eyleye Es‘ad Efendi’ye

1249 / 1833-34

212 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḫudâ Es‘ad Efendi’ye ede sâl-i nevi mes‘ûd

1257 / 1841-42

213 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ede nev sâlini Es‘ad Efendi’ye Ḫudâ es‘ad

1262 / 1845-46

214 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḳıla ‘Âlî-yi ‘âlî himmete nev sâli Ḥaḳ mes‘ûd

1263 / 1846-47

215 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Sâl-i nevde şân-ı nev bulsun Fu‘âd-ı pür-hüner

1265 / 1848-49

216 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

‘Iyd-ı aḍhâyı ede Ḥaḳ mes‘ûd

1222 / 1807-08

217 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Etdi Ḥüsnî Beg vefât iḥyâ içün dünyâyı hep

1244 / 1828-29

218 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Lâyıḳ-ı cennet-i a‘lâ ola Ṭâhir Paşa

1266 / 1849-50

219 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Başdı pâ-yı yümn ile İstânbûl’a şâh-ı ‘âlem

1247 / 1831-32

220 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Şumnu’ya şâh-ı cihân başdı ḳadem mes‘ûd ola

1253 / 1837-38

221 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Varna’ya başdı şehenşâh-ı cihân yümn ile pâ

1253 / 1837-38

222 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

‘Alî Paşa’ya verdi ṣadr-ı ‘âlî pâyesin Allâh

1258 / 1842-43

223 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Yine fetvâ emîni oldu cibâle ‘ârif-i billâh

1258 / 1842-43

224 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

‘Iyd-ı fıṭrı ede Ḥaḳ ümmet-i İslâm’a sa‘îd

1233 / 1817-18

225 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Geldi sâl-i Es‘ad Efendi’ye Ḫudâ mes‘ûd ede

1255 / 1839-40

226 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Ḫudâ Es‘ad Efendi’ye ede sâl-i nevi mes‘ûd

1257 / 1841-42

227 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Neşâṭî bezm-i fânîden çekildi bezm-i firdevse

1085 / 1674-75

228 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Maḳâmın Ka‘be-i ḫuld ede Mekkîzâde’niñ Ma‘bûd

1262 / 1845-46

229 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Ḳadrî Efendi’ye ede ‘adni mekân Rabb-i ḳadîr

1255 / 1839-40

230 *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

Ḳabrini Nûrî Efendi’niñ ede Mevlâ münîr

1259 / 1831-32

231 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Ḫulda nâ‘il ḳıla Yezdân Ḥüseyin Paşa’yı

1265 / 1848-49

232 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Bâd-ı mevt esdi Perîşân’ı perîşân ḳıldı

1266 / 1849-50

233 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Câyını Hâtif Efendi’ye ede Ḥaḳ cennet

1266 / 1849-50

234 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Aldı yazıḳ Leylâ’sını devrândan mecnûn-ı mevt

1264 / 1847-48

235 *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

Fâṭıma Ḫânım’a Ḥaḳ ede na‘îmi mesken

1259 / 1831-32

236 *Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

Erişdi bil diyâr-ı dûra meh-çehre ‘Alî-maẓhar

1255 / 1839-40

237 *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

Oldu ne nâdir bir kitâb ‘âlemde Şerḥ-i mesnevî

1264 / 1847-48

6.3. Tâlib'in Diğer Müverrihler ile Düşürdüğü Müşterek Tarih Mısraları

1 Ḫayrî - Ṭâlib

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Süleymân 'İzzet Allâh'a emânet

1231 / 1815-16

2 'İzzet - Ṭâlib

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

'Alî Beg oldu defterdâr-ı muḳîl

1244 / 1828-29

3 Es'ad - Ṭâlib

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

Ṣıdḳî Efendi-zâde'yi Ḥaḳ ḳıldı müftî-yi cihan

1237 / 1821-22

4 Sürûrî - Ṭâlib

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Sâl-i nev mes'ûd ola Maḥmûd Ḫân-ı 'adl ile

1228 / 1813

5 Ṭâlib – Re'fet

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hümâyûn eylesin sâli Ḫudâ Sulṭân Maḥmûd'a

1228 / 1813

6 Ṭâlib – Sürûrî

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Sâlini mes'ûd ede Sulṭân Maḥmûd'uñ Ḫudâ

1224 / 1809-10

7 ‘İzzet - Ṭâlib

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Ḫân Maḥmûd’a mübârek ede sâli Mevlâ

1224 / 1809-10

8 Sürûrî - Ṭâlib

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Ḫân Maḥmûd’a hümâyûn ola her sâl-i cedîd

1225 / 1810-11

9 Ṭâlib – Sürûrî

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Sa‘d ola Maḥmûd Ḫân’a maḳdem-i sâl-i cedîd

1226 / 1811-12

[10] Kemâl - Ṭâlib

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Sa‘d ede Es‘ad Efendi’ye Ḫudâ nev-sâlin

1250 / 1834-35

7. SONUÇ

Klasik Türk edebiyatında ilgi gören ve son yüzyıllarında daha çok kullanılan sanatlardan birisi de ebced hesabıyla tarih düşürmektir. Hemen hemen her konuda tarih düşürülmesi, Türk kültür ve medeniyetinin aktarılmasında önemli rol oynamıştır. Ayrıca cami, medrese, köprü, kervansaray, türbe, hastane gibi birçok kamusal alan ve sosyal hayatı ilgilendiren müesseseler hakkında tarih düşürülmesi, Kadîm edebiyatımıza "Yüksek Zümre Edebiyatı, Saray Edebiyatı" gibi isimler verip, sosyal hayattan uzak olduğu söylemlerinin yanlış olduğunu göstermektedir.

Türk edebiyatında ebced hesabıyla tarih düşürme sanatının, tam olarak ne zaman kullanılmaya başlanıldığı bilinmese de Fatih devrinde Hızır Bey'in kullanımıyla başladığı söylenilir. Yüzyıllar geçtikçe daha çok ilgi gören tarih düşürme sanatı, 18. yüzyılda Sürûrî ile altın çağını yaşamıştır. Klasik edebiyatın son yüzyıllarında neredeyse tarih düşürme sanatını kullanmayan şair kalmamıştır. Son dönemlerde tarih düşürme sanatını başarıyla kullanan müverrihlerden birisi de Tâlib'dir.

Kaynaklar onun bir divan oluşturacak kadar şiir yazdığını söylese de Tâlib'in asıl başarısı tarih düşürme sanatındadır. Bu mecmuadaki 139 tarih manzumesi incelendiğinde Tâlib'in önemli bir müverrih olduğu ve divan şiiri geleneğini başarıyla devam ettirdiği görülmektedir.

Tâlib, tarih manzumelerinin hepsinde manen tarih çeşidiyle tarih düşürmüştür. Manen tarih çeşitlerinden en çok (71) tam tarihi kullanmakla beraber muʿcem, beyitle ve katmerli tarih örneklerine yer vermiştir. Düşürülmesi zor olan noktalı ve noktasız "mühmel ü muʿcem" tarih türünde de örnek vermiştir. Ayrıca çoğu tarih beytinin ilk mısraında mahlasına yer vermiş ve hangi tarih çeşidi ile tarih düşüreceği hakkında haber vermiştir.

Tarih manzumelerinde birçok konu hakkında tarih düşürme imkânı varken, Talib bu mecmuasındaki bütün manzumelerde ölüm konusunu işlemiştir. Dönemin padişahı, şeyhülislamı ve kadısı gibi önemli kişilerin yanında eş dosttan vefat eden kişiler hakkında da tarih düşürmüştür. Tarih düşürmeyle alakalı günümüze kadar birçok

metin bulunmuş ve onlarca çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalara bakıldığında hem özel olarak bir konuyu işleyen hem de sadece ölüm konusunda tarih düşürülen bir mecmuaya, çalışmaya ulaşılmamıştır. Tâlib'in bu mecmuası sadece ölüm konusunu işleyen ilk mecmua olduğu için ayrı bir önem arz etmektedir.

Sürûrî'nin Tarih Mecmuası'nda Tâlib'e ait tarih mısralarına bakıldığı zaman konu olarak doğum, terfi, görev alma, çeşme yapımı, ambar yapımı, köprü yapımı, medrese yapımı gibi birçok farklı alanda tarih düşürdüğü görülmektedir. Bu tarih mısralarının hepsi aruz vezniyle yazılmıştır. Hazırladığımız mecmuada olduğu gibi en çok şu aruz vezinleri kullanılmıştır: "Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün, Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün ve Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün. Tâlib'in hemen hemen her konuda tarih düşürmesi ve elimizde yüzlerce tarih mısranın bulunması onun tarih düşürme konusunda ne kadar velut olduğunu göstermektedir.

Tâlib, kişilerin vefat ettikleri günü ve ayı çoğunlukla belirtmemiş ancak her manzumenin altına tarih düşürdüğü yılı rakamla yazmıştır. Manzumeleri sıralarken kronolojik sıra bazı yerlerde korunmamışsa da genel olarak manzumeleri kronolojik sıraya göre vermiştir. Beyitte veya mısrada verilen bilgilerden yola çıkılarak yapılan hesaplamalarda bazen düşürdüğü tarih ile manzumenin altına yazdığı tarih uyuşmamaktadır. Bu durumda tarihlerin doğru çıkması için manzumede geçen isme tarihi kaynaklardan ulaşılmaya çalışılmıştır. Kaynaklardan bilgi edinememişse tarih uyuşmuyor diye dipnot kısmında belirtilmiştir.

Manzumelerdeki tarihler Hicrî 1225 ile 1266, Miladi olarak da 1810-11 ile 1849-50 yıllarını kapsamaktadır. 15 tarih manzumesinde 1253/1837-38 yılına tarih düşürülmüştür. Bunu 9 tarih manzumesinde düşürülen 1254/1838-39 ve 1252/1836-37 yılları takip etmektedir. Tâlib'in hayatı göz önüne alındığında bu mecmudaki manzumeleri yazmaya daha yirmili yaşlarda başlamış ve ölümüne üç veya dört yıl kalaya kadar tarih düşürmüştür.

Tâlib; padişah, şeyhülislam, hekimbaşı, kadı, nâşir, şair gibi birçok çeşitli makam ve meslek grubundan olan kişilerin yanında, yakın çevresinden olan onlarca kişinin de vefatına tarih düşürmüştür. En çok "Tarikatçı Dede" dediği kişi hakkında tarih

düşürmüştür. Manzumelerde tarih beytinden önceki beyitte veya beyitlerde tarih düşüreceği kişiyi bazen övmüş bazen de hayatı hakkında bilgiler vermiştir. Tâlib birçok kişinin hakkında bilgi vermesine rağmen kendi hayatı hakkında bilgi vermemiş sadece eşinin ölümüne tarih düşürmüştür.

Tarih manzumeleri beyit sayılarına göre tasnif edildiğinde; 2 beyitten oluşan 47 manzume, 5 beyitten oluşan 40 manzume, 3 beyitten oluşan 26 manzume, 4 beyitten oluşan 8 manzume, 7 beyitten oluşan 8 manzume, 6 beyitten oluşan 6 manzume, 9 beyitten oluşan 2 manzume tespit edilmiştir.

139 tarih manzumesinin tümü aruz vezniyle yazılmıştır. Aruzun 14 farklı kalıbı kullanılmıştır. Daha çok tercih ettiği aruz kalıpları şunlardır: "Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün" (44), "Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün" (41) ve "Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün" (20).

Manzumelerde çok olmamakla beraber Arapça ve Farsça kelimeler ve bu dillerle kurulan tamlamalar da kullanılmıştır. Genel olarak dil, gayet açık ve anlaşılırdır. Ebced hesabı ile tarih düşürürken müverrihimiz, tarih düşürme sanatını doğru yapabilmek için bazı kelime veya kelime gruplarını birçok yerde tekrar etmiştir.

Tâlib sözü daha güzel ve etkili kılmak için kullanılan edebi sanatlara geniş yer vermiştir. Edebi sanatlara geniş yer vermesi, tarih manzumelerinin edebi yönünün olduğunu ve tarih manzumelerinin Divan şiiri geleneğine uygun olduğunu göstermektedir. 139 tarih manzumesinde; 78 tane nida, 54 teşbih-i beliğ, 53 tezad, 46 teşbih, 26 istifham, 18 tenasüp, 14 irsal-i mesel, 11 mübalağa, 7 kinaye, 4 iştikak, 3 mecaz-ı mürsel, 1 teşhis, 1 telmih ve 1 tane de hüsn-i talil sanatı kullanılmıştır.

Tâlib tarih manzumlerinde gazel, murabba, kıtʿa ve kıtʿa-i kebîre gibi nazım şekillerini kullanmıştır. Ebced hesabıyla düşürülen tarih manzumeleri incelendiği zaman kıtʿa-i kebîre nazım şeklinin daha çok kullanıldığı görülmektedir. Bu durum Tâlib'in mecmuasında da bu şekildedir. 81 tarih manzumesinde kıtʿa-i kebîre, 47 tarih manzumesinde kıtʿa, 6 tarih manzumesinde gazel ve 4 tarih manzumesinde murabba nazım şekli kullanılmıştır. Tâlib bu mecmuadaki 115 tarih manzumesinde mahlasına yer vermiştir.

Tâlib'in divan şiiri geleneğini devam ettirdiğinin ve başarılı bir şair olduğunun bir başka kanıtı ise redif ve kafiyeye yer vermesidir. 41 tarih manzumesinde redife, 139 tarih manzumesinin hepsinde ise kafiyeye yer vermiştir. Redifin ek ile, sözcük ile, sözcük grubu ile ve hem ek hem söz ile yapılan çeşitlerine örnekler verilmiştir. Kafiyenin ise mücerred, mürdef, müesses ve mukayyed gibi çeşitlerine örnekler verilmiştir. Redifte en çok sözcük ile (18) ve ek ile (18) yapılan redif, kafiyede ise en çok (65) mücerred kafiye örneği verilmiştir.

KAYNAKÇA

Akbayar, N. (2001). *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Aksoy, H. (2002). Kıta Maddesi. TDVİA (25:505). Ankara: TDV Yayınları.

Akün, Ö.F. (1994). Divan Edebiyatı. TDVİA (9: 389-427). Ankara: TDV Yayınları.

Akyol, İ. (2020). *Hanyalı Kâmî Dîvânı*. İstanbul: Kriter Yayınları.

Arslan, M. (2021b). Manastırlı Mu'în Efendi. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muin-manastirli-muin-efendi adresinden ulaşıldı.

Arslan, M. (2021a). Seyyid Mustafa Tâlib Efendi. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talib-seyyid-mustafa-talib-efendi adresinden ulaşıldı.

Aydın, A. (2009). *Hanyalı Nûrî Osmân ve Dîvânı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aydın, H. (2014). Remzî ve Remzî'nin Tarih Manzumelerinde 19. Yüzyıl Makedonya'sı. *Hikmet Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisi,* (24), 114-135.

Bağrıaçık, M. Z. (1996). *Dürrî ve Dîvanındaki Târih Manzumeleri. (*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Beydilli, K. (2000). II. Mahmud Maddesi. TDVİA (27:352-356). Ankara: TDV Yayınları.

Canım, R. (2009). Klâsik Türk Edebiyatında Tarih Düşürme Sanatı ve Bir Ebced Ustası: Adanalı Sürûrî. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2), 105-120.

Çapan, P. (2012). Şefik Dîvânı Örnekleminde Manzum Tarih Düşürme Gelenegi.

Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu 20-22 Ekim 2011, Adana içinde (s. 69-85). Adana: Çukurova Üniversitesi.

Çavuşoğlu, H. (2014). 19. Yüzyılın Sosyal ve Siyasi Olaylarına Bir Bakış: Bir Tarih Üstadı Nâfi ve Tarih Manzumeleri. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (52), 85-104.

Çelebioğlu, A. (1998). *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları.* Ankara: MEB Yayınları.

Coşkun, V.S. (2010). Süleyman Fehîm. TDVİA (38:87-88). İstanbul.

Dede Temizaltın, G. (2019). *Leyla Hanım ve Şeref Hanım Divanlarında Tarih Manzumeleri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Demirel, Ş. (2008). Antepli Aynî Divanı'ndaki Tarih Manzumeleri Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*, (3/4), 372-398.

Devellioğlu, F. (2016). *Osmanlıca Sözlük Ansiklopedik Lugat*. Ankara: Aydın Kitabevi.

Dilçin, C. (2000). *Örnekler Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.

Elaldı, M. (2019). Bursalı İbrahim Râzî Divanı'ndaki Tarih Manzumeleri. *İstem*, (17/34), 385-401.

Erişen, A. (2016). *Ispartalı Abdülkerim Nuri Efendinin Hayatı ve Tarih Manzumeleri (İnceleme – Metin).* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Fatîn Dâvud (2017). Hâtimetü'l-Eşâr. Haz. Ömer Çiftçi, https://ekitap.ktb.gov.tr adresinden ulaşıldı. Erişim tarihi: 07.12.2020

Günay, F. (2020). Râşid Divanında Yer Alan Tarih Manzumelerinin Tahlili. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi,* (3), 150-173.

İnal Öntürk, K. (2019). *Şeyhülislam Yahya, Şeyhülislam Esad ve Şeyhülislam İshak*

Divanlarında Tarih Manzumeleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

İpekten, H. (1994). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

İpekten, H., İsen, M., Toparlı, R., Okçu, N. ve Karabey, T. (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

İspirli, S. (2000). Türk Edebiyatında Tarih Düşürme Geleneği. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (14), 79-88.

İşpirli, M. (2001). Kadızâde Mehmed Tâhir Maddesi. TDVİA (24:97-98). İstanbul: TDV Yayınları.

İşpirli, M. (1988). Yâsincizâde Abdülvehhâb Efendi Maddesi. TDVİA (1:285). İstanbul: TDV Yayınları.

Karabey, T. (2011). Tarih Düşürme. TDVİA (40:80-82). Ankara: TDV Yayınları.

Karabey, T. (2015). *Türk Edebiyatında Tarih Düşürme*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları

Kayalık, Ş. D. (2020). Hâkim Tarihi'nde Yer Alan Tarih Manzûmeleri Üzerine Bir İnceleme. *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi,* (13/1) 125-173.

Kaya, İ. G. (2006). Divan Şiirinde Tarih Düşürme Geleneği ve Yahya Bey'in Bir Kasidesi. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* (30), *39-56.*

Kuşçu, V. A. (2020). *Bağdatlı Rûhî'nin Tarih Manzumeleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.

Macit, M. (1989). *Şeyh Galib'in Tarih Manzumeleri (İnceleme-Metin).*

(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Oğraş, R. (2007). Türk Edebiyatında Kitap Yazırnına ve Basırnına Tarih Düşürme Geleneği. *Turkish Studies International Periodical For the. Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, (214), 647-669.

Okay, O. (1994). Edebiyat. TDVİA (10: 395-397). İstanbul: TDV Yayınları.

Özergin, M. K. (1960). Ahmed Paşanın Tarih Manzumeleri (855-896/1451-1491). *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, (5), 161-184.

Pala, İ. (2010). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü.* İstanbul: Kapı Yayınları.

Pala, İ. (2013). *Divan Edebiyatı*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Sami, Ş. (1894). *Kâmûsu'l-A'lâm.* (C: 4) İstanbul.

Sarı, N. (1992). Behcet Mustafa Efendi Maddesi. TDVİA (5:345). İstanbul.

Sarıcaoğlu, F. (2006). Nakşidil Sultan Maddesi. TDVİA (32:343). İstanbul: TDV Yayınları.

Selçuk, B. (2021a). Mîr Mehmet Dâniş. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/danis- mir-mehmed adresinden ulaşıldı.

Selçuk, B. (2021b). Seyyid Mehmed Said (Pertev Paşa). http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-pasa-seyyid-mehmed-said adresinden ulaşıldı.

Süreyya, M. (1996). *Sicill-i Osmânî.* İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Şahin, E. S. (2011). Keçeci-zâde İzzet Molla'nın Yazdığı Tarih Manzumeleri. *Gazi Türkiyat*, (9), 149-163.

Şimşek, S. (2010). Süleyman Fâik Efendi. TDVİA (38:85-86). İstanbul: TDV Yayınları.

Tarih Çevirme Kılavuzu, Erişim tarihi: 07.12.2020.

https://www.ttk.gov.tr/genel/tarih-cevirme-kilavuzu adresinden ulaşıldı.

Temel, E. (2019). *Nâbî'nin Tarih Manzumeleri*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Uslu, A. (2007). *Sürûrî-i Müverrih'in Manzum Tarihleri (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin s.151-250).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Uslu, Ş. (2008). *Sürûrî-i Müverrih'in Manzum Tarihleri (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin s.1-50).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Uzun, M. (1994). Ebced Maddesi. TDVİA (10:68-70). İstanbul: TDV Yayınları.

Üstüner, K. (2014). Silahşor İbrahim Yâver'in Tarih Manzumeleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (34), 194-235.*

Vatansever, N. (2014). *Sürûrî'nin Tarih Mecmû'ası (Metin Tesisi-İnceleme)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

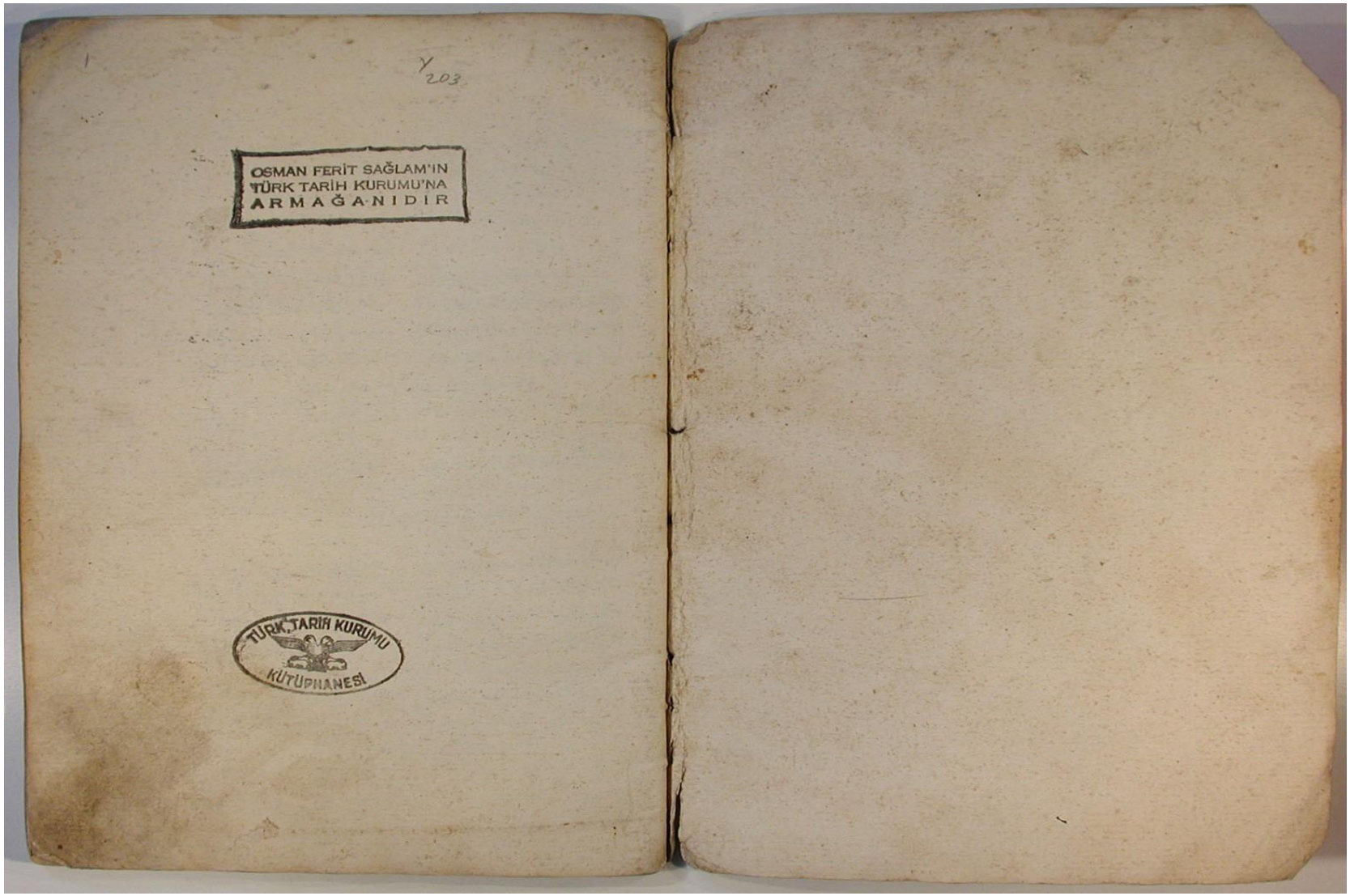
Yakıt, İ. (2017). *Türk- İslâm Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Yıldız, E. (2019). Mustafa Sâmil Bey'in Tarih Manzumeleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (66), 218-233.*

Yörür, A. (2019). Edirne Valisi Ahmed İzzet Paşa'nın Tarih Manzumeleri. *Journal of Turkish Language and Literature, (2), 289-323.*

Yurdagür, M. (1993). Cefr maddesi. TDVİA (7:215). İstanbul. TDV Yayınları.

EKLER

Y 203
OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞANIDIR
TÜRK TARİH KURUMU
KÜTÜPHANESİ

ایکی دفعه شیخ الاسلام سلفله فرزی بنام ذات یحیی افندی زاده یه حی کریم حضرتلرینه

مسند افاده اولغله مراجعی منحرف عزل اولوب اولدی مقامنده دعا ایله مقیم

ذاتنه شایسته سعد الدین ثانی دیمکله البته علم وهنر وارثی اکابر علیم

بیرفاتیکن بقایه کتدی جنته خدا رحمتی روح جناب احمد فضلی نسیم

طالب اهل علم اولمور درسی کبی تاریخی

ایدی یحیی زاده رحلت دار النعیم

۱۲۴۹

حکیم باشی ایکن بهاجت افندی ایدی رحلت علاجین علت موتدن جهانه بکی ایدی ایواه

دعا در مصرع تاریخدن طالب مرام اولمی

مقاس ایلسه بهاجت افندیدن نعیم الله

۱۲۴۹

عطاء الله افندی دولتلو اعظم والیلرندن اولغله جهانه جوهه مناصب ذاتنه اضافه

کلنجه حجی اولی ثمینلی اعمارنه نائل امین وفتحایی هم خی اول کوهر عرفان

شتا اهنکاری نادره کلوب سوق ایدوب اقامت ایتمکه برمدت امّا اولدی میدان

فنادن ایدی سمت بقایه عاقبت رحلت روان پاکی اولسون غرفه بحر رحمت رحمان

یازدی مصرع تاریخی طالب شهر شعبانده

عطاء الله افندیدن مکافات خدادن یزدان

۱۲۴۹

زعیم زاده حسن اغایا حیفا کرفتار اولدیغی درد ایتدی افنا

فنادن شمدی اعیانکن اولدی ایچاره روان سوی عقبی

الم موت الدی کتدی عاقبت آه زخم ایتدی کنجلکنه اصیلدی

صفایاب اولدی بزم جهانه حرام اولدی اکا هب دولته

اولمز حسن خلقی وصف اولنمز وفاتیله کدر لندی احبا

خدا عفو ایلیوب جرم وکناهن مکانی ایلیه فردوس اعلی

یازلدی طالبا مجلد تاریخ

حسن اغا نعیمی قیلدی فانی

۱۲۵۰

خدا صبر جمیل احسان ایده محمود افندیه جهانه ایدی محمد رضی زیبا وبانابده

اولطفل نازلی اولمامله اصیلمی جهانه ایچون اولوردی حسن خلقه دلیسندیده شبوده

عجب کلشن مدر برمثل بوعقباس هوانه مهند سخانه طبعنده هریرفن اوله موجود

سدارش غلام ایدکن الی یاغ عالمدن الی ربی ایتدی حیفا جهانه نائل مقصود

بوکا جانلر تحمل ایتمز اما عاونه موتدن ایدر بیلیه کل اساجسن خاکه اکدو

دعا در مصرع تاریخدنه مطلوبمز طالب

ایده ندری بکه عقباده مسکن جنتی معبود

۱۲۵۰

خدا صبر جمیل احسان ایده حسنیه ایلیه صبر جمیل احسان

جهانه طفل ایکن محمدی کتدی دولتلو

هنوز دکلتدی حفظنی اولیاحافظدی ستاری

نیجه بیله کل اساتذی مهمانه قبر ایلر

بوطفل خوش خوی یاشدی جانه اهل ذلال

کزکن کلشن عالمده کل وجهی نره ضوئی

حروف مجمله سویلندی طالبا تاریخ

جناب ایدی حافظ سعید مکتبی یزدات

۱۲۵۰

کیدوب بیت خلیل الله بیدر شکری دیناوه — ایدوب عفو خدا مقصودیان میدا ابراهیم
ایدوب آدمی ایمینه دورانده دمبسته — لسانه طوطی شکرفشانه میدا ابراهیم
رضات کوثر ایچمه اه ایدوب هب ایدیلر — انیس رحمتلی دلدادگانه میدا ابراهیم
رضای حقی درکاه جهانده ایدی تحصیل — عجب مشغول ذکر ایدی زبانه میدا ابراهیم
ایدوب تردی فضای باغ جهانده امری ترغ — اولوب جنتده طوبا الشانه میدا ابراهیم
نجه حوری وغلمانه ایله کلدار جنانه ایچره — ایچه ذوقه وصفا ایدوب روانه میدا ابراهیم
الهی روز محشرده بجاه سوره اکوثر — شفیع المذنبینه ایلسه امانه میدا ابراهیم

فواد اتشی قوتیله یاندم یرفقط تاریخ
کلستان بهشت ایدی مکانه میدا ابراهیم

۱۲۴۴

علی اغا ایدوب ولی مصری سرواریسی — جهانده وحشتی فاتنه بدوخشی الله
یکی دودینه ایدوکه یاشی قالیوب مهیب — روانه یاکنی مولایه تسلیم ایدی ناکاه
انك نارفاة ام دنیایه بتوده یاقوی — کوکللرده بر آتش حشره لی اولوب جلایاوه
ایدیمیانه عی شکست انجام موجة البت — بوکیفیتده ایم یم عالمده وکل اکاه
معه ایوب جمله والدینی باغ عالمده — اغ مغفرته دردیاض رحمت ایلسه هرکاه

کوندی تاریخنی قاله الجلی سنك مزاره
جلیل ایکن سلیمه خانه قیلی اجل حیف اه

۱۲۴۴

بودر لوصلب محمود ده ظهور ایتن ایدی — ملك عالمده اقامت ایدوب بجوه آی ایدی

مصرع تاریخنی منقوطله قیلدم بیان
شاکر احمد کلستانه جنتی جای ایدی

۱۲۴۶

جلوس

ترجمه

جوده زمانده عزیزان اغاسی ایدی ایتدی — عالی خیری مقاسی عنی ایده حی قدیر
راغا خالی وکل ایدی تلاوت ده هان — نور قرآن ایله اولسون شهد پاکی منیر

جوده معجله دیدم تاریخ فوتنه طالبا
اولدی عازم سوی قبه مصطفی اغای پیر

۱۲۴۱

ایدی تردی فنا والده عثمانه بلك — جوده صبر لرویه اولادلرینه یزداغ

جوده منقوطله تاریخی تجدید ایده لم
رحلت قهر نعیم ایدی یا الهی خاتم

۱۲۴۲

فناده مادی عثمانه بکلك کتدی نوجاره — بقاده جانی مولی کلستانه جنانه ایتدی
جهانه حیرایله مالده ایدی الی معمورده — اغ اجر یله صوی روز جزاده یارسانه ایتدی
مثال مرغ اولوب جان باغ فردوس برینه بجره — روان پاکنه طوبایی موطی اشیان ایتدی
اولیا زمره معه ایلیوب عفو سعادتله — خدا اولادینی ملك جهانی کامران ایتدی

دعاور مطلبیم معجله طالب سویلدم تاریخ
جنانی مادر عثمانه بکه یزداده مکان ایتدی

۱۲۴۲

حسین اغا ایدی خانجی نجاره — قاموشی ایتدی بوکهنه جهانی
الك عقباده قصر جنة ایچره — صقاکب ایلسون روح اروانی

یان لسنی فوتنه جوهله تاریخ
حسین اغا ایده منزل جنانی

۱۲۴۰

حسین اغاکه خانجی فناده — بقاکوردی جلا محجبی
خلاصه ایلدخلد وصله شادان — روان پاکن احباب قریبی

یازدم فوتنه معجله تاریخ
حسین اغا مقام ایده نعیمی

۱۲۴۰

عزاغایه موت فجئه حیفا — جهانه عاقبت دردر دعادن

ديم تاريخي جوهرله بوليه
عراغا نعيمي قدري مكث

١٢٤٠

جهانده رجحان يحيى اقري كذي اغدك احيانك بنده اصلوبزي كوسنده اولدي مندك
لـانا اهل حيوانه ديم طالب بوتاريخي
نعيمي رجحان يحيى اقري ايلدي منزل

رحمت

١٢٤٩

غلام زنكي غت بلك ايتدي كيچ ايكن بكلام الفصدين حيفاكه عالمده عديم اولدي
ديدي كونش ايلينده فوتني معجله تاريخين
سعد اغايه منزل دار عقباده نعيم اولدي

١٢٤٩

مصدوده كلشني خيلي سودتر دل زنده وحشيمده يومدي كوزدده جيم كشانش
ديدمدي وقت ساعتده هبنا جمه طوتوب كلمات بلدي راكبانه انس هابه اولدي
اوينجه باغ كلزار جهانده عندليب اسا مياشت كرده عاشقانك جمع فغانه اولدي
بيجه جانك مراده ايرشدي نفح رنيديله وفاذ بادي: آه رانيده عارفانه اولدي
كچودشدي عزيز رفتني طاعتله دنيادن انكچون اوقدن دركهي دار جنانه اولدي
قياسي وقت ماضيده ايده مستقبلدن اكلك عجب بزم كيمه بوجيوفا دنيا مكانه اولدي

حساب ايتدي دم فوتنده بوتاريخي درياك
فنادده حكمك ال عقبايه سكشانش رواله اولدي

١٢٤٧

عودت اردي ايرانده خوشوب بيجه سنه كنجكون بخل خاطرزاده يه موت ايتك هيا
شهر بايبوده قيوب خاكه ايله بدي شمدي اول فوقتله ايتده در وا ويلا
جسم ناركدي ياترقيه راشنده انلك حمد صمد ايده باباسنه احسانه وعطا

افندیوب

كلوب بادا اهل صولوردي كلدار جهانه باغ
جمله ماشاء الله بل باغلي انفاده مقرنام

اغليوب فوتنه منقوطله يازدم تاريخ
اولدي مقداد اغا عالم سوى عقبي

١٢٤٩

جهانده كتدي بخل يالك عثمان بلك الهي سن كاكا كوسترمه اولاد اجيسي برداغي دنياده
نصل قيلك امل كلمزاده بلي الحاصل جهانه ماشدي بل باشدي فوتنده وياده
صفايابه اولديه بوباغ عالمده جيدا اولدي خداروحنه صفايابه ايلسون فوزوس العلاده
سوايلبوب بابانك عفو سعاد تله جهانه مالك ايتدي حمد تعالا نيجه اولده

دم فوتنده طالب سويدي معجله تاريخين
محمد بلك بهشتي ايتدي داري وارعقباده

١٢٤٦

حيف عثمانكه ديمدم فاتحه قالمي زاده ايتدي بودخت پاكيزه اداسي رحلت
حمد اكا صبر جميل ايليه احسان وكرم كوجيد اولاد اجيسي ملك جهانه غايت
مبتلا ايتمك الله تولني عالمده هر زدد در علت طاعونه طاي صحت
بويله در قاعده هر دور زمانه كيم بلين آخر اكا وده ايده خاكله جسمي التحت
حمد انك ايليه زهرايه جنانه ايچ انيس هم ايده روحني مستغرقه بحر رحمت

سويلدم معجله طالب انلك تاريخين
فاطمه خانمه حسكه اولده جاي جنت

١٢٤٦

حفت صدقي بكلك محمد وسنك حيفا كوحيف كل بوزيده صولوردي كلدار جهانه باغ اولده
باغ عالمده سولوردي كزركن آخر آه شوت موته حيف اولدي حيف آه ماتم زاده
فاني دنيانك ايمكده درصهباي تشويقي ايلن بركيمسه بوكيفيت دوراني دوراني

طالبا تاريخي يازدم طوبيجه فوتنك
كنجكون ايده آه امين بلك قلدي بوفاني ترك

١٢٤٢

شوهه انکیزی چاغ ایتمش ایدی رشید — اولشدی خدمتنده خیلی مدت مقیم
عالمه [illegible] کلدیکنی ایکنجی کوکبدی — اولادی [illegible]
غافل انسان الدانور اولیش زفالنه — کهنه کرهوده اولمز کیمسه یه ملال قیم
عفو ایدوب هب جرم عصیانه رحمت ربه رحیم — ایلیه رحمتله یارب رحمت ربه رحیم

طالبا تاریخی مجمله تحریر ایلدم
قیری یارب شوهه انکیزدن اولدی خلد نعیم

۱۲۵۱

ایردی جانمی تندره بنی مرقه ایدوی افنا — جهانده وردیه بر دورلو درمانه بولدم صیفا
سکا ال ایلدالدائمه تقدیر ایتدیوه افنا — بوکلشار فنا بر کیمسه یه باقه وکل دنیا
سنك کیبی کن ردم بنده ندیدم برده ارلوم — کچوب کتمه صفوف سنك مزارم کوردم دنیا
بکا اخلاص صله برفاتحك کافه وافیدر — جنابه جهد ایلیه مقصودینی اعطا

دیدی طالب بکا فوتمه مجمله بو تاریخی
مکانه ایلیه جنت بلیه خانمك سوك

۱۲۴۷

نجاره ورديه بولماری جاره — جهانده کنه ابراهیم اغا ای

یازلدی طالبا مجمله تاریخ
جناغ قیله ابراهیم اغا جای

۱۲۴۸۱

مادری سطانه محمودك بورسه نك — عالی تربه ایلیه رحمت ایده رب رحیم

مطلبه طالب وعادر اکلدم تاریخنی
والده سطانه بورسه اوله دار نعیم

۱۲۴۳۳

جهانده جیقدی کدی وارمیه چاره — عجب اغاکبی بر ذات والایی ارر شمدی

محمد

ملکلر ماهل و مجمله طالب سویدی تاریخ
بهشت ایچره کیدیوره کوردی فاروق عمر شمدی

۱۲۴۷ ۱۲۴۷

طریقتجی تمام ایتدکده حورین — نه خوش برجاده جانه یولدی نعیم

برایتدی جانده تاریخی طالب
طریقتجی روان اولدی نعیم

۱۲۴۵

طریقتجی کلنجه قونیه دن استانبوله روحین — بکتاشی درکهنده ایدی تسلیم مولایه
بوایکی مصرع تاریخ جوهردار بن طالب — دم فوتنده بولدم ایلدم اعلادن اضایه

طریقتن بولدی کندی صحن فردوسنی طریقتجی
طریقتجی دده یاهو فنادن کندی عقبایه

۱۲۴۵

کلنجه قونیه دن برمصلحتله حرمیوب آخر — طریقتجی دده حورین ستانبوله تمام ایتدی
شوایکی مصرع تاریخی مجمله دیدم طالب — اوکیم تسلیم روح حضرت حق انام ایتدی

قویوب دونیای کندی صحن فردوسنه طریقتجی
۱۲۴۵
طریقتجی دده عقباده فردوسی مقام ایتدی

۱۲۴۵

ایدی رحلت طریقتجی دده ویایه ایده — بحر رحمتله روان یاکنی رب رحیم

طالبا تاریخنك صنقطه اخرم یولن
بولدی فردوسه طریقتجی طریق مستقیم

۱۲۴۵

فوت نجلی وردی ابراهیم اوغلی الم — ایلیه صبر جمیل احسانکا رب رحیم

طالبا حین وفاتنده دیدم تاریخی

ایدی سید محمد دخلت دار نعیم

۱۲۴۴

جنة خدی اقری عاقبت تاریخ ایوب کتدی بودار مخنق
فاتحه احسان ایدن یارانلر اوله عالمده فراوان فرخ
طالبا جوهله یان تاریخی
جای ایده خدی اقری جنتی

۱۲۴۶

صدر اعظم دخی ارلش ایدی اردوه اجل عاقبت ایدی افنا جلبی پاشایی
سویله تاریخنی مانند دعای طالب
واصل خلد ایده مولی جلبی پاشایی

۱۲۴۶

نظیف احمد افندی کزیدلی نجلی دنیایی جهانده طفل ایکن رحمت خدایه ایلدی تسلیم
حارث ویردی طالب نارفوتنه سویلدم تاریخ
نعیما اوله کلزار نبیه جبل نائله ابراهیم

۱۲۴۴

مصطفی پاشانی قویدی المده عاقبت کیخ ایکن حیفا که ایدی سلک عالمدن حذا
طالبا مجمله تحریر ایلدم تاریخی
یولدی ناری کیخ ایکن باغ ارمنه مصطفی

۱۲۴۷

کیخ ایکن قیلدی کبجه وقتی وفات خالده حفظ حور رحمت ایده
۱۲۴۶
سویله منقطله طالب تاریخ
خالدا جاینی حور جنة ایده

۱۲۴۶

باهر

باهر دانا سلام مدی اردسی جاره نله بدیله جانمی قلم ایدی انی موت آکاه
مصرع تاریخنی مجمله یازدم طالبا
ایدی باهر افندی باغ عدنه جایکاه

۱۲۴۷

فراموش ایلیوب سلک جهانی عاقبت کزدی روانه بحر رحمت ایله ریان ایدی مولی
فرانی آتشیله سویلدم تاریخنی طالب
کلستان نعیمی قیلدی ابراهیم پاشا

۱۲۴۴

میر منیرلی نجلی کیبنجه اغلدی جمله یاری وکدایی
تاریخی طالب املا قلمنی
یوسف ضیانلی عدنه ایدی جایی

۱۲۴۶

الدنده کتدی بودختر جلی اه والدینی ثمری عالمده دیده
طالبا تاریخنی قیلدم رقم
عاریف خانم جنانه جای ایده

۱۲۴۵

طاهره خانم ایدی صاحبهٔ عفت آه طوردیوب عالمی ترک ایدی کتدی ای دل
دیدی تاریخنی طالب کبی ریاض باری
طاهره خانم ایده عدنه الهی منزل

۱۲۴۸

چکدی دنیاده اتک کتدی نجاره دهر کلدی کتدی کبی صاحب عفت قادین
طالبا مصرع تاریخی منقطله دیدیلر
خلد اعلوده یوله منزلی رحمت قادین

۱۲۴۴

یاغ کلاد جنانه ام کلثوم انوی جات ذوقیاب ایتوب روان یاکی دین کریم
مصرع تاریخی تحریر قیلدم طالبا
ام کلثوم ملک ایده جوجه جانی دار نعیم

۱۲۴۴

فاطمه خانم جهانوم ایریلوب جنته طوغری روان اولدی روب
سویله طالب مصرع تاریخی
قیلای عزیز فاطمه خانم نجات

۱۲۴۵

تطب میدان لهم حضرت خانه محمدوه ایدر الهام نیجه ارا هی معبود
یرده کیزلنمیش مرقد احمد بابا کشفله بولدی حقا دی انا الله بدرود
هوا موزه اولور مظهر الطاف خدا خاصلی خصلت محموده سیدنا معدود
دکله نقل ایلیرم ساکه نورای زائر بودر اجمله کاملدن انبیاء شهود
نقشبندیه ده شیخ احمد قدس سریف نا بخارا ده ایدوب شهر ستانبوله ورود
فضله عارف بالله ایمش اول دانشمند ایرخلوتکه ایمش اکمه بوجای سعود
شهه سز ذیل شفایقده عیان در وصفی قیل نقل ملک ایسه اصل مرام مقصود
هشده ده اولمش وطنه کرامت برپی عاقبت ایله بو عالمده الهی موجود

طالبا مصرع تاریخی بیان ایدیم
یاربی بو مرقد والایه بولوب خاک محمد

۱۲۴۶

روان اولدی فنادن زوجه سی احمد کلاه حیفا بقاده بی رحمتله رضوان جوه ایده رضوان
ایکی اولاد ینی ترک ایلیوب کندی اربجاره جهانه مبتلا اولرقی درده بولسیوب درمان
بکوب طالب ملکله باکه روح دیدی تاریخی
نعیمی شمعنب قادینه ماری ایله یزدان

۱۲۴۶

ایکی

ایکی یاشنده ایدی عابث خانم جهانه آرن قریوب عمید یله مادرین محروم دنیاده
ملکله بویله یازدی طالبا تاریخ منقوطی
روان عایشه خانم جنانه بولدی عقباده

۱۲۴۷

بقای ایدی سید سعید دخترکن فنای ظاهر عنقا کله صانکی بر بوله یارب
اولنجه واصل سمع قبولا ارجعی انوی قریوب کندی جهانه یا قیوب صانع وصوله یارب
کل اسا صولدی ارن یاشنده وجهی نار داری مادرین کلش فردوس اعلاده بوله یارب
درون والدینه صبر ایله تعزیه قلدرس بوجانوز الملک اندن حالی نوله یارب

رجا در طالبا مطلوبه بو تاریخ مجدد
مکانه زینب اشرف خانمک فردوس اوله یارب

۱۲۵۱

اعیانه شمیکو روان ایدی حسن اغا مدد دادر اینک عینی عالمده حی بیار ایده
تاریخی طالب کبی مجلد بن قیلدم رقم
روح حسن اغایه جوه روح حسینه یار ایده

۱۲۵۰

عابد سید سعید طرفن اسنه آه کندی بوجاریدی حسنی قبول ایتمز بها
کلمش طبع بوباغ دهره بویله بکوزل وجهنه کل نلفنه سنبل دنیوار ایسه سزا
کلشن حسن ایچره نازایله خرام ایدکن سرت باد ریا اخ انی ایتدی هبا
عریضا یان ایده احسن افندیزنه ملک عالمده یاشنه اولیا ترفی ضیا

طالبا تاریخنی انجه دعا در مطلبم
واصل الیه طرفنی جنته یاربنا

۱۲۵۱

اشته کدی حضرت طیب اقدی ای اخی عرض ارتر رضنی رحمتله یا وایتی سنك
خواجه لر فوتنده بدیله سویلدی تاریخنی
کلشن جنت اولہ طیب اقدی مسکنك

١٢٥١

حسن بابای بن رغبتی بوغدی دنیایه رك دیدی وفاتیله الم خیلی اصحابه
مقامی کوشه رکاه فوجه اولیاسیله رحلتی بولدی ارواح رجال اللهه یایه
کلدیلر طالب ارتدی سویلدی تاریخنی بویله
حسن بابا فنادہ بقدی کدی دار عقبایه

١٢٥٧

دانه عربی زاده تکمیل ایدی مسندی صوانه حیفا اولدی عالی مدد
خاطره کلدکجه حسن الفتی اه ایدیوب طبع یارانی الدیه اولدی خالی مدد
شعله نار وفاتی جوده کوکل یاقدیوب خانه سنده والدینك نیچه حالی مدد
جمله عصیانه خدا عفو ایلیوب نیدا اولدی ارده سکز یاشنده سوندی شمع اقبالی مدد
طالب ایدم قطعه انکمله تاریخ حساب
کل کبی صولدی ثنا بنك رح الی مدد

١٢٥٧

طاشدن

نجوده ایدی حجزاده حسن اغایه آخر طیبا نخ ضربه زور موته انا سکنه اولدی
خطا وجرمنی عفو ایلیه یارب رحمه یاکنه فوجه اعلا یه مقام ایت
یازدیلر طالبا معجله سنك قدینه تاریخ
حجزاده حسن اغا بقای ایلدی مسکن

١٢٥٧

بوجك زاده عزاغا جهاد ترك ایدوب کدی ایده جنده روحی روح فاروقه ترحم الله

فنادہ

فنادہ حکدی ان عفو ایلیه جرم کناهن اکا کوستریه ملك بقاده خوش ایدم الله
دعادر مطلبم طالب بنم تاریخ مجدن
عزاغایه قدیمن ایلیه دار نعیم الله

١٢٥٧

زوجه سی طالب افندك ایدوب ترك فنا جابنی عقباده جنت ایلسون رب کریم
عفو ایدوب جمله خطا وجرمنی ریاسه ایده أب رحمتله رلدن یاکمنی حق رحیم
طالب ایدم دائماً اکمله تاریخن رقم

[redacted]

١٢٥٧

بد والدینه جرمه ناظر یکن کدی آه ایلدی حاجی حسین اغایه جوده رحمت رحیم
عفو ایدوب جمله خطا وجرمنی کوستر سون بطریقله اکا عقباده مولی خوش ایدم
طالبا تاریخ مجدن دعادر مطلبم
یارب ارشاد منزل حاجی حسین اغا نعیم

١٢٥٧

فنادن کدی معصوم ایدی محروم طوسون زاده
کندر قلبی اولدی اجیسی غایت غمدن آزرده بقاده ایدی نارینی جوجنت اعلی
بوتاریخی ملکلر سویلدی منقوط طالب بهانه والدینه خدا صبر جمیل اعطا
مقام ایدی بهشتی روح سید احمده مولی

١٢٥٧

جوده زمان شمدیده اولشدی محافظ حیفا ایدی حسینی اجل آخر افنا
بولدی دردینه بر در لوفناده چاره الیه رحمت اکا ملك بقاده مولی
طالبا مصرع تاریخنی یاز بجمله
باغ عدنه ایده صوح حسینه ثانی

١٢٥٧

کنج ایدی ایدی محمد رحلت

۱۲۵۲

علی اغای ذیشان بوکندی دکی کندی حیفکیم اولدی ملک جهانه نائل مقصود
یازلدی مصرع تاریخی ماتم دعا طالب
مقامن جنت الاعلا حسینلک ایلیو معبود

۱۲۵۳

کندی مخدوم علی اغا جهانده کنجکن شرف موتله حیفا که شتاب اولدی تف
حوض مجمله سلاسلک سویدی تاریخی
ایتدی الله جنتی روح عمرلک سکوز

۱۲۵۴

کنجکن کندی مرده نجلی حسین اغانک اکا حوضه صبر جمیل ایلیه موفق اولسون
~~کنجکن مخدوم یاکی کندی دنیاده سعد حوض حسین اغایه حوضه صبر جمیل اعطا~~
~~مصرع تاریخلر طالب دعا اولدی دعا~~
~~صنعا مصرع تاریخی فتی امیلر~~
~~طاهر لی نیمه مرتضی اغالیه~~
طاهر لی جنت اعلیم ایده قرین رضوان

۱۲۵۴

طفل ایکن جدی اتک ملک جهانه ایله وضع یاران علی اغایه موفق رحمتی
طالبا تاریخی مجمله تحریر ایلدم
قیدی شاری طاهر خانم دیار ضنک

۱۲۵۴

باکه یاک حوضه آجیدی اولدم بنم بابا جغم تیغنی جلاد موت ایتدی حواله جانمه
مطلبم تاریخ مجموعه دعادر طالبا
جنت اعلی محل اولسه نفیسه خانمه

۱۲۵۴

مخدوم یاکی کلدی دنیایه بینه کندی قویدی مطلق اغالق عالمده حیف المده
منفطله قلدی تاریخی طالب اولدی
طوتدی علم رضایلک اعلی بری اولدی

۱۲۵۷

جنابه جمعه اغانک جهانده زوجه کندی ایده صبر جمیل احسان اکا عالمده یزدانم
بقایه کندی اشته کچه قیدنده بلواغلدی سعدا رشی کزدکن کلشن خانیده سلطانم
ملائک بویله اعلدی ایتدی طالب یازدی تاریخی
جنانه ایتدی منزل جوانکن فاطمه خانم

۱۲۵۷

جنابه ثمنی اعیاغ صبیه اغالق قلدی بود وفاتیله جهان اسمنه بوجاریه بی کریان
کشاد اولقدر یه باغ جهانده غنچه رنگی کل اندامی مجلک نجیله اولدی خاکله یکسان
فرشته بو اسلوب اوزره سویلدی طالبا تاریخ
جنان اولدی جهانه عارفه رحمت قیلدی یزدان

۱۲۵۷

عاقبت اکری ثنایی یاننه هشیرسن مسکن اولسون جنت اعلی رقیه خانمه
کنجلکنه طوریمک کندی جلدن جوده جوده سن اولدی زندان حاصلی دنیا رقیه خانمه
خاکله یکسانه اولنجه جسم پاکی بیلجه آجیدی دنیا و مافیها رقیه خانمه
ایلیو رب کریم احسان صبر بیحساب والدینی یاغمه حالا رقیه خانمه
طالبا تاریخ معجون دعادر مطلبی
جنتی خانمی ایده مولی رقیه خانمه

۱۲۵۴

علی اغایه ویره صبری صبور اوغلینکده اولسه جانی جنت
آجیسوبه سویدی طالب تاریخ

کتبی قوجی زاده آخر بنجه موته کشوده وارمی چاره حوکه اولمق حرقه عزی تمام
عفو ایدوب جرم وکناهن بحر رحمتله ایچ دائما ریان روان باکن دیا الوناام
طالبا تاریخ محرره دعادر مطلبم
صحه ماداتی ایده حاجی حسین اغا مقام

۱۷۵۳

جهانده کتبی قاضی زاده ایتی قسمتی تکمیل کمال فضلی خانه ایری عالمده مخدی یه
جهان ایچنده بر وجهله عالمده فائدت اولمش ایری حقدده حسن خلوتجه رکنی یه
دعادر مصرع تاریخدده طالب مرام ایچق
بهشتی ایلیه مولی مقام احمد افندی یه

۱۷۵۴

کوهلی حاجی محمد زاده کتبی ملک فانیدن بقاه ایلیه باری بیوك رتبه اکا اعطا
ایلشمی بر دقیقه ایلیدی وقتی تکمیل ازلدن چاره نه بولیه قوریلش ساعت دنیا
دعادر طالب انجمه یرنقط تاریخ مطلوب
جناح مطلعی اغایه ماری ایلیه مولی

۱۷۵۴

فائیده این چکدی کمال اهلی عطا ایله چکدیمیه باقیه اکا زحمتی زوال
اهل هنر اولمش انك نظمنه مفتون اثاریی تنظیره عاجزدی سخندان
کیدنلری چو خاکه صقون کچی یاقوبره ایلدی سنك کبی بوده عالمی سیران
اوجاقنی یاهو اربا دنله کچدی هر ساعت اولوب مظهر نوفیوه زوان
اخلاصله برخانه درشمری نیازك اهل دل ایدر مقصدینی ومبدا حسن
عفو ایلیه حوه هر بقدر قدیمی جرمی هم جنه رحمتله روانی ایده ریان
تاریخنی طالب کبی تنظیم ایدریز بن

ماولیه

۱۷۴۰

دفتر عمریه حیریه ناخلکین وردی مؤثر نیتدی باده فانیه اقوی معاونه بروی
ایدی شهر محرمده وفات اولمکله دائم ماتم قوتی قودی حیرتده حیوه دانشوری
فانیه اولمش هنر منداله عصه نهمتدن بیکده برکورس جهانه اولیه بلکه کتری
نور توله ایلوب قبریه منور دائما جمعتدن عفوایله اولوب لطف حقدن نظاری
اوقویانه یارانك روح پاکنه فاتحه ایکی عالمده اولیه یاریه خطا اوده بری

طالبا تاریخیه انجمه دعادر مطلبم
جنت الاعلی اولیه فانیه آدمیان یی

۱۷۵۴

قریی حیرتده بنجه دانشوری کتبی دانشی بلکه کبی اهل کمال
طالبا محمد بیان تاریخی
کیخ ایری دانشی بلکه ایتری ارتحال

۱۷۴۵

صوصه ده ضبطی مك ضابط اولمشدی بلوك اغا ایچوب جهانی مؤ عاقبت نزل آیی دنیا
دیدی یاکه آب رحمت ایتیلو دائما ریان خطا رجمتله عفوایله بزلرنی لطف مولایه
دعادر قصدیم اولطالب بنم تاریخ مجرب
قیلمکدن بلك اغایه باری عفو اعلوطی

۱۷۵۴

آلوی دنیادن زیبده خانمی حیفاکم موت والدینینه عطای صبایه حی الانام
عفوایلیه جرمنه ایده رحمت اکا بی الرحیم طولی غرایه جهانده اولیوی نیدا بکام
مطلبی تاریخ مجرب دعادر طالبك
جنتی بارك زیبده خانمه ایده مقام

۱۷۵۴

مادر خانقه شیخ مراد ملاذی — جوهر عضلاتی ایتمزی مکرمتی حق
اشته شمدی بوفنا عالمنی ترک ایتدی — آدمی کاشانه فرهدن برینه آلمق
اوقوا خلاصله برفاتحه یاهو یورسه — ایکی دنیاده ایده نائل مقصدینی حق

طالبا اهل کوکل بویله دیدی تاریخن
جنتی صابره خادینله ایده مسکنی حق

۱۲۵٤

مادر شیخ مراد ملاذ خانقاهی ایدی ترک — روحنه رحمت ایده باقیده حی متعال

قدسیان طالب نقطه دیدی تاریخن هتوز
صابره خادینه بهشتی ایله شمدی مکان

۱۲۵٤

دهری ایدوب فراموش کندی ذیقی اقران — موت ایتمه بویله خاموش آخر امور دنیا
اوزدادیدی حالا آه حبیب یارب — اولمشدی خلقی زیبا عالمده بیمثل
اولمغله فضیلت المشدی مولویت — علم و کمالده ابتدی تحسین ایدر محقق
عفو ایده حق خطاسن مزید ایده صفاسن — معتاد اولمش اناسن خلد جهانه بگدی

کوشش ایلینجه فوتن طالب یازدی تاریخ
ملک اولدی منزل بولدی شریف اتمک

۱۲۵٤

تصلهٔ مجلس عرفانه ایدی رندانه — شمع عزیه ایتمکله یاداجل ایتی هبا
اقتاب هدیه مملکت معرفتنه — کوبه کبی ایلدایدی تجلی ضیا صبح و
وارایدی جمله طریقتده حقیقتده اعلا — عرده اعلوده انیس ایلیه بیانه خدا
حسن خلقی بولندی بی مثل و بی نظیر — نوع آدمده بولنمز دیشلورسه اجری
بویله بر ذات ملک خصلت صفاکه قلله — نکمل قیلدی نضل ایتدی وجودینی فنا
عفو ایدوب حضرت حق مجلد خطاسن — رحمتی ایلیه همدم قریه سعدا

طالبا مصرع تاریخنی نقطه یاز

جنتی

جنتی جاهنی جای ایلدی رندانه

۱۲۵۳

معین صاحب رشد و کمالک — دلی نبد ایدی خلوصه کر یمه
یوغیدی د غبتی ملک جهانه — انکچون هر شمدی قید عظیمه
متجمدی قلده فارسی به — کر نثر و نظمی فائقدی کلیمه
روانی دائما مستغرقه الرحمت — زلال رحمت رب رحیمه

کلوب قلبه دیدم تاریخ طالب
معین بر هند کتدی نعیمه

۱۲۵۳

الشی ایدی مفتی الانام رحلة بدیع جهانه — یارب اولهٔ شمدی مقام اکا کلستان جنانه
طالب دیدی منقطه تاریخنی اهل علم
قاضی افندی نازه یه یزداد ایده عزه مکان

۱۲۵٤

طوغدی ولد طالبا سوایکی تاریخ نام — کل یازه لم سنکنه باعث اولدی رحمته
ایتدی محمد امین نقل دیار ادم
کتدی محمد امین ۱۲۵٤ واصل اولد جنته

۱۲۵٤

یاشنی الوب فنا ده اولدی عقبایه روان — قیلدی خواجه نمی قرهوس ایچه رب الانام
برطاقم هرکس کتمکده دریوکاریده — اکلن کیمی طورمیانه نه دیسه صبح و
طالبا قیلدی دعا تاریخ جوهر دایله
وارجنت روح جواجه الدوده مقام

۱۲۵٤

مجلدی عارفی صدیقه خانم بولدی رحمت کلستان نعیمه کتدی روحی ارپلوده تندت

فراق اتشیله اشتیاقی اولده سوزان — دوروب اقرباسی یاغمده ماتمده کلخن
وکلوی برزمانه خالی تلاوتده اوکل — خدا انوار قرانه ایده قبرینی روشن
ایدوب صواب رحمتله روانه ذی غفاریان — اکیلوب قبرینه فردوس اعلاده یری اولدی
دعاسی طالبا تاریخ مجلده اولدی
جنانه عاشق صدیقه خانم ایله مسکن

۱۲۵۳

اولدی قاضی حلب آتاکوی ایچکزین — ایلدی میرخداداد اجل جسمن تباه
مظهر خلق جمیل ایدی اوکان اتفاقات — دائما خلقه کولر یوزله ایدایدی نگاه
هرکسه بومنزله برگره اوغرار شبهه یوق — کلمز اما نیلیم خلوه جهانه انتباه
فاتحه اکرام ایدوب یارانه دائم رحمته — ایکی عالمده سلامت دایم ایتسون جایگاه
طالبا مجلده تخمید ایدرم تاریخنی
قبر بنی میرخداداد ابن جنت اله

۱۲۵۵

ایتدی خدر خورشید محمد بوفانی جوشده آه — کیمسه یوق دنیاده حیفا
قبله محمد بنی عالمده مثلی معبود — قصر جنتده بوله مادر دینلی رحمی صفا
طالبا مصرع تاریخی دعاده قالمز
فاطمه خانم عرش قبله موطی مأوی

۱۲۵۴

دار فانیده هیکلی کتمک عقبایه مذ — صاحب مرقد محمد اهل وفا ایدی آه
ایلدم طالب کبی بنده دعا تاریخله
خلد اعلایی مقرایده محمد یا اله

۱۲۵۵

کیدنجه میرسمیل حسن باغ عالمدن — جهانده بیلسا جمله یارانی فغانه ایدی

کیدوب

بش بیلی
کیدوب اول جهانه هم مجاز اولدی اونه — کلوب صدقه ستانبوله قلمده کسب ایدی
کوتاهیه ردیفی بوقطعه نامدی اولشدی — وفاتنه کوش ایدنجه وقت خرمنده بکالب
ملکار شوایکی تاریخ مقطعی بیام ایدی

مکانه ایدی بهشتی روح اسمیل حسن بلک
بقاه خلدی اسمیل حسن بلک مکانه ایدی

۱۲۵۶

کیمسه یوق احوالنی بوفنایه کندی — اولدی ساحه عالمده بکام رخرم
دار دنیاده اوریکیمه یه اینمدی آه — قلب یارانه فوتیله نیجه کلدی الم
نور قرانلر حقه ایلیه قبرینی روشن — لجه رحمته مستغرق ایده جمله هم
طالبا طوبدم احبابی اولدی تاریخ — بنده ایتدم شوایکی مصرع یکیلی رقم

قیلدی تراب احوالنی بوفنایه بدسته
مسکن احوالنی ۱۲۵۶ خدا ایده ارم

۱۲۵۶

تراب ایتدی جهانه خانم محمود — ریسوه اکا تخت خلدی سعود
اولدی ارتحال ایلی بیل شهناه — ذاتنه ایدوب جهانی خشنود
اورنادنه اولشقیا کروهی — قالدردی خلوصه ایتدی نابود
آسوده کیوردی وقتی الله — عهدنده هوه کلدی مقصود
بادی: نظام عالم اولدی — هو بختنی البشری مسعود
آه اولشه نادر الوجوده — ناسه قودی کتدی آه بردود

تاریخله قیل دعایی طالب
عدن اولدی مقر خانم محمود

۱۲۵۵

کرفتار اولیغی دردلر علاجی یولیوب شفیقه خاطری جانه جدا ایتدی اجل
اوله دریای رحمتده رواندائما ریاب آجل شوقدرینه فوجی اعلاده نیجه رندن

دعاده قالمز اصلا طالبا تاریخ منظومی
شفیقه خاطره علی اوله یارب ملجا و مسکن

۱۲۵۵

دوستلر اعظم رجالندن ایدی نائل بلی وفی جسمنی ایتدی کرفتار اولیغی علت هبا
خیلی مدت ضبط ایدوب اولدی جانباز حیاتی دولت جلب ایدی اهل مصالحده دعا
انتقامات طوغریدن مخلص ایدی اولدیکم منصبنده صدقله خدمت ایدوب دائما
سیئاتن عفو ایدوب دائم رضا یا کاشف بحر رحمتله ایده رایه جناب کبریا

مصرع تاریخده طالب دعادر طلبم
جنتی ناشد بگه رب العباد ایده عطا

۱۲۵۵

قوتیله واکسندن مکتوبی جمیع مولای اوغلندن قوتیله دور آنده فغان ایلدم
کتدی درکاه جهانده اه اول محترم یارک خانقاه خلده درتدی الیتو رب الانام
روح مولانای مولانا کوکیک اوزلیوب بحیوه باشنده ایتدی جلده عزیزه تمام

طالبا معجله جاندن سویلدی تاریخی
باغ عرفی ایلدی سید جلال الدینه مقام

۱۲۵۵

قاموسی زاده آخر آیلری مادرنده آردنجه اولدی مشغول الله قالدیروب دعایه
حوت نقطه طالب تاریخ ایتدی املا
بولدی امینه خاتون ماوی کیدوب بقایه

۱۲۵۶

ستانبولده اناطولی یه جقشی ایدی تفتیش کلوب بالیه قضاسی مجسنه ترک جانه ایتدی

ملکار

ملکار سویلدی منظومه تاریخی طالب
ویادجنتی جوکشلی عالم مکاره ایتدی

۱۲۵۶

حوت کبی قضادن اعیانه ایدی مقدم باقی اغاندن اوغلی حاجی محمد اغا
شریفی خاندانوی خیری مادایدردی برذات محترمدی وصفی اولمز املا
جمله ایدی اهالی عالمده کنوسندن عفو الیه جمیع جرمی جنابدن ایلا

تاریخی ملکار طالب دیدی تمامه
حاجی محمد اغا جنتی جنانی ماوی

۱۲۵۶

آشیله نیجه آه ایلیوب میر سعید بویله بر دخترینی شرمه موت ایتدی تباه
حیف کیم واحی یارمی ایکی یاشنده ایکن ایریتوب یاداجل عرینی ایتدی کوتاه
طور میوب کتدیله بیوکی والدیسی ارتدیله طاقتی قالمدی دنیاده قرار ایتمکه آه
پدر و مادر و دادر رینه صبر جمیل ایلیوب دیدیم احسانه جنابدن الله

طالبا مصرع تاریخله قیل سنه دعا
عاب خاطره جای ایلیه غافر الله

۱۲۵۶

فنادن عادری میر سویلدی کتری عقبایه اوله جای و مکانی یا الهی جنت اعلی
جهانده کامن آلدی اضیاء اولدی الجکری تلاوتله عبادتله کچردی قتنی امّا
اومیاتدنجه یالنزه ایکی اولدینه بعد بیاض عاجزله عجز بیاض ایله ایتدی اعطا
جمیع جرمی عفو ایلیه غفاری تعالی خدانک رحمتنده روحی خانی اولمیه اصلا

یازلدی مصرع تاریخی ماننده دعا طالب
این عدن مکانه عقباه طوبی خاطره موت
۱۲۵۶

کنزی عقبایه مستانبولده لیوشنالی مرحوم ایوب زاده فنا
شمنیده کلمشدی اول بیچاره عالم عرصه وجوده
بولمدی بوعالم فانیده حیف کیم وفا
دیوبلر طالب فوشتهلر بکا تاریخی
بو محزونه لیوشنالی یه جنت اولدی جا

۱۲۵۷

شاعر ولی افندی میدانده معرفتده مسجد هزله کچری ثالث ایله نزدیکی
دلکشا محل اولمق تاریخ طالب
شاعر ولی افندی مکن قیله نعیمی

۱۲۵۷

یارب
حسن روزی افندی کنزی غمله دار دنیادن بوله روح روانی قصر جنته مصفا
نه مشکل وردایمش اولدی اطبای زمانه عاجز اوده اولمق کیمسه جهانده مبتلا یارب
اکر الطافکه مظهر اولمز سن یمانده حال ودعالمده سکا محتاجدرلای وکرا یارب
کلن کتمکده در دورانه دکلدر کیمسه باقی هماره عصیانلرمی عفو ایله قیل لطف عطا یارب
رجاسی طالبا تاریخله اولدی وفاتنده
حسن روزی افندی ایلیه جناتی جا یارب

۱۲۵۷

علم وهنرده دریا منشی بکتاشیدا فوق سخندن بکتا شاعر ولی افندی
دلکشا صفا عنادله یاشار فالدی شاد انشاده اوجی زاده اشعاره مجتهد
سوزده کچر فهمی حیرانه ایدر ندمی اشعار منتقیمی مضمونه دلپسندی
جمعیتی آیردی جانه محروم ایوب لیسانه آخر اودردمندی
تاریخنده ندمی طالب کچر قونیمی
مکن قیله نعیمی شاعر ولی افندی

۱۲۵۷

وهنری صافی افندینک مدد اولدی یاشنده عقبایه روان
باد مقته ایلدی صونجه کل نوری ایلدی کلزار فردوسی مکان
فالدی عالمده جهی آه ایتدکن قیلدی زیر اطفل ایکن تربه جهان
والدینینه ویره صبر جمیل ملک عالمده خدای مستعان
آجیبوب طالب ویرم تاریخنی
کنزی دنیادنه خدیجه بلک جوان

۱۲۵۷

قالدی عالمده مضمونی اصلا براولدی اخر الامر اشته یحیی بلک دخی ایتدی وفات
زینت دورانه بلک بیهوده در مثل ایدی هرکلن کتمکده در یوقدر بوعالمده ثبات
عفو ومحوایتسون غایت ایلیوب ربنا عفو قودنیله مجموع عصیانه وخطا سنده اوزات
فاتحه اصانه ایدنه زمزم روح یاکنه ایکی عالمده بوله هو رعفو نبده نجات
مصرع تاریخ فوتنه ایلدم طالب رقم
ایتدی جسمندنه اجل یحیی بکلک سلب حیات

۱۲۵۷

خدیجه کاندنه اشته یحیی بکدن ایتدی ارتحال هرجهله کا میاب ایکن فنا ملکدن شاه
عادتیدر تندی خان ایله یکسان ایلمک فائده ویرمز کلنجه موته اصلو مال وجاه
هرکلن کتمکده در بوعالمه کورمز ملک بلک خطادر ایلمک اولسین چون نکاه
جملهسن لطف ایلیوب صونع عفو ومحوایتوب یارین وغفرنه کوره بیه بروجهله جوم وسناه
ایلیوب رفاتحه اصانه روحنی یاکنه ایکی عالمده سلامت دارینی ایتسون جایکاه
بربر ایتدم طالبا هنکام فوتنده خان شو ایکی مصرع ایله تاریخ اولدی فی الشتباه
خلدی یحیی بلک اقبالیه مکانه قلوه اله
عدنی یحیی بلک آقبالیه مقابلتوه اله

۱۲۵۷

رؤفه خانمی اولی اجل کلدی آه عالمدن مثال بلبل ایدی مذبنی آه و فریادی
بولنمز علت موته جهانده چاره اصلا طبیب اطباندن دوا قصد ایله امدادی
روانه پاکی ریانه اولسون بحر رحمتله کوز یمکدی فضای حضرت مولای متعالی

بو تاریخی ملکلر سویلدی شکلده فوتنت
رؤفه خانم ثانی منزل ایله هادی

۱۲۵۸

آصف بك افندی اجل الله بقایه فاجیعه اکا قالدی بهیج اجیعه ذات
تاریخله دفنت دعا ایلدی طالب
آصف بك افندینك اولمه مرثیه جناب

۱۲۵۸

مادر فاضل افندی جهانده کتدی معضله خلقه برکت اولمه الهی دکدی
اولدی کرمه تدابیر اطبا قصور علت موته اولدی صاحبه محلو جلد کاری
روحی زهرا ایله حشر اولمه دیدم تاریخی
فاطمه خانم جای این نعیمی یاری

۱۲۵۸

رؤفه پاکی ارواح بیان ایتدی استقبال عزیزم شیخ احمد راشد اولدی عازم عقبی
اولیادن مشی فرقه زاده درکاهی حیاتنده صحابی سعدیه‌دندی حیرت ایدی کوکلنده لقا
اورتیه کشفی اولدی کان عرفان ازکلوب ذهن کرامات بلندیله منیر اولدی ایدی دنیا
جهانده ایلدی ارشاد مأموریتی تحصیل نیجه اهل سلوك اولدی مرشد اهل کمال حالا
خدا روح روانه خانقاه جنته الدی وطن دار فنادن قلدی رحلت دار عقبایه ابقا
همانه استه مراد حضرتی حقده بودرکهدن مقامی اولیادن مستجاب الدعوه در زیرا

ملکلر سویلدی معجله بو تاریخی فوتنده
بولنوب یول شیخ احمد راشد اولدی واصل باری

راشد

۱۲۵۹

دار دنیادن نهایتده خاسر فرد ایدوب قیلدی اسمعیل حقی عزم عقبی کنجکین
بیر فانی اولدیه طوتدی کریبان اجل قویدی اول نازك جسدی خاکه جفا کنجکین
آرزویه یا قمقلعه قیت اولدی بیجارنك ریز ریز کار موت اوکنده اولدی پیدا کنجکین
اویله کوچی اولمز الی اصل وعام اولدیغم رؤفه موته ویرمیوب برقوله موطی کنجکین
ایله یارب دریغ اتمه جمال پاکی ایلدی زیبا سنکیوب تراب دنیا کنجکین

یاقری بو تاریخده یارکی نار فرقتی
ایدی اسمعیل حقی نقل عقبی کنجکین

۱۲۵۹

غلطه درکهی سرنایی دوده محمود نجلنی ایلدی لهنور اجل حیف افنا
ایتدی جلق سنی مطبخ ملوه تمام آتش موته کرفتار اولمه روحه اولدی هبا
اسمی احمد ایدی هم سیدایدی هم حافظ علم وعرفان وهنر داخی ویرمشدی اکا
کنجکین نیلیه یم ایلدی تراب دوران بحر رحمتله ایده رؤفه ریانه موطن

دیدی تاریخنی کلدی بکا برجانه یاهو
ایدی کشفی دده درکاه بقایی مأوی

۱۲۵۹

یاد کنجکین اولدی تباه خاکه قونلدی جسداه

عوی تکمیل اولدی لیکن ملولنیلک شهریسنه ایدی ابراهیم پاشا منصب عزتنه مکان
استقامت ذاتنه ثابت اولوب تجربه یارایدی صدرتله خدمتنده اولدی دولته خیلی زمان
بنده کوردم قوتنده لیکن طوز اطمینی مظهر احسان اولدی انلره جوهر بندکان
بحر رحمتله روانه یاسنی رضوان ایدوب عفوایده مجموع عصیانه خدای مستعان

نار حزنه خوتیدر تاریخی طالب سویلدی
قیلدی ابراهیم پاشا فضل کلزار جنان

۱۲۵۹

نجلی ایلدی درویش بکلک موته افنا بولدی دردینه بودار فنادم درمان
خانه سنه ایدی شهرستانبولک اوزره خانه سنه بولنوری کیجه کوندز مهمان
مولوتیله بکلاردی قومیدی اجل مذهب جنت ایله مولی لک اوان
نه قدر وار ایسه عصیانه خدا عفو ایتسون بحر رحمتله ایده روح روان رضوان

دیدی ماتند دعا طالب اصبا تاریخ
جنتی قیله مکانه مید سعیده منان

۱۲۵۹

موته اکدردی رک و پی دار دنیه باقه وفاسی وارمی دار مختک
اوقیوب یاسینه مقدم وارمدی بهره سنی درس اخذ ایتمدی محمد حیتک
نیلیم باغ جهانت کولمدی کل بوزی صولمدی اوسر وخاصتک
جرمنی عفو ایلیوب حور و عینی بحر رحمتله ایتسون رحمتک

طالبا تاریخله قیلدم دعا
جنت اولسه دارک احمد غرتک

۱۲۶۰

صبا اولدم افندی یه عطا نجلی زیرا ایلدی ترک حیات

للاحمد

بعضه ماه محرمک اونکی ایلدی جنتله مولی النقات
ماتم حزنیله مانند کمان اولدی قدّ والدینی ایکی قات

[redacted] طالبا تخمیر قبل تاریخنی
طفل ایدی سید حسین اینی وفات

۱۲۵۹

عایشه خانم جهانه رواد اولمقدن جسمنی خان ایله بکسانه ایدی حیف اجل
طالبا تاریخی جوهر دار ینی قیلدم رقم
عایشه خانم جنانک جاینی قیلدی محل

۱۲۵۶

طفل ایکن سید حسینلک نجلنی الدی اجل والدینک سنه صبه ایلیه احسانه الله
فصل: اخکمله یازدم طالبا تاریخنی
عزم عقبی ایتدی ضیاء الله بلک دنیادن آه

۱۲۶۱

جهانک شاعر ماهر اراسنده کوستردیکن فهیم ثانی استادی موته ایتدی تباه ایواه
هذه منذ عصره درکه فیضنه نشانه وش علوم فارسیه نشر اولمقده ایدی هوکاه
نه رتبه اهل حاله اهل کمال اولدیغنه ای جان تتبع ایله ده جمله سرعرفانه اول اکاه
الا رایکن دعا مانند هنکام وفاتنده بولندی شو ایکی تاریخ بردده طالبا ناکاه

فهیم شاعر دورانه عزت جای ایده معبود
۱۲۶۷
فهیم سرکالک دارینی جنت ایده ۶۶
۱۲۶۷

مکتوبی صدر کزین محسن افندیکم اولہ جلد کور لردن امین دور ایلدکی عرض اولہ
حمد ذاتہ با انتہا عرض تکلیب ایتسون عطا قیلدی ایله بالوتقا درگاہ عقبایہ خرام
امر خدایہ راضلہ وارمدی فیضہ کاملہ عالمده حسن ناملہ اول سید اولدی بکام
اولدی او مرد منزلک حقا محب مولوی تحصیل علم معنوی قلدی بر فیضہ مرام
ترک ایدی دار محنتی قیلدی بولدی راحتی قیلہ خدا نلہ رحمتی روح روان ناکام
بولہ کلندکمده دنیانلہ ایتمی بتده غفلت رهن ترک ایتمه ای طالب ایله اهتمام

تاریخ سال رحلتی ویردی درونہ رقمی
معبود قیلدی جنتی مسعود اقدی یہ مقام

۱۲۶۰

آجیمی یرلشه عمارہ افندیه جهان جسم ملاکه موتله انجام کار افنا اولہ
اشته کتدی باشی ممتاز اکبن اوقاف اوزات روحنله یارب مکانی جاب خاوری اولہ
بو فالله دهرك اطوارنه ظاهر دیتون یرلشنده بندعاقبت افنا اولہ
حق تعالی جمله مجموعی عفو ایلیوب روزنامه قبر منیری ناظر طوغری اولہ

مصرع تاریخله طالب دعاسن ایله یاد
منزل عارفه اقدی جنت الاعلی اولہ

۱۲۶۰

فنا یه زوجه سی ترک ایدی رحمت افندیله بقا یه روح پاکی قیلدی ماوی کیمکن حیفا
کلستانه جهانك کامیاب اولمقدن اخر جوانلوغ عالمنی ایلدی حسرتا جل افنا
بولنمز دار دنیاده وفاسی درد مرکله آه اطبای زمانه حیرتیله ایتمدی درمانه رضا
خطا و جرمی عفو اولنسون قرار نور ایله طولسون ایده حور و ولدان و جنانه صبر جمیل اعطا

دعادر صرع جوهریه تاریخ مطلوبه اولدی طالب
مودت خاتمه فرحسی مسکن ایتسون مولی

۱۲۶۰

شیخ امینله بودم خوش بقا ایتمی اولدی احبابنه موجب آه و انین
بودست سعی ذیحیح اولمشدی مسندی شیدی ولی درگهی اولدی بهشت برین
عاشوه ایچی قادری بنه اره ذاکنه تبدیلیم کتدی اول مرشد اهل یقین
دورینی تکمیل ایدوب ایلدی تزین جهان روحنی غرقاب ایچره رحمت رب معین

ماتم ایچره سویلدم خونینه تاریخ تمام
محو اولوب اولدی هبا شیخ محمد امین

۱۲۶۱

نسیبه خانم ایدی زوجه سی خلدی افندیله یکرمی التی یل صکره جوارینه ایلدی مأوی حقا
رفاعیه طریقه یا کمله درویشی سنده دی جهانده کاری توحید ایلمکدی روز و شب
تمام اولدقده وقت اولمش دوانله درد تأثیری علو جنده اطبانله قصوری اولدی اصلا
هپ ایچره دخترینه ایلیوب صبر جمیل احسان قیله روح روانه اب رحمتله خدا اولا

دعادر مصرع تاریخده مطلوبه طالب
نسیبه خانمه دار جنانه جای ایده مولی

۱۲۶۲

روز کار هوته آیرده جانی جسمنده آه حاوری اولدی محمد نام افندیله عدیم
کندی آخ بولیوب بدرلو چاره درونه اوغلنه صبر جمیل احسانیله حق علیم
بوله درخانوده دهر اشته کلمز کتمده ایلیه رحمت روانه پاکنه رب رحیم
عفو اولوب جرمی رفیعه ویاوری قرآن اولا جمله کما کوستریه عقباده اصلح و اولیم

طالبك تاریخ جوهریه دعادر مطلبی
فاطمه خانم بوله جنته منزل یاکیم

۱۲۶۲

نشا بخیلوه ایله رائحه محابان کزی عقبایه — خدا ملک جهانه نجل ذیشانلری ایده مودود
جهان حسن خلوص و نیلک خوبه ایلیوب مظهر — خدا ذاتنده ایتمش احتباس بولمشدر
فواد اولسن ایده لطفنک ممنون و خشنودی — بقاده اکه احسانه ایلیه صوداوری نا معدود
سخای ذات محمدی کبی معتاد ایده شخصی — جناب حق ایکی عالمده ایلر نائل مقصود
دعاگو مصرع تاریخده مطلوبجه طالب
علی رائحه بکه جای ایده دار جنتی معبود

۱۲۶۴

علی پاشا زاده اولری بقایه دعا — ایده حق ذاتنه اعطا بهشت
مهندس خانه ناظری اتا — ایدوری داخا خلیا بهشت
اوله سیرانکهی تا بقیامت — قیله قبرینه حق پیدا بهشت
غریق بحر رحمت قیلوب الله — کورنلر دیه ایده مأوا بهشت
هماره تاریخله طالب دعاگیل
مکان ایده علی پاشا بهشتی

۱۲۶۷

نجلیده عبدی بکلک کزه بقا کنجکن — اولدی بوعالم فانیده حیفاکه بکا م
قالدی بکسیز یاران اولدوغه ایتدی الم — قیلدیلر رایکن مصلاده نماز یخی امام
ماورین عصر زده قویدی ایکی محزون تیم — انلره صبر جمیل احسانه ایت حق صبح و شام
رحمت ایلیه جانبه بدلطای جاره دوتیه — کرچه ایتمش اطبای زمانه ضیلی دوام
مصرع تاریخده طالب دعاگو مظلوم
خلوی احسانه الیه حسن بکه ربانام

۱۲۶۰

جامع شهزاده نلک قیوم پاشیسی ایدی — اورمان اوغلی دوردنجی بولمشدر
ایدی قندیل عمرینه اطفا باد موت — جامع فردوسه خادم ایدی رب مستعان

بکسیطه

کیمسیطه ایتمیوری کندی دخی ایتمیوری — خون کوردی وقتنی عالمده اولمیه جهان
حق ایده مستغرقه دریای رحمت رحمتی — عاقبت الیه با قبلده احسانه همان
جامعلک خدامی یازدی بر نقطه تاریخی
ایده اورمان اوغلنه معبود فردوسی مکان

۱۲۶۲

بقایه دختری بیوغانجی باشنلک رائحه اولری — ایده مولای ذیشانه نور فراوان ایله قرین ایشن
ملکلر تعالی موسمی بویله دیری تاریخ
نفیس خانمه ایزد بقایه ایلری مسکن

۱۲۶۴

تریلک دیار محنت — ایتمیه حلیم اقربی — خاکه دوشوردی علت — اخوان و دوستلری
علم و هنره دریا — منشئی نکته پیرا — کهف معرفته یکتا — مانند طاشکندی
دوشمه صقین عنادله یاشن قالدی ساده — انشاد اوغلی زاده — اشعاره همچندی
خشنود ایدی سرایا داننده اهل دنیا — مفتون ایتدی زیبا — اخلاقه دلبندی
اعلاده ملکلر ایتدی تاریخی اشته بندی
دار نعیمه کتدی روح حلیم اقربی

۱۲۶۱

شیخ محمد مراد — ایلری عزم بقا — خانقه عدنه ایده جایکی رب کریم
جوهر ایله طالبا یازملی تاریخی
شیخ مرادک قبله قبرینی باری نعیم

۱۲۶۴

جند مصون مشیکه رشید پاشانلک — عرینی ایلیه نجیله فراوان یزدان
ولدین ترکله کتدی حرمی دنیالق — لغو یالقه حرام اولمله اکا دار جهان

OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞANIDIR

وارمیدر موتك الیده عجبا قورتلمش بویله الوه خان اولمز جهان
جرم وعصیانی حضرت حق عفو ایدر روحنی رحمته الیه دائم شادان

طالبا مصرع تاریخله قیل خیر دعا
قلمه خامه صوایت نعیمی احسان

۱۷۵۹

جند منصوره یرینه ویرمه صبر جمیل عزیز افزون ایده نجیله خدا دنیاده
لغو یالقت جهانی حق ترك ایتمك روضه ایله هو نجلی صفا ماواده
بیوفا اولدیغی رد شکی انلك طورمدی زره دنیایه نیچون اولمق خلوه افتاده
شاد ایده رحمته روح روانه دائم ایلیه جرم وگناهنی انی هو آزاده

طالبا مصرع تاریخله سن ایله دعا
قلمه خامه عدیده اولمه عطا عقباده

۱۷۵۹

نجلی هاشم بك اقری ایله زوجه جنان والدینه صبر ایله ماجور ایده مولاسی
طفل اکبن صولدوری کلمه فانیدن باقی اهل اولدی بو کلشن عالمده حیفا کامران

مصرع تاریخی معجله یازلمش طاشنه
اولدی سن جنته فاتح محمد بك روان

۱۷۶۵

عید کامل بحیا اولمش شیخلك کتبی افندیدن
ایده کسب صفا روح روانی حشر دك یاره جهانه خشنود ایله حاجی خیر دعا
تلاوت ایده کلمه تکیه عرفانه خالی اجلك قربنه تا خانقاه عزیزه رحمتلر
قیله مولای فیضام نور قبرینه قبرینی یازلمش طاشنه معجله اشبو مصرع تاریخ
جنانه حاجی فیضی اه اقری ایلیه مسکن

۱۷۶۶

TÜRK TARİH KURUMU
KÜTÜPHANESİ

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Ömer KARADENİZ
Doğum Yeri	Silivri/İstanbul
Doğum Tarihi	22.02.1996

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fakülte	Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	Şair Nabi Anadolu İmam Hatip Lisesi-Şanlıurfa
Görevi/Pozisyonu	Öğretmen
Tecrübe Süresi	

KATILDIĞI

Kurslar	
Projeler	

İLETİŞİM

Adres	
E-mail	omerkrdnz.3634@gmail.com